Grupa Kapitałowa PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zgodne z MSSF za rok zakończony dnia 31 grudnia 2012 roku.

SPIS TREŚCI

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW 3
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ 4
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITAŁACH WŁASNYCH 6
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITAŁACH WŁASNYCH 7
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH 8
1. Informacje ogólne 10
2. Skład Grupy 11
3. Skład Zarządu jednostki dominującej 16
4. Zatwierdzenie sprawozdania finansowego 17
5. Kontynuacja działalności 17
6. Waluta prezentacji 17
7. Oświadczenie o zgodności z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej 17
8. Podstawa sporządzenia sprawozdania finansowego 17
9. Istotne wartości oparte na profesjonalnym osądzie i szacunkach 18
10. Zmiana szacunków 20
11. Nowe standardy i interpretacje, które zostały opublikowane, a nie weszły jeszcze w życie 20
12. Istotne zasady rachunkowości 22
13. Zmiana zasad rachunkowości 43
14. Informacje dotyczące segmentów działalności 47
15. Przychody i koszty 51
16. Koszty świadczeń pracowniczych 54
17. Podatek dochodowy 55
18. Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży 58
19. Działalność zaniechana 58
20. Majątek socjalny oraz zobowiązania ZFŚS 58
21. Rzeczowe aktywa trwałe 59
22. Nieruchomości inwestycyjne 63
23. Wartości niematerialne 64
24. Leasing 66
25. Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych wycenianych metodą praw własności 68
26. Udział we wspólnym przedsięwzięciu 68
27. Zapasy 69
28. Uprawnienia do emisji dwutlenku węgla 70
29. Pozostałe aktywa krótko i długoterminowe 71
30. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty 72
31. Kapitał podstawowy i pozostałe kapitały 73
32. Zysk przypadający na jedną akcję 78
33. Dywidendy wypłacone i zaproponowane do zapłaty 79
34. Świadczenia pracownicze 80
35. Rezerwy 82
36. Pozostałe zobowiązania niefinansowe 87
37. Rozliczenia międzyokresowe przychodów i dotacje rządowe 87
38. Zobowiązania i należności warunkowe. Sprawy sądowe 89
39. Przyszłe zobowiązania inwestycyjne 92
40. Rozliczenia podatkowe 93
41. Informacja o podmiotach powiązanych 94
42. Instrumenty finansowe 96
43. Cele i zasady zarządzania ryzykiem finansowym 107
44. Struktura zatrudnienia 123
45. Istotne zdarzenia okresu sprawozdawczego oraz zdarzenia następujące po dniu bilansowym 123

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW

	Nota	Rok zakończony 31 grudnia 2012	Rok zakończony 31 grudnia 2011 *(dane przekształcone)**
Działalność kontynuowana			
Przychody ze sprzedaży	**15**	**30.556.814**	**28.111.354**
Koszt własny sprzedaży	**15**	(22.345.193)	(20.674.161)
Zysk brutto ze sprzedaży		**8.211.621**	**7.437.193**
Pozostałe przychody operacyjne	**15**	782.721	623.984
Koszty sprzedaży i dystrybucji	**15**	(1.495.512)	(1.638.285)
Koszty ogólnego zarządu	**15**	(764.903)	(819.903)
Pozostałe koszty operacyjne	**15**	(2.863.411)	(1.512.695)
Zysk z działalności operacyjnej		**3.870.516**	**4.090.294**
Przychody finansowe	**15**	612.886	2.304.397
Koszty finansowe	**15**	(367.295)	(457.856)
Udział w zysku jednostek stowarzyszonych	**25**	(13.570)	174.373
Zysk brutto		**4.102.537**	**6.111.208**
Podatek dochodowy	**17**	(869.703)	(1.184.189)
Zysk netto z działalności kontynuowanej		**3.232.834**	**4.927.019**
Działalność zaniechana			
Zysk za rok obrotowy na działalności zaniechanej	**19**	278	1.704
Zysk netto za okres sprawozdawczy		**3.233.112**	**4.928.723**
INNE DOCHODY Z TYTUŁU			
Wyceny aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży		777	304
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek działających za granicą		(2.550)	5.347
Zyski i straty aktuarialne z wyceny rezerw na świadczenia pracownicze		(163.765)	51.215
Inne dochody za okres obrotowy, netto		**(165.538)**	**56.866**
ŁĄCZNE CAŁKOWITE DOCHODY		**3.067.574**	**4.985.589**
Zysk netto przypadający na:			
- akcjonariuszy jednostki dominującej		3.211.070	4.892.695
- udziałowców niekontrolujących		22.042	36.028
Łączne całkowite dochody przypadające na:			
- akcjonariuszy jednostki dominującej		3.046.414	4.949.020
- udziałowców niekontrolujących		21.160	36.569
Zysk na jedną akcję (w złotych)			
– podstawowy z zysku za rok obrotowy	**32**	1,72	2,62
– podstawowy z zysku z działalności kontynuowanej	**32**	1,72	2,62

* przekształcenie danych za okres porównywalny zostało przedstawione w nocie 13 niniejszego sprawozdania finansowego.

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ

	Nota	Stan na 31 grudnia 2012	Stan na 31 grudnia 2011
AKTYWA			
Aktywa trwałe			
Rzeczowe aktywa trwałe	**21**	43.189.196	42.974.819
Nieruchomości inwestycyjne	**22**	28.283	33.286
Wartości niematerialne	**23**	462.422	216.921
Pożyczki i należności	**42**	329.395	323.473
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	**42**	33.256	100.751
Udziały i akcje w jednostkach stowarzyszonych wykazywane metodą praw własności	**25**	40.454	55.062
Pozostałe aktywa długoterminowe	**29**	407.221	440.157
Aktywa z tytułu podatku odroczonego	**17**	367.079	296.387
Aktywa trwałe związane z działalnością zaniechaną	**19**	-	4.077
Aktywa trwałe łącznie		**44.857.306**	**44.444.933**
Aktywa obrotowe			
Zapasy	**27**	2.213.180	1.305.327
Uprawnienia do emisji gazów cieplarnianych	**28**	2.890.584	3.366.988
Należności z tytułu podatku dochodowego		8.918	31.920
Krótkoterminowe aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	**42**	5.526	-
Należności z tytułu dostaw i usług	**42**	1.894.733	1.767.739
Pozostałe pożyczki i należności finansowe	**42**	768.200	2.784.000
Krótkoterminowe aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	**42**	4.377	8.432
Pozostałe aktywa krótkoterminowe	**29**	806.233	947.056
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	**30**	4.795.493	4.052.238
Aktywa grupy zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży	**18**	9.385	33.067
Aktywa obrotowe związane z działalnością zaniechaną	**19**	-	20.931
Aktywa obrotowe łącznie		**13.396.629**	**14.317.698**
SUMA AKTYWÓW		**58.253.935**	**58.762.631**

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ

KAPITAŁY I ZOBOWIĄZANIA	Nota	Stan na 31 grudnia 2012	Stan na 31 grudnia 2011 *(dane przekształcone)**
Kapitał własny przypisany akcjonariuszom jednostki dominującej			
Kapitał podstawowy	**31**	18.697.608	18.697.837
Kapitał z aktualizacji wyceny aktywów finansowych		-	(777)
Akcje własne	**31**	-	(229)
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych		3.742	6.292
Kapitał zapasowy	**31**	9.687.596	8.553.143
Pozostałe kapitały rezerwowe		49.779	49.779
Zyski zatrzymane	**31**	11.943.593	13.393.571
Kapitał własny przypisany udziałom niekontrolującym	**31**	289.493	413.994
Kapitał własny ogółem		**40.671.811**	**41.113.610**
Zobowiązania długoterminowe			
Oprocentowane kredyty bankowe, pożyczki, obligacje i leasing	**42**	1.085.244	1.341.351
Pozostałe zobowiązania	**42**	22.038	17.864
Rezerwy	**35**	4.695.414	3.289.921
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	**17**	1.467.801	1.370.515
Rozliczenia międzyokresowe przychodów i dotacje rządowe	**37**	1.124.754	1.255.298
Zobowiązania długoterminowe związane z działalnością zaniechaną	**19**	-	667
Zobowiązania długoterminowe łącznie		**8.395.251**	**7.275.616**
Zobowiązania krótkoterminowe			
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	**42**	1.201.870	1.117.172
Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	**42**	36.513	48.093
Bieżąca część oprocentowanych kredytów bankowych, pożyczek, obligacji i leasingu	**42**	811.447	697.661
Pozostałe zobowiązania finansowe	**42**	1.546.320	1.826.613
Pozostałe zobowiązania niefinansowe	**36**	1.557.993	1.499.755
Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego		231.234	414.618
Rozliczenia międzyokresowe przychodów i dotacje rządowe	**37**	123.401	117.117
Rezerwy krótkoterminowe	**35**	3.678.095	4.634.462
Zobowiązania krótkoterminowe związane z działalnością zaniechaną	**19**	-	17.914
Zobowiązania krótkoterminowe łącznie		**9.186.873**	**10.373.405**
Zobowiązania razem		**17.582.124**	**17.649.021**
SUMA KAPITAŁÓW I ZOBOWIĄZAŃ		**58.253.935**	**58.762.631**

* przekształcenie danych za okres porównywalny zostało przedstawione w nocie 13 niniejszego sprawozdania finansowego.

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITAŁACH WŁASNYCH

za rok zakończony dnia 31 grudnia 2012

	Kapitał podstawowy	Kapitał z aktualizacji wyceny aktywów finansowych	Akcje własne	Różnice kursowe z przeliczenia	Kapitał zapasowy	Pozostałe kapitały rezerwowe	Zyski zatrzymane	Razem	Udziały niekontrolujące	Kapitał własny ogółem
Stan na 1 stycznia 2012	**18.697.837**	**(777)**	**(229)**	**6.292**	**8.553.143**	**49.779**	**13.393.571**	**40.699.616**	**413.994**	**41.113.610**
Całkowite dochody za rok obrotowy	***-***	***777***	***-***	***(2.550)***	***-***	***-***	***3.048.187***	***3.046.414***	***21.160***	***3.067.574***
Podział zysków lat ubiegłych	**-**	-	-	-	1.134.453	-	(1.134.453)	**-**	**-**	**-**
Dywidenda	-	-	-	-	-	-	(3.421.472)	**(3.421.472)**	(1.011)	**(3.422.483)**
Zakup nowych spółek	-	-	-	-	-	-	-	**-**	19.723	**19.723**
Umorzenie akcji własnych	(229)	-	229	-	-	-	-	**-**	-	**-**
Korekta kosztu nabycia akcji w spółkach zależnych	-	-	-	-	-	-	(1.885)	**(1.885)**	-	**(1.885)**
Rozliczenie zakupu dodatkowych udziałów w spółkach zależnych:	-	-	-	-	-	-	22.313	**22.313**	(127.041)	**(104.728)**
Wartość zakupionej części udziałów niekontrolujących	-	-	-	-	-	-	*127.041*	***127.041***	*(127.041)*	**-**
Koszt nabycia udziałów i akcji w spółkach zależnych	-	-	-	-	-	-	*(104.728)*	***(104.728)***	-	***(104.728)***
Zmiana udziału na skutek połączenia spółek w obrębie Grupy Kapitałowej	-	-	-	-	-	-	37.332	**37.332**	(37.332)	**-**
Stan na 31 grudnia 2012	**18.697.608**	**-**	**-**	**3.742**	**9.687.596**	**49.779**	**11.943.593**	**40.382.318**	**289.493**	**40.671.811**

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITAŁACH WŁASNYCH

za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku

*(dane przekształcone)**	Kapitał podstawowy	Kapitał z aktualizacji wyceny aktywów finansowych	Akcje własne	Różnice kursowe z przeliczenia	Kapitał zapasowy	Pozostałe kapitały rezerwowe	Zyski zatrzymane	Razem	Udziały niekontrolujące	Kapitał własny ogółem
Stan na 1 stycznia 2011	**18.697.837**	**(1.081)**	**(229)**	**945**	**6.727.589**	**49.779**	**11.417.340**	**36.892.180**	**595.510**	**37.487.690**
Całkowite dochody za rok obrotowy	***-***	***304***	***-***	***5.347***	***-***	***-***	***4.943.369***	***4.949.020***	***36.569***	***4.985.589***
Podział zysków lat ubiegłych	**-**	-	-	-	1.825.554	-	(1.825.554)	**-**	**-**	**-**
Dywidenda	-	-	-	-	-	-	(1.215.780)	**(1.215.780)**	(26.904)	**(1.242.684)**
Zakup nowych spółek	-	-	-	-	-	-	-	**-**	(8.676)	**(8.676)**
Sprzedaż spółek zależnych	-	-	-	-	-	-	-	**-**	(1)	**(1)**
Rozliczenie zakupu dodatkowych udziałów w spółkach zależnych:	-	-	-	-	-	-	77.321	**77.321**	(182.472)	**(105.151)**
Wartość zakupionej części udziałów niekontrolujących	-	-	-	-	-	-	*182.472*	***182.472***	*(182.472)*	**-**
Koszt nabycia udziałów i akcji w spółkach zależnych	-	-	-	-	-	-	*(105.151)*	***(105.151)***	-	***(105.151)***
Włączenie nowych spółek do Grupy Kapitałowej na skutek połączeń spółek zależnych	-	-	-	-	-	-	(3.125)	**(3.125)**	(32)	**(3.157)**
Stan na 31 grudnia 2011	**18.697.837**	**(777)**	**(229)**	**6.292**	**8.553.143**	**49.779**	**13.393.571**	**40.699.616**	**413.994**	**41.113.610**

** przekształcenie danych za okres porównywalny zostało przedstawione w nocie 13 niniejszego sprawozdania finansowego.*

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH

	Rok zakończony 31 grudnia 2012	Rok zakończony 31 grudnia 2011 *(dane przekształcone)**
Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej		
Zysk brutto z działalności zaniechanej	**340**	**2.159**
Zysk brutto z działalności kontynuowanej	**4.102.537**	**6.111.208**
Korekty o pozycje:		
Udział w wyniku jednostek stowarzyszonych wycenianych metodą praw własności	13.570	(174.373)
Amortyzacja	2.920.051	2.710.556
Odsetki i dywidendy, netto	(23.077)	75.011
Zysk/ strata na działalności inwestycyjnej	(32.460)	(1.984.792)
Zmiana stanu należności	(348.926)	110.823
Zmiana stanu zapasów	(908.576)	(214.778)
Zmiana stanu zobowiązań z wyjątkiem kredytów i pożyczek	(33.027)	1.140.338
Zmiana stanu pozostałych aktywów niefinansowych, rozliczeń międzyokresowych i uprawnień do emisji gazów cieplarnianych	300.886	(648.806)
Zmiana stanu rezerw	229.166	611.668
Podatek dochodowy zapłacony	(966.728)	(796.930)
Pozostałe	1.588.978	(72)
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej	**6.842.734**	**6.942.012**
Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej		
Sprzedaż rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	34.273	37.354
Nabycie rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	(4.399.349)	(4.518.973)
Nabycie/sprzedaż nieruchomości inwestycyjnych	1.436	2.798
Sprzedaż aktywów finansowych	2.188.380	3.334.150
Nabycie aktywów finansowych oraz zwiększenie udziału w spółkach Grupy Kapitałowej	(65.839)	(2.438.657)
Nabycie/sprzedaż jednostek zależnych po potrąceniu przejętych środków pieniężnych	703.509	26.037
Dywidendy	3.867	229.423
Odsetki otrzymane	35.804	1.625
Spłata udzielonych pożyczek	191.593	401
Udzielenie pożyczek	(678.224)	(894)
Pozostałe	33.665	80
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	**(1.950.885)**	**(3.326.656)**

	Rok zakończony 31 grudnia 2012	Rok zakończony 31 grudnia 2011 *(dane przekształcone)**
Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej		
Wpływy z tytułu emisji akcji	11.000	-
Wpływy z tytułu zaciągnięcia kredytów i emisji obligacji	640.491	1.460.750
Spłata kredytów, obligacji i leasingu finansowego	(1.331.472)	(2.311.732)
Dywidendy wypłacone akcjonariuszom (w tym wypłata z zysku dla Skarbu Państwa)	(3.506.327)	(1.410.533)
Odsetki zapłacone	(63.791)	(72.663)
Zwrot dywidendy od akcjonariuszy niekontrolujących	146.443	-
Pozostałe	(39.185)	22.865
Środki pieniężne netto z działalności finansowej	**(4.142.841)**	**(2.311.313)**
Zmiana netto stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów	**749.008**	**1.304.043**
Różnice kursowe netto	(8.510)	15.114
Środki pieniężne na początek okresu	**4.040.902**	**2.736.859**
Środki pieniężne na koniec okresu, w tym	**4.789.910**	**4.040.902**
O ograniczonej możliwości dysponowania	400.708	188.561
Przypisane działalności zaniechanej	-	1.906

* przekształcenie danych za okres porównywalny zostało przedstawione w nocie 13 niniejszego sprawozdania finansowego.

ZASADY (POLITYKI) RACHUNKOWOŚCI ORAZ DODATKOWE NOTY OBJAŚNIAJĄCE

1. Informacje ogólne

Grupa Kapitałowa PGE Polska Grupa Energetyczna S.A. („Grupa", „Grupa Kapitałowa", „Grupa PGE") składa się z jednostki dominującej, którą jest PGE Polska Grupa Energetyczna S.A. i jednostek zależnych (przedstawionych w nocie nr 2).

PGE Polska Grupa Energetyczna S.A. („jednostka dominująca", „Spółka", „PGE S.A.") została utworzona aktem notarialnym z dnia 2 sierpnia 1990 roku i zarejestrowana w Sądzie Rejonowym w Warszawie, Wydział XVI Gospodarczy w dniu 28 września 1990 roku. Spółka została wpisana do Krajowego Rejestru Sądowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla miasta st. Warszawy XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego, pod numerem KRS 0000059307.

W ciągu okresu sprawozdawczego oraz na dzień sporządzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok zakończony dnia 31 grudnia 2012 roku („skonsolidowane sprawozdanie finansowe", „sprawozdanie finansowe") siedziba jednostki dominującej znajduje się w Warszawie przy ul. Mysiej 2.

Podstawowym przedmiotem działania spółek Grupy jest prowadzenie działalności obejmującej:

- wytwarzanie energii elektrycznej,
- dystrybucję energii elektrycznej,
- obrót hurtowy i detaliczny energią elektryczną,
- wytwarzanie i dystrybucja ciepła,
- świadczenie innych usług związanych z realizacją zadań, o których mowa powyżej.

Działalność prowadzona jest na podstawie odpowiednich koncesji przyznanych poszczególnym jednostkom wchodzącym w skład Grupy Kapitałowej.

Podmiotem kontrolującym jednostkę dominującą jest Skarb Państwa.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej obejmuje okres od dnia 1 stycznia 2012 roku do dnia 31 grudnia 2012 roku.

2. Skład Grupy

2.1. Spółki wchodzące w skład Grupy Kapitałowej

W okresie sprawozdawczym Grupę Kapitałową PGE Polska Grupa Energetyczna S.A. tworzyły następujące spółki bezpośrednio i pośrednio zależne objęte konsolidacją:

	Jednostka	Udział spółek Grupy Kapitałowej na dzień 31 grudnia 2012	Jednostka posiadająca udziały na dzień 31 grudnia 2012	Udział spółek Grupy Kapitałowej na dzień 31 grudnia 2011	Jednostka posiadająca udziały na dzień 31 grudnia 2011
	Segment: obrót hurtowy				
1.	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A. *Warszawa*	Jednostka dominująca Grupy Kapitałowej			
2.	PGE Trading GmbH * *Niemcy*	100,00%	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.	100,00%	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.
	Segment: górnictwo i energetyka konwencjonalna				
3.	PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. *Bełchatów*	91,20%	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A	91,04%	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A
				7,88%	PGE Obrót S.A.
		7,37%	PGE Obrót S.A.	0,02%	PGE Energia Odnawialna S.A.
	PGE Elektrownia Opole S.A. *Bełchatów*	-	-	93,25%	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A
4.	Przedsiębiorstwo Energetyki Cieplnej sp. z o.o. *Zgierz*	50,97%	PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A.	50,97%	PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A.
5.	Elektrownia Puławy sp. z o.o. *Puławy*	50,00%	PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A.	-	-
6.	PGE Gubin sp. z o.o.** *Gubin*	100,00%	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.	100,00%	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.
	Segment: energetyka odnawialna				
7.	PGE Energia Odnawialna S.A. *Warszawa*	100,00%	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.	100,00%	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.
8.	Bio-Energia S.A. *Warszawa*	100,00%	PGE Energia Odnawialna S.A.	100,00%	PGE Energia Odnawialna S.A.
9.	Biogazownia Łapy sp. z o.o. *Warszawa*	100,00%	Bio-Energia S.A.	100,00%	PGE Energia Odnawialna S.A.
10.	Biogazownia Wożuczyn sp. z o.o. *Warszawa*	100,00%	Bio-Energia S.A.	100,00%	PGE Energia Odnawialna S.A.
	Elektrownia Wiatrowa Kamieńsk sp. z o.o. *Kamieńsk*	-	-	100,00%	PGE Energia Odnawialna S.A.
	Elektrownia Wiatrowa Resko sp. z o.o. *Czymanowo*	-	-	100,00%	PGE Energia Odnawialna S.A.
	Elektrownia Wiatrowa Turów sp. z o.o. *Warszawa*	-	-	100,00%	PGE Energia Odnawialna S.A.
	Elektrownia Wiatrowa Gniewino sp. z o.o. *Czymanowo*	-	-	100,00%	PGE Energia Odnawialna S.A.

	Jednostka	Udział spółek Grupy Kapitałowej na dzień 31 grudnia 2012	Jednostka posiadająca udziały na dzień 31 grudnia 2012	Udział spółek Grupy Kapitałowej na dzień 31 grudnia 2011	Jednostka posiadająca udziały na dzień 31 grudnia 2011
11.	Elektrownia Wiatrowa Baltica-1 sp. z o.o. *Warszawa*	100,00%	PGE Energia Odnawialna S.A.	95,00% 5,00%	Elektrownia Wiatrowa Gniewino sp. z o.o. Elektrownia Wiatrowa Resko sp. z o.o.
12.	Elektrownia Wiatrowa Baltica-2 sp. z o.o. *Warszawa*	100,00%	PGE Energia Odnawialna S.A.	95,00% 5,00%	Elektrownia Wiatrowa Gniewino sp. z o.o. Elektrownia Wiatrowa Resko sp. z o.o.
13.	Elektrownia Wiatrowa Baltica-3 sp. z o.o. *Warszawa*	100,00%	PGE Energia Odnawialna S.A.	95,00% 5,00%	Elektrownia Wiatrowa Gniewino sp. z o.o. Elektrownia Wiatrowa Resko sp. z o.o.
14.	Pelplin sp. z o.o. *Warszawa*	100,00%	PGE Energia Odnawialna S.A.	-	-
15.	Żuromin sp. z o.o. *Warszawa*	100,00%	PGE Energia Odnawialna S.A.	-	-
	Segment: dystrybucja				
16.	PGE Dystrybucja S.A. *Lublin*	89,91% 10,07%	PGE Obrót S.A. PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.	89,91% 10,05%	PGE Obrót S.A. PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.
	Segment: sprzedaż detaliczna				
17.	PGE Obrót S.A. *Rzeszów*	99,55%	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.	99,31%	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.
	Segment: działalność pozostała				
18.	EXATEL S.A. *Warszawa*	99,94%	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.	94,938% 0,537% 0,137% 0,001%	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A. PGE Inwest sp. z o.o. PGE Obrót S.A. PGE Dystrybucja S.A.
19.	NOM sp. z o.o. *Warszawa*	100,00%	EXATEL S.A.	100,00%	EXATEL S.A.
20.	ENERGO-TEL S.A. *Warszawa*	51,10% 48,90%	EXATEL S.A. NOM sp. z o.o.	51,10% 48,90%	EXATEL S.A. NOM sp. z o.o.
21.	MEGA sp. z o.o. *Miłocin*	75,01%	PGE Energia Odnawialna S.A.	75,01%	PGE Energia Odnawialna S.A.
22.	„EnBud" sp. z o.o. w likwidacji *Czymanowo*	100,00%	PGE Energia Odnawialna S.A.	100,00%	PGE Energia Odnawialna S.A.
	Dychowskie Przedsiębiorstwo Eksploatacji Elektrowni „ELDEKS" sp. z o.o. *Dychów*	-	-	100,00%	PGE Energia Odnawialna S.A
23.	„ESP Usługi" sp. z o.o. w likwidacji *Warszawa*	100,00%	PGE Energia Odnawialna S.A.	100,00%	PGE Energia Odnawialna S.A.
24.	Budownictwo Hydro-Energetyka - Dychów sp. z o. o. *Dychów*	100,00%	PGE Energia Odnawialna S.A.	100,00%	PGE Energia Odnawialna S.A.
25.	ELBIS sp. z o.o. *Rogowiec*	100,00%	PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A.	100,00%	PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A.

	Jednostka	Udział spółek Grupy Kapitałowej na dzień 31 grudnia 2012	Jednostka posiadająca udziały na dzień 31 grudnia 2012	Udział spółek Grupy Kapitałowej na dzień 31 grudnia 2011	Jednostka posiadająca udziały na dzień 31 grudnia 2011
26.	MEGAZEC sp. z o.o. *Bydgoszcz*	100,00%	PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A.	100,00%	PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A.
27.	„ELBEST" sp. z o.o. *Bełchatów*	91,31%	PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A.	91,19%	PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A.
		7,50%	PGE Dystrybucja S.A.	7,60%	PGE Dystrybucja S.A.
		1,11%	PGE Obrót S.A.	1,12%	PGE Obrót S.A.
		0,09%	PGE Energia Odnawialna S.A.	0,09%	PGE Energia Odnawialna S.A.
28.	„Energoserwis – Kleszczów" sp. z o.o. *Kleszczów*	51,00%	ELBIS sp. z o.o.	51,00%	ELBIS sp. z o.o.
	MegaMed sp. z o.o.*** *Bełchatów*	-	-	97,40%	PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A
				2,60%	PGE Elektrownia Opole S.A.
29.	„ELMEN" sp. z o.o. *Rogowiec*	100,00%	ELBIS sp. z o.o.	100,00%	ELBIS sp. z o.o.
30.	Przedsiębiorstwo Usługowo-Produkcyjne „ELTUR-SERWIS" sp. z o.o. *Bogatynia*	100,00%	PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A.	100,00%	PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A.
31.	Przedsiębiorstwo Produkcji Sorbentów i Rekultywacji „ELTUR–WAPORE" sp. z o.o. *Bogatynia*	100,00%	PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A.	100,00%	PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A.
32.	Przedsiębiorstwo Usługowo-Produkcyjne „TOP SERWIS" sp. z o.o. *Bogatynia*	100,00%	Przedsiębiorstwo Usługowo-Produkcyjne ELTUR-SERWIS sp. z o.o.	100,00%	Przedsiębiorstwo Usługowo-Produkcyjne ELTUR-SERWIS sp. z o.o.
33.	ENESTA sp. z o.o. *Stalowa Wola*	84,85%	PGE Dystrybucja S.A.	84,85%	PGE Dystrybucja S.A.
		2,48%	PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A.	2,48%	PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A.
34.	RAMB sp. z o.o. *Piaski*	100,00%	PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A.	100,00%	PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A.
35.	Przedsiębiorstwo Transportowo Sprzętowe „BETRANS" sp. z o.o. *Bełchatów*	98,65%	PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A.	98,65%	PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A.
		1,16%	PGE Dystrybucja S.A.	1,16%	PGE Dystrybucja S.A.
		0,17%	PGE Obrót S.A.	0,17%	PGE Obrót S.A.
		0,02%	PGE Energia Odnawialna S.A.	0,02%	PGE Energia Odnawialna S.A.
36.	Przedsiębiorstwo Wulkanizacji Taśm i Produkcji Wyrobów Gumowych BESTGUM POLSKA sp. z o.o. *Rogowiec*	100,00%	PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A.	100,00%	PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A.
37.	„EPO" sp. z o.o. *Opole*	50,00%	PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A.	50,00%	PGE Elektrownia Opole S.A.

	Jednostka	Udział spółek Grupy Kapitałowej na dzień 31 grudnia 2012	Jednostka posiadająca udziały na dzień 31 grudnia 2012	Udział spółek Grupy Kapitałowej na dzień 31 grudnia 2011	Jednostka posiadająca udziały na dzień 31 grudnia 2011
38.	Przedsiębiorstwo Transportowo-Usługowe „ETRA" sp. z o.o. *Białystok*	100,00%	PGE Dystrybucja S.A	100,00%	PGE Dystrybucja S.A
39.	Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowe EKTO sp. z o.o. *Białystok*	100,00%	PGE Dystrybucja S.A.	100,00%	PGE Dystrybucja S.A.
40.	Energetyczne Systemy Pomiarowe sp. z o.o. *Białystok*	100,00%	PGE Dystrybucja S.A.	100,00%	PGE Dystrybucja S.A.
41.	Zakład Obsługi Energetyki sp. z o.o. *Zgierz*	100,00%	PGE Dystrybucja S.A.	100,00%	PGE Dystrybucja S.A.
	PGE Serwis sp. z o.o. w likwidacji *Warszawa*	-	-	100,00%	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.
42.	ELECTRA Bohemia s.r.o. *(w likwidacji) Czechy*	100,00%	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.	100,00%	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.
43.	PGE Systemy S.A. *Warszawa*	100,00%	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.	100,00%	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.
44.	PGE Inwest sp. z o.o. *Warszawa*	100,00%	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.	100,00%	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.
45.	PGE Inwest spółka z ograniczoną odpowiedzialnością II S.K.A. w likwidacji *Warszawa*	100,00%	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.	100,00%	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.
46.	PGE Energia Jądrowa S.A. *Warszawa*	100,00%	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.	100,00%	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.
47.	PGE EJ 1 sp. z o.o. *Warszawa*	51,00%	PGE Energia Jądrowa S.A.	51,00%	PGE Energia Jądrowa S.A.
		49,00%	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.	49,00%	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.
48.	PGE Dom Maklerski S.A. *Warszawa*	100,00%	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.	-	-

** do dnia 31 lipca 2012 roku firma spółki brzmiała: ELECTRA Deutschland GmbH.*

*** do dnia 15 kwietnia 2012 roku firma spółki brzmiała: „PWE Gubin" sp. z o.o. a jej siedziba znajdowała się w Sękowicach.*

**** do dnia 9 lipca 2012 roku firma spółki brzmiała: Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „MegaMed" sp. z o.o.*

W powyższej tabeli ujęto między innymi następujące zmiany w strukturze spółek Grupy Kapitałowej PGE, podlegających konsolidacji metodą pełną, które miały miejsce w ciągu roku zakończonego dnia 31 grudnia 2012 roku:

- W dniu 2 stycznia 2012 roku zostało zarejestrowane połączenie spółki PGE Energia Odnawialna S.A. (spółka przejmująca) ze spółkami „Elektrownia Wiatrowa Kamieńsk" sp. z o.o. oraz Dychowskie Przedsiębiorstwo Eksploatacji Elektrowni „ELDEKS" sp. z o.o. (spółki przejmowane).
- W dniu 2 stycznia 2012 roku został zarejestrowany podział spółki Przedsiębiorstwo Transportowo Sprzętowe „BETRANS" sp. z o.o. i przeniesienie części majątku na spółkę „ELBEST" sp. z o.o.
- W dniu 1 lutego 2012 roku została założona spółka PGE Dom Maklerski S.A. W dniu 19 kwietnia 2012 roku spółka została zarejestrowana w Krajowym Rejestrze Sądowym.
- W dniu 12 marca 2012 roku zarejestrowano połączenie PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. z PGE Elektrownia Opole S.A.

- W dniu 18 czerwca 2012 roku podpisana została umowa nabycia udziałów spółki Elektrownia Puławy sp. z o.o., na mocy której PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. nabyła 11.074 udziały, co stanowi 50% kapitału zakładowego tej spółki.
- W dniu 20 czerwca 2012 roku Zarząd spółki Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowe EKTO sp. z o.o. z siedzibą w Białymstoku złożył do Sądu Rejonowego w Białymstoku wniosek o ogłoszenie upadłości z możliwością zawarcia układu. Sąd Rejonowy postanowieniem z dnia 6 lipca 2012 roku umorzył postępowanie w tej sprawie. W związku z tym w dniu 9 lipca 2012 roku Zarząd spółki złożył w Sądzie Rejonowym w Białymstoku oświadczenie o wszczęciu postępowania naprawczego. W dniu 30 sierpnia 2012 roku postanowieniem Sądu Rejonowego w Białymstoku umorzono postępowanie naprawcze spółki.
- W dniu 6 lipca 2012 roku rozpoczął się proces likwidacji spółki ELECTRA Bohemia s.r.o. z siedzibą w Czechach.
- W dniu 2 sierpnia 2012 roku PGE Energia Odnawialna S.A. nabyła od hiszpańskiej firmy Gamesa Energia S.A.U. 100% udziałów w spółce Pelplin sp. z o.o., zgodnie z zapisami warunkowej umowy zakupu z dnia 25 maja 2011 roku.
- W dniu 9 sierpnia 2012 roku zostało zarejestrowane podwyższenie kapitałów zakładowych spółek Elektrownia Wiatrowa Baltica-1 sp. z o.o., Elektrownia Wiatrowa Baltica-2 sp. z o.o. oraz Elektrownia Wiatrowa Baltica-3 sp. z o.o. W wyniku powyższego bezpośrednią jednostką dominującą tych spółek została PGE Energia Odnawialna S.A. Przekształcenie nie miało wpływu na kapitały własne przynależne akcjonariuszom PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.
- W dniu 15 października 2012 roku PGE Energia Odnawialna S.A. nabyła od hiszpańskiej firmy Gamesa Energia S.A.U. 100% udziałów w spółce Żuromin sp. z o.o., zgodnie z zapisami warunkowej umowy zakupu z dnia 28 września 2011 roku.
- W dniu 22 października 2012 roku w wyniku zakończonej likwidacji spółka PGE Serwis sp. z o.o. w likwidacji została wykreślona z KRS.
- W dniu 31 października 2012 roku zostało zarejestrowane połączenie spółek Elektrownia Wiatrowa Gniewino Sp. z o.o., Elektrownia Wiatrowa Turów Sp. z o.o. oraz Elektrownia Wiatrowa Resko Sp. z o.o. ze spółką PGE Energia Odnawialna S.A.
- W dniu 5 grudnia 2012 roku została sprzedana spółka MegaMed sp. z o.o.

Ponadto w dniu 21 grudnia 2012 roku została założona spółka MegaSerwis sp. z o.o. Spółka jest w 100% zależna od PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. Na dzień bilansowy spółka znajdowała się w trakcie organizacji i nie została objęta niniejszym sprawozdaniem finansowym.

Po dniu bilansowym miały miejsce następujące zdarzenia:

- W dniu 10 stycznia 2013 roku została zawarta warunkowa umowa sprzedaży spółki Budownictwo Hydro-Energetyka Dychów sp. z o.o. Aktywa tej spółki stanowią 0,01% sumy aktywów spółek Grupy Kapitałowej PGE przed dokonaniem wyłączeń konsolidacyjnych.
- W dniu 19 lutego 2013 roku PGE Polska Grupa Energetyczna S.A. oraz Energa Hydro Sp. z o.o. (spółka zależna Energa S.A.) podpisały umowę z DONG Energy Wind Power A/S, na mocy której przejmą od duńskiej spółki portfel farm wiatrowych DONG w Polsce. Wartość całej transakcji wyniesie około 1 miliard złotych a sama transakcja ma się zakończyć w ciągu najbliższych miesięcy 2013 roku. Transakcja wymaga zgody Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów na koncentrację.
- W dniu 26 lutego 2013 roku PGE Polska Grupa Energetyczna S.A. oraz Energa Hydro Sp. z o.o. podpisały umowę z Renovables Energía, S.A.U., na mocy której przejmą od hiszpańskiej spółki 75% udziałów w spółce Iberdrola Renewables Polska Sp. z o.o., zarządzającej portfelem farm wiatrowych w Polsce. Intencją PGE oraz Energa jest objęcie dodatkowego pakietu 25% udziałów w Iberdrola Renewables Polska Sp. z o.o., będących w posiadaniu Europejskiego Banku Odbudowy i Rozwoju (EBOiR). Wartość transakcji obejmującej nabycie 75% udziałów w Iberdrola Renewables Polska Sp. z o.o. wyniesie około 840 milionów złotych, co przekłada się na wartość transakcji na poziomie ok. 1,1 miliarda złotych za 100% udziałów. Przewiduje się, że finalizacja

transakcji nastąpi w ciągu najbliższych miesięcy 2013 roku. Transakcja wymaga zgody Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów na koncentrację.

2.2. Rozliczenie nabycia nowych spółek zależnych

Aktywa netto spółki Pelplin sp. z o.o. na dzień nabycia kontroli wynosiły 6 milionów złotych a cena nabycia wyniosła 116 milionów złotych. Różnicę w wysokości 110 milionów złotych pomiędzy ceną nabycia a wartością zidentyfikowanych aktywów netto Grupa Kapitałowa PGE ujęła jako wartość firmy w pozycji wartości niematerialnych.

Z kolei aktywa netto spółki Żuromin sp. z o.o. na dzień nabycia kontroli wynosiły minus 6 milionów złotych a cena nabycia wyniosła 62 miliony złotych. Różnicę w wysokości 68 milionów złotych pomiędzy ceną nabycia a wartością zidentyfikowanych aktywów netto Grupa Kapitałowa PGE ujęła jako wartość firmy w pozycji wartości niematerialnych.

Na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego rozliczenie księgowe powyższych transakcji nie jest zakończone. Grupa Kapitałowa powinna zakończyć rozliczenie księgowe w przeciągu roku od daty przejęcia.

Cena nabycia akcji spółki Elektrownia Puławy sp. z o.o. wyniosła 20 milionów złotych. Grupa Kapitałowa PGE nie ujęła wartości firmy z rozliczenia nabycia tej jednostki.

3. Skład Zarządu jednostki dominującej

W skład Zarządu na dzień 1 stycznia 2012 roku wchodzili:

- Pan Paweł Skowroński – pełniący obowiązki Prezesa Zarządu,
- Pan Wojciech Ostrowski – Wiceprezes Zarządu,
- Pan Piotr Szymanek – Wiceprezes Zarządu.

Od dnia 1 stycznia 2012 roku do dnia sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego w składzie Zarządu miały miejsce następujące zmiany:

- w dniu 1 marca 2012 roku Rada Nadzorcza Spółki podjęła uchwałę o powołaniu z dniem 5 marca 2012 roku Pana Krzysztofa Kiliana na stanowisko Prezesa Zarządu,
- w dniu 1 marca 2012 roku Rada Nadzorcza Spółki podjęła uchwałę o powołaniu z dniem 5 marca 2012 roku Pani Bogusławy Matuszewskiej na stanowisko Wiceprezesa Zarządu,
- w dniu 3 lipca 2012 roku Rada Nadzorcza Spółki podjęła uchwałę o odwołaniu ze składu Zarządu Pana Pawła Skowrońskiego,
- w dniu 14 sierpnia 2012 roku Rada Nadzorcza Spółki podjęła uchwałę o powołaniu z dniem 1 października 2012 roku Pana Pawła Smolenia na stanowisko Wiceprezesa Zarządu.

W skład Zarządu na dzień bilansowy oraz na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego wchodzili:

- Pan Krzysztof Kilian – Prezes Zarządu,
- Pani Bogusława Matuszewska – Wiceprezes Zarządu,
- Pan Wojciech Ostrowski – Wiceprezes Zarządu,
- Pan Paweł Smoleń – Wiceprezes Zarządu,
- Pan Piotr Szymanek – Wiceprezes Zarządu.

4. Zatwierdzenie sprawozdania finansowego

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało zatwierdzone do udostępnienia przez Zarząd jednostki dominującej dnia 13 marca 2013 roku.

5. Kontynuacja działalności

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez istotne spółki Grupy w dającej się przewidzieć przyszłości. Na dzień zatwierdzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego nie stwierdza się istnienia okoliczności wskazujących na zagrożenie kontynuowania działalności przez istotne spółki Grupy. W nocie 2 niniejszego sprawozdania finansowego wskazano konsolidowane jednostki zależne w Grupie Kapitałowej, które są w trakcie postępowania likwidacyjnego. Łączna wartość aktywów, przychodów i zysków tych spółek stanowi około 0,01% sumy odpowiednich wartości wszystkich spółek Grupy Kapitałowej, przed dokonaniem korekt konsolidacyjnych.

6. Waluta prezentacji

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe jest przedstawione w polskich złotych („PLN”), a wszystkie wartości liczbowe podano w tysiącach złotych, o ile nie zaznaczono inaczej.

7. Oświadczenie o zgodności z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej oraz MSSF zatwierdzonymi przez Unię Europejską („UE”). Na dzień zatwierdzenia niniejszego sprawozdania do publikacji, biorąc pod uwagę toczący się w UE proces wprowadzania standardów MSSF oraz prowadzoną przez Grupę działalność, w zakresie stosowanych przez Grupę zasad rachunkowości nie ma różnicy między standardami MSSF, które weszły w życie, a standardami MSSF zatwierdzonymi przez UE.

MSSF obejmują standardy i interpretacje zaakceptowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości („RMSR”) oraz Komitet ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej („KIMSF”).

8. Podstawa sporządzenia sprawozdania finansowego

Ze względu na obowiązki sprawozdawcze wynikające z upublicznienia akcji jednostki dominującej PGE Polskiej Grupy Energetycznej S.A., Zarząd Spółki podjął decyzję o wdrożeniu Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej („MSSF”) zatwierdzonych przez Unię Europejską („UE”). Pierwszym skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym Grupy Kapitałowej PGE zawierającym bezwarunkowe stwierdzenie o zgodności z MSSF zatwierdzonymi przez UE było skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2007 roku.

Spółki Grupy Kapitałowej PGE prowadzą swoje księgi rachunkowe zgodnie z polityką (zasadami) rachunkowości wg MSSF zatwierdzonych przez UE lub zgodnie z Ustawą z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości („Ustawa”) z późniejszymi zmianami i wydanymi na jej podstawie przepisami („polskie zasady rachunkowości”). Ponadto spółki PGE Trading GmbH oraz ELECTRA Bohemia s.r.o., których siedziby znajdują się na terenie Niemiec i Republiki Czeskiej, prowadzą swoje księgi rachunkowe zgodnie z odpowiednio niemieckim lub czeskim prawem sprawozdawczym.

Ponieważ niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zawiera dane pochodzące ze sprawozdań spółek prowadzących swoje księgi rachunkowe wg standardów innych niż MSSF zatwierdzone przez UE, zawiera ono korekty nie ujęte księgach rachunkowych jednostek Grupy wprowadzone w celu doprowadzenia sprawozdań finansowych tych jednostek do zgodności z MSSF zatwierdzonymi przez UE.

9. Istotne wartości oparte na profesjonalnym osądzie i szacunkach

W procesie stosowania polityki rachunkowości wobec zagadnień podanych poniżej, największe znaczenie, oprócz szacunków księgowych, miał profesjonalny osąd kierownictwa, który wpływa na wielkości wykazywane w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym, w tym w dodatkowych notach objaśniających. Założenia tych szacunków opierają się na najlepszej wiedzy Zarządu odnośnie bieżących i przyszłych działań i zdarzeń w poszczególnych obszarach. Szczegółowe informacje na temat przyjętych założeń zostały przedstawione poniżej lub w odpowiednich notach objaśniających.

Okresy amortyzacji rzeczowych aktywów trwałych

Wysokość stawek oraz odpisów amortyzacyjnych jest ustalana na podstawie przewidywanego okresu ekonomicznego użytkowania danego składnika rzeczowych aktywów trwałych lub wartości niematerialnych oraz szacunków dotyczących wartości rezydualnej rzeczowych aktywów trwałych. Kapitalizowane remonty generalne są amortyzowane w okresie pozostałym do przewidywanego rozpoczęcia kolejnego remontu generalnego. Okresy ekonomicznego użytkowania są weryfikowane przynajmniej raz w ciągu roku obrotowego.

Wartość odzyskiwalna rzeczowego majątku trwałego

Rynek energii elektrycznej, który jest podstawowym obszarem działalności spółek Grupy PGE, znajduje się obecnie w fazie istotnych przekształceń. Zmiany te mogą mieć istotny wpływ na ocenę wartości odzyskiwalnej majątku produkcyjnego poszczególnych jednostek. W razie zidentyfikowania przesłanek spełniających zapisy MSR 36 *Utrata wartości aktywów* Grupa dokonuje szacunków wartości odzyskiwalnej swoich rzeczowych aktywów trwałych.

Dokonywana przez Grupę analiza utraty wartości ośrodków wypracowujących przepływy pieniężne opiera się na szeregu istotnych założeń, których część jest poza kontrolą Grupy. Istotne zmiany tych założeń wpłyną na wyniki testów na utratę wartości i w konsekwencji mogą doprowadzić do istotnych zmian sytuacji finansowej oraz wyników finansowych Grupy.

Wycena rezerw na świadczenia pracownicze

Rezerwy na świadczenia pracownicze (rezerwa na odprawy emerytalne i rentowe, taryfę energetyczną, dodatkowe odpisy na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych („ZFŚS") dla byłych pracowników spółek Grupy, świadczenia medyczne, deputaty węglowe) zostały oszacowane na podstawie metod aktuarialnych.

Rezerwy na rekultywację wyrobisk pokopalnianych

Na podstawie ustawy prawo geologiczne i górnicze kopalnie węgla brunatnego wchodzące w skład Grupy są zobowiązane do przeprowadzenia rekultywacji wyrobisk końcowych po zakończeniu eksploatacji. Odpowiednia rezerwa tworzona jest w proporcji odpowiadającej stosunkowi wydobytego węgla do planowanego całkowitego wydobycia węgla ze złoża w całym okresie eksploatacji. Szacunki dotyczące przewidywanych kosztów rekultywacyjnych aktualizuje się nie rzadziej niż raz na 5 lat, z tym, że corocznie weryfikowana jest wielkość rezerwy zgodnie z aktualnymi założeniami w zakresie stopy inflacji, stopy dyskonta i wielkości wydobycia.

Rezerwy na niedobór uprawnień do emisji dwutlenku węgla

Rezerwę na zobowiązania z tytułu emisji CO_2 jednostki Grupy ewidencjonują w odniesieniu do całości emisji CO_2. Rezerwa tworzona jest w wysokości najbardziej właściwego szacunku nakładów niezbędnych do wypełnienia obecnego obowiązku na dzień bilansowy, z uwzględnieniem zaewidencjonowanej wartości EUA otrzymanych nieodpłatnie oraz EUA zakupionych, a także możliwego pokrycia niedoboru certyfikatami CER lub ERU.

Pozostałe rezerwy i zobowiązania warunkowe

Stosując się do zapisów MSR 37 w zakresie rozpoznawania i wyceny rezerw oraz zobowiązań warunkowych Grupa dokonuje oceny prawdopodobieństwa potencjalnych zobowiązań. Jeżeli wystąpienie niekorzystnego zdarzenia jest prawdopodobne Grupa ujmuje rezerwę w odpowiedniej wysokości. Jeżeli wystąpienie niekorzystnego zdarzenia w ocenie Grupy jest możliwe lecz nie jest prawdopodobne ujmowane jest zobowiązanie warunkowe.

Składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego

Aktywa z tytułu podatku odroczonego są wyceniane przy zastosowaniu stawek podatkowych, które będą stosowane na moment zrealizowania składnika aktywów, przyjmując za podstawę przepisy podatkowe, które obowiązywały na dzień bilansowy. Grupa rozpoznaje składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego bazując na założeniu, że w przyszłości zostanie osiągnięty zysk podatkowy pozwalający na jego wykorzystanie. Pogorszenie uzyskiwanych wyników podatkowych w przyszłości mogłoby spowodować, że założenie to stałoby się nieuzasadnione.

Klasyfikacja instrumentów finansowych

Stosując się do wytycznych MSR 39 w zakresie klasyfikacji instrumentów finansowych niebędących instrumentami pochodnymi, posiadających ustalony termin płatności lub dające się ustalić terminy wymagalności dokonuje się klasyfikacji takich aktywów do kategorii aktywów finansowych utrzymywanych do terminu wymagalności. Dokonując takiego osądu, ocenia się intencję i możliwość utrzymania takich inwestycji do terminu wymagalności.

Doszacowanie przychodów ze sprzedaży energii elektrycznej

Odczyty liczników dotyczące wielkości sprzedanej energii elektrycznej w handlu detalicznym wraz z usługą dystrybucyjną oraz jej fakturowanie są dokonywane w większości w okresach odmiennych od okresów sprawozdawczych. W związku z powyższym spółka sprzedaży detalicznej (PGE Obrót S.A.) oraz spółka dystrybucyjna (PGE Dystrybucja S.A.) wchodzące w skład Grupy dokonują odpowiednich szacunków sprzedaży na każdy dzień bilansowy, za okres nie objęty odczytem.

Rekompensaty z tytułu rozwiązania umów długoterminowych sprzedaży mocy i energii elektrycznej (tzw. KDT)

Producenci energii elektrycznej, którzy przystąpili do programu przedterminowego rozwiązania kontraktów długoterminowych na sprzedaż mocy i energii elektrycznej są uprawnieni do otrzymywania rekompensat na pokrycie kosztów osieroconych. Rekompensaty są wypłacane w formie zaliczek rocznych płatnych w kwartalnych ratach oraz korygowane w okresach rocznych. Na koniec okresu korygowania zostanie określona ostateczna kwota kosztów osieroconych. W związku z powyższym wytwórcy energii wchodzący w skład Grupy szacują i ujmują przychód za dany okres z tytułu otrzymanych rekompensat KDT w wysokości, w której zostanie ostatecznie dla danego okresu zatwierdzona, tj. po uwzględnieniu przewidywanej na datę sporządzenia sprawozdania finansowego korekty rocznej oraz korekty końcowej. Szczegółowe kwestie związane z oszacowaniem wyżej wymienionych przychodów zostały opisane w nocie 45.1 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Dokonywane przez Grupę szacunki rekompensat w związku z przedterminowym rozwiązaniem umów długoterminowych sprzedaży mocy i energii elektrycznej oraz rozpoznanych w związku z nimi przychodów i należności oparte zostały o właściwe według Grupy interpretacje zapisów ustawy z dnia 29 czerwca 2007 roku o zasadach pokrywania kosztów powstałych u wytwórców w związku z przedterminowym rozwiązaniem umów długoterminowych sprzedaży mocy i energii elektrycznej (DZ. U. z 2007 roku nr 130, poz. 905) („Ustawa KDT"), przewidywań, co do rozstrzygnięcia sporów z Prezesem Urzędu Regulacji Energetyki oraz o szereg istotnych założeń, w tym również będących poza kontrolą Grupy.

Ewentualne skutki niekorzystnego dla Grupy Kapitałowej PGE rozstrzygnięcia sporu, o którym mowa w nocie 45.1, z Prezesem Urzędu Regulacji Energetyki w obszarze interpretacji zapisów Ustawy o KDT oraz zmiany przyjętych założeń, w tym będących skutkiem planowanych połączeń podmiotów Grupy Kapitałowej PGE, mogą istotnie wpłynąć na wyniki szacunków i w konsekwencji mogą doprowadzić do istotnych zmian sytuacji majątkowej i finansowej oraz wyników finansowych Grupy Kapitałowej PGE. Na dzień sporządzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego wynik sporu z Prezesem Urzędu Regulacji Energetyki nie jest możliwy do przewidzenia.

Odpisy aktualizujące wartość należności

Na dzień bilansowy jednostki wchodzące w skład Grupy oceniają czy istnieją obiektywne dowody utraty wartości składnika należności lub grupy należności. Jeżeli wartość odzyskiwalna składnika aktywów jest niższa od jego wartości bilansowej jednostka dokonuje odpisu aktualizującego do poziomu bieżącej wartości planowanych przepływów pieniężnych.

10. Zmiana szacunków

W okresie objętym skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym miały miejsce następujące istotne zmiany szacunków, wpływające na wartości wykazywane w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym:

- W ciągu okresu sprawozdawczego Grupa zaktualizowała szacunki dotyczące rekompensat KDT. Szczegółowe informacje zostały opisane w nocie 45.1 niniejszego sprawozdania finansowego.
- Zmiana stopy dyskonta przyjętej do wyliczenia bieżącej wartości rezerw, w tym w szególności rezerw rekultywacyjnych oraz rezerw aktuarialnych. Kwestia została opisana w nocie 35.1 niniejszego sprawozdania finansowego.
- Rezerwy są zobowiązaniami, których kwota lub termin zapłaty nie są pewne. W ciągu okresu sprawozdawczego Grupa zmieniła szacunki odnośnie zasadności lub wysokości niektórych rezerw. Zmiany szacunków zostały przedstawione w nocie nr 35 niniejszego sprawozdania finansowego.
- W ciągu okresu sprawozdawczego Grupa zaktualizowała szacunki dotyczące wartości odzyskiwalnej niektórych rzeczowych aktywów trwałych, w tym w szczególności aktywów wytwórczych Elektrowni Dolna Odra. Wpływ zmiany szacunków został przedstawiony w nocie nr 21 niniejszego sprawozdania finansowego.
- W ciągu okresu sprawozdawczego Grupa zaktualizowała wysokość odpisów aktualizujących aktywa finansowe. Zmiany zostały przedstawione w nocie nr 43 niniejszego sprawozdania finansowego.

11. Nowe standardy i interpretacje, które zostały opublikowane, a nie weszły jeszcze w życie

Następujące standardy, zmiany w obowiązujących standardach oraz interpretacje nie zostały przyjęte przez Unię Europejską i nie są obowiązujące na dzień 1 stycznia 2012 roku:

- MSSF 9 *Instrumenty finansowe* (wraz z aktualizacjami) – dla okresów rozpoczynających się 1 stycznia 2015 roku.
- Zmiany do MSSF 1 *Zastosowanie MSSF po raz pierwszy* (kwestie dotyczące pożyczek rządowych) – dla okresów rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku.
- Pozostałe zmiany do Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej 2009 - 2011) obejmujące 7 zmian do 5 standardów, oraz wynikające z nich zmiany do innych standardów i interpretacji – dla okresów rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku.
- Zmiany do MSSF 10 *Skonsolidowane sprawozdania finansowe*, MSSF 12 *Ujawnienia inwestycji w inne jednostki* oraz MSR 27 *Jednostkowe sprawozdania finansowe* (kwestie dotyczące inwestycji w jednostki) – dla okresów rozpoczynających się 1 stycznia 2014 roku.
- Zmiany (przepisy przejściowe) do MSSF 10 10 *Skonsolidowane sprawozdania finansowe*, MSSF 11 *Wspólne ustalenia umowne* oraz MSSF 12 *Ujawnienia informacji na temat udziałów w innych jednostkach* – dla okresów rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku.

Następujące standardy, zmiany w obowiązujących standardach oraz interpretacje zostały przyjęte przez Unię Europejską ale nie są obowiązujące na dzień 1 stycznia 2012 roku:

- Zmiany do MSSF 1 *Zastosowanie MSSF po raz pierwszy* (kwestie dotyczące hiperinflacji oraz dat) – dla okresów rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku.
- Zmiany do MSSF 7 *Instrumenty finansowe: ujawnienia* – dla okresów rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku.
- Zmiany do MSR 1 *Prezentacja sprawozdań finansowych* – dla okresów rozpoczynających się 1 lipca 2012 roku.

- Zmiany do MSR 12 *Podatki* – dla okresów rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku.
- Zmiany do MSR 32 *Instrumenty finansowe: prezentacja* – dla okresów rozpoczynających się 1 stycznia 2014 roku.
- MSSF 10 *Skonsolidowane sprawozdania finansowe* – dla okresów rozpoczynających się 1 stycznia 2014 roku.
- MSSF 11 *Wspólne ustalenia umowne* – dla okresów rozpoczynających się 1 stycznia 2014 roku.
- MSSF 12 *Ujawnienia informacji na temat udziałów w innych jednostkach* – dla okresów rozpoczynających się 1 stycznia 2014 roku.
- MSSF 13 *Wycena według wartości godziwej* – dla okresów rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku.
- Zmieniony MSR 19 *Świadczenia pracownicze* – dla okresów rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku.
- Zmieniony MSR 27 *Jednostkowe sprawozdania finansowe* – dla okresów rozpoczynających się 1 stycznia 2014 roku.
- Zmieniony MSR 28 *Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i we wspólnych przedsięwzięciach* – dla okresów rozpoczynających się 1 stycznia 2014 roku.
- KIMSF 20 *Koszty usunięcia nakładu na etapie produkcji w kopalniach odkrywkowych* – dla okresów rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku.

Grupa zdecydowała się na wcześniejsze zastosowanie zaktualizowanego MSR 19. Wpływ zmiany polityki rachunkowości został przedstawiony w nocie 13 niniejszego sprawozdania finansowego.

Wpływ nowych regulacji na przyszłe skonsolidowane sprawozdania Grupy Kapitałowej

Nowy standard MSSF 9 dokonuje fundamentalnych zmian w klasyfikacji, prezentacji i wycenie instrumentów finansowych. Zmiany te potencjalnie będą miały istotny wpływ na przyszłe sprawozdania finansowe Grupy. Na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego MSSF 9 nie został jeszcze zatwierdzony i nie jest znany jego wpływ na przyszłe sprawozdania Grupy PGE.

Nowa interpretacja KIMSF 20 ujednolica ujęcie kosztów usuwania tzw. nadkładu w fazie produkcyjnej w kopalni odkrywkowej. Zgodnie z obecnie obowiązującą polityką rachunkowości Grupa ujmuje takie koszty w sprawozdaniu z całkowitych dochodów w momencie poniesienia. Na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego Grupa zakłada, iż kopalnie wchodzące w jej skład spełnią kryteria wskazane w KIMSF 20, w związku z czym część wyżej wymienionych kosztów byłaby ujmowana jako aktywo i następnie amortyzowana. Gdyby Grupa zastosowała postanowienia interpretacji KIMSF 20 począwszy od 1 stycznia 2012 roku to jej koszty wykazane w sprawozdaniu za rok zakończony 31 grudnia 2012 roku byłyby niższe a zysk brutto wyższy o kwotę około 500 milionów złotych.

Pozostałe standardy, interpretacje oraz ich zmiany nie powinny mieć istotnego wpływu na przyszłe skonsolidowane sprawozdania finansowe Grupy Kapitałowej PGE.

12. Istotne zasady rachunkowości

Najważniejsze zasady rachunkowości stosowane przez Grupę zostały przedstawione poniżej.

12.1. Zasady konsolidacji

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe obejmuje sprawozdanie finansowe PGE Polska Grupa Energetyczna S.A. oraz dane finansowe jej jednostek zależnych. Sprawozdania finansowe jednostek zależnych sporządzane są za ten sam okres sprawozdawczy, co sprawozdanie jednostki dominującej, przy wykorzystaniu spójnych zasad rachunkowości, w oparciu o jednolite zasady rachunkowości zastosowane dla transakcji i zdarzeń gospodarczych o podobnym charakterze.

Wszystkie znaczące salda i transakcje pomiędzy jednostkami Grupy, w tym niezrealizowane zyski wynikające z transakcji w ramach Grupy, zostały w całości wyeliminowane. Niezrealizowane straty są eliminowane, chyba że dowodzą wystąpienia utraty wartości.

Jednostki zależne podlegają konsolidacji w okresie od dnia objęcia nad nimi kontroli przez Grupę, a przestają być konsolidowane od dnia ustania kontroli. Sprawowanie kontroli przez jednostkę dominującą ma miejsce wtedy, gdy posiada ona bezpośrednio lub pośrednio, poprzez swoje jednostki zależne, więcej niż połowę liczby głosów w danej spółce, chyba że możliwe jest do udowodnienia, że taka własność nie stanowi o sprawowaniu kontroli. Sprawowanie kontroli ma miejsce również wtedy, gdy Spółka ma możliwość kierowania polityką finansową i operacyjną danej jednostki.

MSSF 3 *Połączenie jednostek gospodarczych* wyłącza ze swojego zakresu połączenia jednostek gospodarczych, które podlegają wspólnej kontroli zarówno przed, jak i po przeprowadzeniu transakcji. Połączenie jednostek gospodarczych z udziałem jednostek będących pod wspólną kontrolą to połączenie jednostek gospodarczych, w którym wszystkie łączące się podmioty lub jednostki gospodarcze są w ostatecznym rozrachunku kontrolowane przez ten sam podmiot lub podmioty, zarówno przed połączeniem, jak i po nim, a tak sprawowana kontrola nie ma charakteru przejściowego. W takich przypadkach jednostka powinna zastosować MSR 8 Zasady rachunkowości, zmiany wartości szacunkowych i błędy, paragraf 10-12 i odpowiednio wybrać politykę rachunkowości między innymi odwołując się do standardów wydanych przez innych regulatorów, którzy przy stanowieniu standardów posługują się zbliżonymi ramami konceptualnymi RMSR.

Mając na uwadze, że zarówno standardy jak i Założenia Koncepcyjne RMSR nie zawierają wymogów bądź wskazówek dotyczących transakcji pod wspólną kontrolą PGE Polska Grupa Energetyczna S.A. wybrała politykę rachunkowości, w której takie transakcje są rozliczane metodą łączenia udziałów. Łączenie metodą łączenia udziałów polega na sumowaniu poszczególnych pozycji odpowiednich aktywów i zobowiązań oraz przychodów i kosztów połączonych spółek, po uprzednim doprowadzeniu ich wartości do jednolitych metod wyceny i dokonaniu odpowiednich wyłączeń. Wyłączeniu podlega kapitał podstawowy jednostek, udziały które zostały wniesione do PGE Polskiej Grupy Energetycznej S.A., a odpowiednie pozycje kapitału własnego Grupy korygowane są o różnicę pomiędzy sumą aktywów i zobowiązań. Wyłączeniu podlegają również wszystkie salda i transakcje pomiędzy jednostkami Grupy, w tym niezrealizowane zyski wynikające z transakcji w ramach Grupy, w tym straty chyba, że dowodzą wystąpienia utraty wartości. Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy, do której wchodzą spółki pozostające pod wspólną kontrolą, sporządzone na koniec okresu sprawozdawczego, w ciągu którego nastąpiło połączenie, zawiera dane porównawcze za poprzedni rok obrotowy, określone w taki sposób, jakby połączenie miało miejsce na początek poprzedniego roku obrotowego.

Powstanie Grupy Kapitałowej PGE

Realizując zapisy Programu dla energetyki z dnia 28 marca 2006 roku zdecydowano o budowie Polskiej Grupy Energetycznej na bazie:

- Polskich Sieci Elektroenergetycznych S.A. (obecnie PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.),
- dawnej Grupy BOT: BOT Górnictwo i Energetyka S.A. („BOT GiE S.A."), BOT Elektrownia Bełchatów S.A., BOT Kopalnia Węgla Brunatnego Bełchatów S.A., BOT Elektrownia Opole S.A., BOT Elektrownia Turów S.A. oraz BOT Kopalnia Węgla Brunatnego Turów S.A.,

- Zespołu Elektrowni Dolna Odra S.A. („ZEDO”),
- ośmiu zakładów energetycznych: Zamojskiej Korporacji Energetycznej S.A., Rzeszowskiego Zakładu Energetycznego S.A., Lubelskich Zakładów Energetycznych S.A., Zakładów Energetycznych Okręgu Radomsko-Kieleckiego S.A., Łódzkiego Zakładu Energetycznego S.A., Zakładu Energetycznego Łódź-Teren S.A., Zakładu Energetycznego Warszawa-Teren S.A. oraz Zakładu Energetycznego Białystok S.A.

Zgodnie z dyspozycją Programu dla elektroenergetyki opracowany został model konsolidacji ww. spółek polegający na wniesieniu aportem do Polskich Sieci Elektroenergetycznych S.A. akcji wszystkich wyżej wymienionych spółek energetycznych.

Proces konsolidacji został przeprowadzony w dwóch etapach. W pierwszym kroku w grudniu 2006 roku Skarb Państwa wniósł 85% akcji ZEDO S.A. oraz ośmiu zakładów energetycznych na kapitał zakładowy Spółki PGE Energia S.A. W drugim kroku w dniu 9 maja 2007 roku dokonane zostało podwyższenie kapitału jednostki dominującej w związku z wniesieniem aportem 85% akcji spółek PGE Energia S.A. oraz BOT GiE S.A.

Rozliczenie powstania Grupy Kapitałowej PGE w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym

Problematykę przejęć i połączeń jednostek gospodarczych zasadniczo reguluje standard MSSF 3 *Połączenia jednostek gospodarczych*. Jednakże standard ten wyłącza ze swojego zakresu transakcje pomiędzy jednostkami pozostającymi pod wspólną kontrolą. Podmioty wniesione do Spółki w maju 2007 roku znajdowały się, podobnie jak spółki dotychczasowej grupy PSE, pod kontrolą Skarbu Państwa. Transakcja wniesienia spółek spełnia więc w ocenie Spółki definicję transakcji pod wspólną kontrolą w związku z czym jest ona wyłączona z zakresu MSSF 3.

Zgodnie z opisaną wyżej polityką rachunkowości powyższe połączenia jednostek znajdujących się pod wspólną kontrolą preferowane zostały rozliczone przy zastosowaniu metody łączenia udziałów i w związku z tym skonsolidowane sprawozdanie finansowe odzwierciedla fakt ciągłości wspólnej kontroli oraz nie odzwierciedla zmian wartości aktywów netto do wartości godziwych (lub też rozpoznania nowych aktywów) lub wyceny wartości firmy.

Dalsze istotne przekształcenia Grupy Kapitałowej

W latach 2009 – 2012 miały miejsce kolejne istotne przekształcenia Grupy Kapitałowej PGE, obejmujące między innymi:

- zakup dodatkowych akcji w spółkach zależnych,
- połączenia spółek zależnych,
- połączenie jednostki dominującej ze spółkami zależnymi.

Wszystkie powyższe przekształcenia zostały ujęte jako transakcje pomiędzy podmiotami znajdującymi się pod wspólną kontrolą, w związku z powyższym zostały rozliczone w obrębie kapitałów własnych Grupy Kapitałowej, bez wpływu na wartość firmy.

Zakup spółek od pomiotów niepowiązanych jest rozliczany za pomocą metody nabycia.

12.2. Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych

Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych są ujmowane metodą praw własności. Są to jednostki, na które jednostka dominująca bezpośrednio lub poprzez spółki zależne wywiera znaczący wpływ i które nie są ani jej jednostkami zależnymi, współzależnymi ani wspólnymi przedsięwzięciami. Sprawozdania finansowe jednostek stowarzyszonych są podstawą wyceny posiadanych przez jednostkę dominującą udziałów metodą praw własności. Rok obrotowy jednostek stowarzyszonych i jednostki dominującej jest jednakowy.

Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych są wykazywane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej według ceny nabycia powiększonej o późniejsze zmiany udziału jednostki dominującej w aktywach netto tych jednostek, pomniejszonej o ewentualne odpisy z tytułu utraty wartości. Sprawozdanie z całkowitych dochodów odzwierciedla udział w wynikach działalności jednostek stowarzyszonych. W przypadku zmiany ujętej bezpośrednio w kapitale własnym jednostek stowarzyszonych, jednostka dominująca ujmuje swój udział w każdej zmianie i ujawnia go, jeśli jest to zasadne, w sprawozdaniu ze zmian w kapitale własnym.

12.3. Udział we wspólnym przedsięwzięciu

Udziały we wspólnych przedsięwzięciach, gdzie Grupa sprawuje współkontrolę są ujmowane metodą praw własności. Przed obliczeniem udziału w aktywach netto wspólnego przedsięwzięcia dokonuje się odpowiednich korekt w celu doprowadzenia danych finansowych tych jednostek do zgodności z polityką rachunkowości stosowaną przez Grupę.

Ocena inwestycji w spółki współzależne pod kątem utraty wartości ma miejsce, kiedy istnieją przesłanki wskazujące na to, że nastąpiła utrata wartości lub odpis z tytułu utraty wartości dokonany w latach poprzednich już nie jest wymagany.

12.4. Przeliczanie pozycji wyrażonych w walutach obcych

Transakcje wyrażone w walutach innych niż polski złoty są przeliczane na złote polskie przy zastosowaniu kursu obowiązującego w dniu zawarcia transakcji. Na dzień bilansowy:

- Pozycje pieniężne są przeliczane przy zastosowaniu kursu zamknięcia (za kurs zamknięcia przyjmuje się kurs średni ustalony dla danej waluty przez Narodowy Bank Polski na ten dzień),
- Pozycje niepieniężne wyceniane według kosztu historycznego w walucie obcej przelicza się przy zastosowaniu kursu wymiany z dnia pierwotnej transakcji (kurs banku z którego korzysta jednostka), oraz
- Pozycje niepieniężne wyceniane w wartości godziwej w walucie obcej przelicza się przy zastosowaniu kursu wymiany z dnia ustalenia wartości godziwej.

Powstałe z przeliczenia różnice kursowe ujmowane są w sprawozdaniu z całkowitych dochodów lub, w przypadkach określonych zasadami (polityką) rachunkowości, ujmowane w wartości aktywów.

Różnice kursowe powstałe na pozycjach niepieniężnych, takich jak instrumenty kapitałowe wyceniane w wartości godziwej przez sprawozdanie z całkowitych dochodów, ujmuje się jako element zmian wartości godziwej. Różnice kursowe powstałe na pozycjach niepieniężnych, takich jak instrumenty kapitałowe zaklasyfikowane do aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, ujmuje się w kapitale z aktualizacji wyceny.

Różnice kursowe wynikające z przeliczenia aktywów i pasywów spółek zagranicznych są ujmowane w kapitale własnym.

Następujące kursy zostały przyjęte dla potrzeb wyceny bilansowej:

	31 grudnia 2012 roku	31 grudnia 2011 roku
USD	3,0996	3,4174
EURO	4,0882	4,4168

12.5. Rzeczowe aktywa trwałe

Rzeczowe aktywa trwałe to aktywa:

- Utrzymywane przez spółki Grupy Kapitałowej w celu wykorzystania ich w procesie produkcyjnym lub przy dostawach towarów i świadczeniu usług, w celu oddania do używania innym podmiotom na podstawie umowy najmu lub w celach administracyjnych oraz
- Którym towarzyszy oczekiwanie, że będą wykorzystywane przez czas dłuższy niż jeden rok,
- W stosunku, do których istnieje prawdopodobieństwo, że jednostka uzyska przyszłe korzyści ekonomiczne związane ze składnikiem majątkowym,
- Cenę nabycia lub koszt wytworzenia składnika aktywów przez jednostkę można wycenić w wiarygodny sposób.

Istotne składniki rzeczowych aktywów trwałych użytkowanych przed dniem przejścia na MSSF tj. 1 stycznia 2006 roku są wyceniane w wartości godziwej na ten dzień (koszt zakładany). Różnica między wartością godziwą a dotychczasową wartością bilansową zostaje odniesiona na zyski zatrzymane. Rzeczowe aktywa trwałe oraz rzeczowe aktywa trwałe w budowie nabyte po dniu przejścia na stosowanie MSSF wyceniane są według ceny nabycia lub w koszcie wytworzenia.

Rzeczowe aktywa trwałe wyceniane są według wartości netto tzn. wartości początkowej (lub po koszcie zakładanym dla środków trwałych używanych przed dniem przejścia na MSSF) pomniejszonej o umorzenie oraz odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Wartość początkowa środków trwałych obejmuje ich cenę zakupu powiększoną o wszystkie koszty bezpośrednio związane z zakupem i przystosowaniem składnika majątku do stanu zdatnego do używania. W skład kosztu wchodzi również przewidywany koszt demontażu rzeczowych aktywów trwałych, usunięcia i przywrócenia do stanu pierwotnego miejsca, w którym dany składnik aktywów się znajduje, których obowiązek poniesienia powstaje w chwili instalacji składnika aktywów lub jego używania dla celów innych niż produkcja zapasów. Kapitalizowanie kosztów nabycia bądź wytworzenia kończy się w momencie dostosowania składnika aktywów do miejsca i warunków potrzebnych do rozpoczęcia jego funkcjonowania.

Na dzień nabycia składnika rzeczowych aktywów trwałych lub dzień przejścia na MSSF w przypadku istniejących składników rzeczowych aktywów trwałych są identyfikowane i wyodrębniane wszystkie istotne elementy wchodzące w skład danego składnika aktywów, mające różny okres ekonomicznej użyteczności (komponenty). Komponentem składników rzeczowych aktywów trwałych są również koszty remontów kapitalnych, przeglądów okresowych, jeśli ich wartość jest istotna, oraz koszty wymiany głównych części składowych.

Grupa ujmuje jako odrębne pozycje rzeczowych aktywów trwałych specjalistyczne części zamienne oraz sprzęt serwisujący, jeżeli ich wartość początkowa jest istotna, a okres użytkowania wynosi powyżej 1 roku. Pozostałe części zamienne oraz wyposażenie związane z serwisem wykazuje się jako zapasy i ujmuje w sprawozdaniu z całkowitych dochodów w momencie ich wykorzystania, za wyjątkiem kosztów wymiany części w ramach remontu kapitalnego danego składnika aktywów trwałych. Przyjęty poziom istotności podlega weryfikacji nie rzadziej niż na koniec każdego roku bilansowego.

Podstawę naliczania odpisów amortyzacyjnych stanowi cena nabycia/koszt wytworzenia składnika rzeczowych aktywów trwałych pomniejszona o jego wartość rezydualną. Rozpoczęcie amortyzacji następuje, gdy składnik jest dostępny do użytkowania. Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych następuje na podstawie planu amortyzacji określającego przewidywany okres użytkowania składnika rzeczowych aktywów trwałych. Zastosowana metoda amortyzacji odzwierciedla tryb konsumowania przez jednostkę gospodarczą korzyści ekonomicznych ze składnika aktywów.

Remonty kapitalne i przeglądy okresowe stanowiące komponent składnika rzeczowych aktywów trwałych amortyzuje się przez okres od miesiąca następującego po zakończeniu remontu/przeglądu do miesiąca rozpoczęcia następnego remontu/przeglądu.

Specjalistyczne części zamienne oraz sprzęt serwisujący – ujmowane w pozycji rzeczowych aktywów trwałych – amortyzuje się przez pozostały okres użytkowania składnika rzeczowych aktywów trwałych, którego dotyczą (tj. od dnia zakupu danej części do dnia zakończenia użytkowania składnika rzeczowych aktywów trwałych).

Dla poszczególnych grup rzeczowych aktywów trwałych przyjęto okresy użytkowania w następujących przedziałach:

Grupa rodzajowa	Średni pozostały okres amortyzacji w latach	Stosowane całkowite okresy amortyzacji w latach
Budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	17	20 – 40
Maszyny i urządzenia techniczne	13	5 – 15
Środki transportu	5	5 – 7
Inne rzeczowa aktywa trwałe	4	3 – 10

Metoda amortyzacji, stawka amortyzacyjna oraz wartość rezydualna rzeczowych aktywów trwałych podlegają corocznej weryfikacji. Wszelkie zmiany wynikające z przeprowadzonej weryfikacji ujmuje się jako zmianę szacunków, a ewentualna korekta odpisów amortyzacyjnych dokonywana jest w roku, w którym dokonano weryfikacji oraz w okresach następnych.

Jeżeli przy sporządzaniu sprawozdania finansowego zaistniały okoliczności wskazujące na to, że wartość bilansowa rzeczowych aktywów trwałych może być wątpliwa do odzyskania, dokonywany jest przegląd tych aktywów pod kątem ewentualnej utraty wartości. Jeżeli występują przesłanki wskazujące na to, że mogła nastąpić utrata wartości aktywa, a jego wartość bilansowa przekracza szacowaną wartość odzyskiwalną, wówczas wartość tego aktywa bądź ośrodków wypracowujących środki pieniężne, do którego przynależy dany środek trwały, jest obniżana do poziomu wartości odzyskiwalnej poprzez odpowiedni odpis aktualizujący.

Dana pozycja rzeczowych aktywów trwałych może zostać usunięta ze sprawozdania z sytuacji finansowej po dokonaniu jej zbycia lub w przypadku, gdy nie są spodziewane żadne ekonomiczne korzyści wynikające z dalszego użytkowania takiego składnika aktywów. Wszelkie zyski lub straty wynikające z usunięcia danego składnika aktywów ze sprawozdania z sytuacji finansowej (obliczone jako różnica pomiędzy ewentualnymi wpływami ze sprzedaży netto a wartością bilansową danej pozycji) są ujmowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w okresie, w którym dokonano takiego usunięcia.

Inwestycje rozpoczęte dotyczą rzeczowych aktywów trwałych będących w toku budowy lub montażu i są wykazywane według cen nabycia lub kosztu wytworzenia, pomniejszonych o ewentualne odpisy z tytułu utraty wartości. Rzeczowe aktywa trwałe w budowie nie podlegają amortyzacji do czasu zakończenia budowy i przekazania składnika rzeczowych aktywów trwałych do używania.

12.5.1 Koszt udostępnienia złóż węgla brunatnego do eksploatacji

Na dzień przejścia na MSSF służby techniczne PGE KWB Bełchatów S.A. (obecnie PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. Oddział Kopalnia Węgla Brunatnego Bełchatów) dokonały uaktualnienia wyceny wkopu udostępniającego złoże węgla brunatnego w Bełchatowie sporządzonej przez rzeczoznawców na dzień 1 stycznia 1995 roku, poprzez skorygowanie tej wyceny współczynnikiem cen produkcji budowlano montażowej. W przypadku PGE KWB Turów S.A. (obecnie PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. Oddział Kopalnia Węgla Brunatnego Turów), ze względu na odmienne warunki geologiczne i bardzo płytkie zaleganie pokładów węgla brunatnego koszty udostępnienia złoża były nieistotne i dlatego nie podlegały wycenie.

Koszt udostępnienia złóż węgla do eksploatacji jest amortyzowany metodą naturalną za pomocą stosunku ilości wydobytego w danym roku węgla do całości węgla planowanego do wydobycia w okresie eksploatacji kopalni. Koszt udostępniania złoża w okresie prowadzenia eksploatacji jest ujmowany jako koszt bieżącego okresu.

12.6. Nieruchomości inwestycyjne

Grupa prezentuje nieruchomości jako inwestycyjne w przypadku, gdy traktuje je jako źródło przychodów z czynszów lub utrzymuje je w posiadaniu ze względu na przyrost ich wartości, względnie uzyskuje obie te korzyści, przy czym nieruchomość taka nie jest:

- wykorzystywana przy produkcji, dostawach towarów, świadczeniu usług lub czynnościach administracyjnych, ani też
- przeznaczona na sprzedaż w ramach zwykłej działalności Grupy.

W przypadku nieruchomości wykorzystywanych jednocześnie na potrzeby własne oraz w celu uzyskania korzyści ekonomicznych, Grupa klasyfikuje odrębnie część wykorzystywaną na własne potrzeby i część inwestycyjną, jeśli części te mogą oddzielnie zostać sprzedane lub stanowić przedmiot leasingu. Jeśli nie występuje taka możliwość, cała nieruchomość jest traktowana jako nieruchomość inwestycyjna wyłącznie wtedy, gdy część wykorzystywana na własne potrzeby stanowi nieistotną część tej nieruchomości.

Nieruchomości inwestycyjne w momencie początkowego ujęcia wyceniane są w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia uwzględniających koszty przeprowadzonej transakcji. Jeżeli nieruchomość inwestycyjna została zakupiona, to na cenę nabycia składa się cena zakupu powiększona o wszelkie koszty bezpośrednio związane z transakcją zakupu, takie jak opłaty za obsługę prawną oraz podatek od zakupu nieruchomości. Nieruchomości inwestycyjne wytworzone we własnym zakresie do dnia zakończenia budowy ujmowane są jako rzeczowe aktywa trwałe w budowie.

Nieruchomości inwestycyjne są ujmowane według ceny nabycia lub kosztu wytworzenia z uwzględnieniem kosztów transakcji. Po początkowym ujęciu wartość nieruchomości inwestycyjnych pomniejszana jest o umorzenie i odpisy z tytułu utraty wartości.

Nieruchomości inwestycyjne są usuwane ze sprawozdania z sytuacji finansowej w przypadku ich zbycia lub w przypadku stałego wycofania danej nieruchomości inwestycyjnej z użytkowania, gdy nie są spodziewane żadne przyszłe korzyści z jej sprzedaży. Wszelkie zyski lub straty wynikające z usunięcia nieruchomości inwestycyjnej ze sprawozdania z sytuacji finansowej są ujmowane w sprawozdaniu z całkowitych dochodów w tym okresie, w którym dokonano takiego usunięcia.

Przeniesienia aktywów do nieruchomości inwestycyjnych dokonuje się tylko wówczas, gdy następuje zmiana sposobu ich użytkowania potwierdzona przez zakończenie użytkowania składnika aktywów przez właściciela, zawarcie umowy leasingu operacyjnego lub zakończenie budowy/wytworzenia nieruchomości inwestycyjnej.

Przeniesienia pomiędzy nieruchomościami inwestycyjnymi, nieruchomościami zajmowanymi przez właściciela i zapasami nie powodują zmiany wartości bilansowej nieruchomości przeniesionej oraz nie powodują zmiany ceny nabycia lub kosztu wytworzenia tej nieruchomości dla celów wyceny i ujawniania informacji.

12.7. Wartości niematerialne

Do wartości niematerialnych Grupa zalicza możliwe do zidentyfikowania niepieniężne składniki aktywów, nie posiadające postaci fizycznej, takie jak:

- nabyte przez spółki Grupy, zaliczane do aktywów trwałych, prawa majątkowe nadające się do gospodarczego wykorzystania, o przewidywanym okresie ekonomicznej użyteczności dłuższym niż rok, przeznaczone do używania na potrzeby Spółki, w szczególności:
  - autorskie lub pokrewne prawa majątkowe, koncesje, licencje (w tym dotyczące programów komputerowych),
  - prawa do wynalazków, patentów, znaków towarowych, wzorów użytkowych oraz zdobniczych, programy komputerowe,
  - know-how, tzn. wartość stanowiącą równowartość uzyskanych informacji związanych z wiedzą w dziedzinie przemysłowej, handlowej, naukowej lub organizacyjnej,
- koszty prac rozwojowych,

- wartość firmy z wyłączeniem wartości firmy wytworzonej przez jednostkę we własnym zakresie.

Na dzień początkowego ujęcia składnik wartości niematerialnych wycenia się w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia w przypadku prac rozwojowych. Cena nabycia składnika wartości niematerialnych obejmuje:

- cenę zakupu uwzględniającą cła importowe, podatki zawarte w cenie nie podlegające odliczeniu, pomniejszone o wszelkie udzielone upusty i rabaty oraz
- nakłady bezpośrednio związane z przygotowaniem składnika aktywów do użytkowania zgodnie z jego planowanym przeznaczeniem, w szczególności koszty z tytułu świadczeń pracowniczych, opłaty za usługi eksperckie oraz koszty testów sprawdzających prawidłowe działanie składnika.

Po ujęciu początkowym, wartości niematerialne są wykazywane w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia pomniejszonym o umorzenie i odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości.

Nakłady poniesione na wartości niematerialne wytworzone we własnym zakresie, z wyjątkiem aktywowanych nakładów poniesionych na prace rozwojowe, nie są aktywowane i są ujmowane w kosztach okresu, w którym zostały poniesione.

Grupa ocenia, czy okres użytkowania składnika wartości niematerialnych jest określony czy nieokreślony oraz, jeśli jest określony, oszacowuje długość tego okresu lub wielkość produkcji lub inną miarę będącą podstawą do określenia okresu użytkowania. Okres użytkowania składnika wartości niematerialnych jest oceniany jako nieokreślony, jeśli opierając się na analizie odpowiednich czynników, nie istnieje przewidywalna długość okresu, w którym aktywo to będzie generowało przepływy pieniężne dla jednostki.

Wartość podlegająca amortyzacji składnika wartości niematerialnych z określonym okresem użyteczności jest pomniejszona o wartość rezydualną tego składnika. Grupa przyjęła zasadę, że wartość rezydualna wartości niematerialnych jest równa zero z wyjątkiem sytuacji, gdy:

- Jednostka posiada ważną umowę ze stroną niepowiązaną na zbycie tych praw po ustalonym okresie użytkowania – wówczas wartość rezydualna jest równa wartości określonej w umowie zbycia tych praw;
- Istnieje aktywny rynek na tego typu prawa i wartość może być racjonalnie ustalona i jest wysoce prawdopodobne, że rynek ten będzie istniał po okresie użytkowania tego aktywa.

Wartość podlegająca amortyzacji jest amortyzowana w okresie odpowiadającym szacowanemu okresowi ekonomicznej użyteczności danego składnika wartości niematerialnych. Amortyzację rozpoczyna się, gdy składnik aktywów jest gotowy do użycia.

Wartości niematerialne o ograniczonym okresie użytkowania są amortyzowane przez okres użytkowania oraz poddawane testom na utratę wartości każdorazowo, gdy istnieją przesłanki wskazujące na utratę ich wartości. Okres i metoda amortyzacji wartości niematerialnych o ograniczonym okresie użytkowania są weryfikowane przynajmniej raz w ciągu roku bilansowego. Zmiany w oczekiwanym okresie użytkowania lub oczekiwanym sposobie konsumowania korzyści ekonomicznych pochodzących z danego składnika aktywów są ujmowane poprzez zmianę odpowiednio okresu lub metody amortyzacji, i traktowane jak zmiany wartości szacunkowych.

Wartości niematerialne o nieokreślonym okresie użytkowania oraz te, które nie są użytkowane, są corocznie poddawane weryfikacji pod kątem ewentualnej utraty wartości. Okresy amortyzacji wartości niematerialnych wynoszą:

Grupa rodzajowa	Średni pozostały okres amortyzacji w latach	Stosowane okresy amortyzacji w latach
Patenty i licencje	3	3 - 5
Koszty zakończonych prac rozwojowych	2	3 - 5
Inne	17	3 - 25

12.8. Koszty prac badawczych i rozwojowych

Za wyjątkiem kosztów prac rozwojowych wszystkie wartości niematerialne wytworzone przez Grupę nie podlegają aktywowaniu i ujmowane są w sprawozdaniu z całkowitych dochodów, w którym dotyczące ich koszty zostały poniesione. Wartość niematerialną powstałą w wyniku prac rozwojowych ujmuje się wtedy i tylko wtedy, gdy można udowodnić:

- możliwość, z technicznego punktu widzenia, ukończenia składnika wartości niematerialnych tak, aby nadawał się do użytkowania lub sprzedaży,
- zamiar ukończenia składnika wartości niematerialnych oraz jego użytkowania lub sprzedaży,
- zdolność do użytkowania lub sprzedaży składnika wartości niematerialnych,
- sposób, w jaki składnik wartości niematerialnych będzie wytwarzał prawdopodobne przyszłe korzyści ekonomiczne,
- dostępność stosownych środków technicznych, finansowych i innych, które mają służyć ukończeniu prac rozwojowych oraz użytkowaniu lub sprzedaży składnika wartości niematerialnych,
- możliwość wiarygodnego ustalenia nakładów poniesionych w czasie prac rozwojowych, które można przyporządkować temu składnikowi wartości niematerialnych.

Do prac rozwojowych zalicza się:

- projektowanie, wykonanie i testowanie prototypów i modeli doświadczalnych (przed ich wdrożeniem do produkcji seryjnej lub użytkowania),
- projektowanie narzędzi, przyrządów do obróbki, form i matryc z wykorzystaniem nowej technologii,
- projektowanie, wykonanie i funkcjonowanie linii próbnej, której wielkość nie umożliwia prowadzenia ekonomicznie uzasadnionej produkcji przeznaczonej na sprzedaż oraz
- projektowanie, wykonanie i testowanie wybranych rozwiązań w zakresie nowych i udoskonalonych materiałów, urządzeń, produktów, procesów, systemów i usług.

Koszty prac rozwojowych są sumą nakładów poniesionych od dnia, w którym po raz pierwszy dany składnik wartości niematerialnych spełni ww. kryteria dotyczące ujmowania pozycji. Koszty te obejmują wszystkie nakłady, które mogą być bezpośrednio przyporządkowane czynnościom tworzenia, produkcji i przystosowania składnika aktywów do użytkowania w sposób zamierzony przez Zarząd. Do takich kosztów bezpośrednich zaliczane są:

- nakłady na materiały i usługi wykorzystywane lub zużyte przy wytwarzaniu składnika wartości niematerialnych,
- koszty z tytułu świadczeń pracowniczych wynikające bezpośrednio z wytworzenia tego składnika,
- opłaty za rejestrację tytułu prawnego oraz
- amortyzacja patentów i licencji, które są wykorzystywane przy wytwarzaniu tego składnika.

Do kosztu wytworzenia składnika wartości niematerialnych przez Grupę we własnym zakresie nie zalicza się:

- kosztów sprzedaży, administracji oraz innych kosztów ogólnozakładowych, chyba że można je bezpośrednio przyporządkować do przystosowania składnika aktywów do użytkowania,
- wyraźnie zidentyfikowanych braków wydajności oraz początkowych strat operacyjnych poniesionych przed osiągnięciem planowanej wydajności oraz
- nakładów na szkolenia przygotowujące pracowników do obsługiwania danego składnika aktywów.

12.9. Koszty finansowania zewnętrznego

W przypadku kosztów finansowania zewnętrznego koszty pożyczek i kredytów, w tym różnice kursowe powstałe w wyniku zaciągnięcia pożyczek i kredytów w walucie obcej, zaciągniętych na potrzeby finansowania zakupów wartości niematerialnych lub w celu finansowania prac rozwojowych są kapitalizowane zgodnie z MSR 23 w wartości rzeczowych aktywów trwałych i składników wartości niematerialnych, których dotyczą. W przypadku różnic kursowych powstających w związku z pożyczkami i kredytami w walucie obcej jednostka kapitalizuje je do wysokości, w jakim są uznawane za korektę kosztów odsetek.

12.10. Aktywa finansowe

Aktywa finansowe dzielone są na następujące kategorie:

- Inwestycje utrzymywane do terminu wymagalności (HTM),
- Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy (FVP),
- Pożyczki udzielone i należności,
- Aktywa dostępne do sprzedaży (AFS).

12.10.1 Inwestycje utrzymywane do terminu wymagalności

Inwestycje utrzymywane do terminu wymagalności są to aktywa finansowe o określonych lub możliwych do określenia płatnościach oraz ustalonym terminie wymagalności, które Grupa zamierza i ma możliwość utrzymać w posiadaniu do tego czasu. Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności wyceniane są według zamortyzowanego kosztu przy użyciu metody efektywnej stopy procentowej. Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności kwalifikowane są jako aktywa długoterminowe, jeżeli ich zapadalność przekracza 12 miesięcy od dnia bilansowego.

12.10.2 Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy

Składnikiem aktywów finansowych wycenianym w wartości godziwej przez wynik finansowy jest składnik spełniający jeden z warunków:

- Jest kwalifikowany jako przeznaczony do obrotu. Składniki aktywów finansowych kwalifikuje się jako przeznaczone do obrotu, jeśli są:
  - nabyte głównie w celu sprzedaży w krótkim terminie,
  - częścią portfela określonych instrumentów finansowych zarządzanych razem i co do których istnieje prawdopodobieństwo uzyskania zysku w krótkim terminie, lub
  - instrumentami pochodnymi, z wyłączeniem instrumentów pochodnych będących elementem rachunkowości zabezpieczeń,
- Został zgodnie z MSR 39 zakwalifikowany do tej kategorii w momencie nabycia. Każde aktywo finansowe, do którego odnosi się MSR 39, może zostać w momencie nabycia zaklasyfikowane do portfela wycenianego według wartości godziwej ze zmianami odnoszonymi do wyniku finansowego za wyjątkiem instrumentów kapitałowych, które nie mają cen kwotowanych na aktywnym rynku, a ich wartość godziwa nie może być wiarygodnie wyznaczona.

Instrumenty te są wyceniane w wartości godziwej uwzględniając ich wartość rynkową na dzień bilansowy. Zysk lub strata na aktywach finansowych zaklasyfikowanych do portfela FVP są rozpoznawane w wyniku finansowym.

12.10.3 Pożyczki udzielone i należności

Pożyczki udzielone i należności to nie zaliczane do instrumentów pochodnych aktywa finansowe o ustalonych lub możliwych do ustalenia płatnościach, nienotowane na aktywnym rynku. Zalicza się je do aktywów obrotowych, o ile termin ich wymagalności nie przekracza 12 miesięcy od dnia bilansowego. Pożyczki udzielone i należności o terminie wymagalności przekraczającym 12 miesięcy od dnia bilansowego zalicza się do aktywów trwałych. Jeżeli wpływ zmiany wartości pieniądza w czasie jest istotny, pożyczki udzielone i należności wyceniane są w wartości zdyskontowanej. Pożyczki i należności ujmowane są według zamortyzowanego kosztu.

12.10.4 Aktywa dostępne do sprzedaży

Wszystkie pozostałe aktywa finansowe są aktywami dostępnymi do sprzedaży. Aktywa dostępne do sprzedaży są ujmowane według wartości godziwej na każdy dzień bilansowy. Wartość godziwa inwestycji, dla których nie ma notowanej ceny rynkowej, jest ustalana w odniesieniu do aktualnej wartości rynkowej innego instrumentu posiadającego zasadniczo takie same cechy lub w oparciu o przewidywane przepływy pieniężne z tytułu składnika aktywów stanowiącego przedmiot inwestycji (wycena metodą zdyskontowanych przepływów pieniężnych).

Dodatnią i ujemną różnicę pomiędzy wartością godziwą aktywów dostępnych do sprzedaży (jeśli istnieje cena rynkowa ustalona na aktywnym rynku regulowanym albo których wartość godziwa może być ustalona w inny wiarygodny sposób) a ich ceną nabycia, po pomniejszeniu o podatek odroczony, ujmuje się w innych całkowitych dochodach, za wyjątkiem:

- strat z tytułu utraty wartości,
- zysków i strat z tytułu różnic kursowych, które powstają dla aktywów pieniężnych,
- odsetek wyliczonych przy pomocy efektywnej stopy procentowej.

Dywidendy z instrumentów kapitałowych w portfelu AFS powinny być rozpoznane w wyniku finansowym w momencie, kiedy prawo jednostki do otrzymania płatności jest ustalone.

Jeśli spadek wartości godziwej aktywów portfela AFS został rozpoznany w innych całkowitych dochodach i istnieją obiektywne dowody na utratę wartości, skumulowany spadek wartości odniesiony uprzednio w innych całkowitych dochodach jest przeniesiony do wyniku finansowego, nawet jeśli aktywa finansowe nie zostały usunięte ze sprawozdania z sytuacji finansowej. Kwota skumulowanej straty przeniesionej z kapitału z aktualizacji wyceny do wyniku finansowego powinna równać się różnicy pomiędzy wartością nabycia a bieżącą wartością godziwą, pomniejszoną o jakiekolwiek odpisy z tytułu utraty wartości odniesione uprzednio do wyniku finansowego. W przypadku inwestycji w instrumenty kapitałowe sklasyfikowane jako AFS odpisy z tytułu utraty wartości nie są odwracane przez wynik finansowy. W przypadku instrumentów dłużnych, jeśli w kolejnych okresach, wartość godziwa tych instrumentów w portfelu AFS wzrosła i wzrost ten nastąpił w okresie po dokonaniu odpisu z tytułu utraty wartości, odpis ten jest odwracany poprzez wynik finansowy.

12.11. Utrata wartości niefinansowych aktywów trwałych

Na każdy dzień bilansowy Grupa ocenia, czy istnieją jakiekolwiek przesłanki wskazujące na to, że mogła nastąpić utrata wartości któregoś ze składników niefinansowych aktywów trwałych. W razie stwierdzenia, że przesłanki takie zachodzą, lub w razie konieczności przeprowadzenia corocznego testu sprawdzającego, czy nastąpiła utrata wartości, Grupa dokonuje oszacowania wartości odzyskiwalnej danego składnika aktywów lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne, do którego dany składnik aktywów należy.

Wartość odzyskiwalna składnika aktywów lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne odpowiada wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży tego składnika aktywów lub odpowiednio ośrodka wypracowującego środki pieniężne, lub jego wartości użytkowej, zależnie od tego, która z nich jest wyższa. Wartość odzyskiwalną ustala się dla poszczególnych aktywów, chyba że dany składnik aktywów nie generuje samodzielnie wpływów pieniężnych, które w większości są niezależne od tych, które są generowane przez inne aktywa lub grupy aktywów. Jeśli wartość bilansowa składnika aktywów jest wyższa niż jego wartość odzyskiwalna, ma miejsce utrata wartości i dokonuje

się wówczas odpisu do ustalonej wartości odzyskiwalnej. Przy szacowaniu wartości użytkowej prognozowane przepływy pieniężne są dyskontowane do ich wartości bieżącej przy zastosowaniu stopy dyskontowej przed uwzględnieniem skutków opodatkowania, która odzwierciedla bieżące rynkowe oszacowanie wartości pieniądza w czasie oraz ryzyko typowe dla danego składnika aktywów. Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości składników majątkowych używanych w działalności kontynuowanej ujmuje się w tych kategoriach kosztów, które odpowiadają funkcji składnika aktywów, w przypadku którego stwierdzono utratę wartości.

Na każdy dzień bilansowy Grupa ocenia, czy występują przesłanki wskazujące na to, że odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości, który był ujęty w okresach poprzednich w odniesieniu do danego składnika aktywów jest zbędny, lub czy powinien zostać zmniejszony. Jeżeli takie przesłanki występują, Grupa szacuje wartość odzyskiwalną tego składnika aktywów. Poprzednio ujęty odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości ulega odwróceniu wtedy i tylko wtedy, gdy od czasu ujęcia ostatniego odpisu aktualizującego nastąpiła zmiana wartości szacunkowych stosowanych do ustalenia wartości odzyskiwalnej danego składnika aktywów. W takim przypadku, podwyższa się wartość bilansową składnika aktywów do wysokości jego wartości odzyskiwalnej. Podwyższona kwota nie może przekroczyć wartości bilansowej składnika aktywów, jaka zostałaby ustalona (po odjęciu umorzenia), gdyby w ubiegłych latach w ogóle nie ujęto odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości w odniesieniu do tego składnika aktywów. Odwrócenie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości składnika aktywów ujmuje się niezwłocznie jako przychód w wyniku finansowym. Po odwróceniu odpisu aktualizującego, w kolejnych okresach odpis amortyzacyjny dotyczący danego składnika jest korygowany w sposób, który pozwala w ciągu pozostałego okresu użytkowania tego składnika aktywów dokonywać systematycznego odpisania jego zweryfikowanej wartości bilansowej pomniejszonej o wartość końcową.

12.12. Wbudowane instrumenty pochodne

Wbudowany instrument pochodny jest składnikiem hybrydowego (łącznego) instrumentu, który zawiera również umowę zasadniczą, niebędącą instrumentem pochodnym. Składnik ten powoduje, że część przepływów pieniężnych wynikających z instrumentu łącznego zmienia się w sposób podobny do przepływów wynikających z samodzielnie występującego instrumentu pochodnego.

W przypadku spełnienia warunków Grupa wyodrębnia wbudowane instrumenty pochodne. Wbudowane instrumenty pochodne są oddzielane od umów i traktowane jak instrumenty pochodne, jeżeli są spełnione warunki:

- charakter ekonomiczny i ryzyko wbudowanego instrumentu nie są ściśle związane z ekonomicznym charakterem i ryzykiem umowy, w którą dany instrument jest wbudowany;
- samodzielny instrument z identycznymi warunkami realizacji jak instrument wbudowany spełniałby definicję instrumentu pochodnego;
- instrument hybrydowy (złożony) nie jest wykazywany w wartości godziwej, a zmiany jego wartości godziwej nie są odnoszone do sprawozdania z sytuacji finansowej.

Wbudowane instrumenty pochodne są wykazywane w podobny sposób jak samodzielne instrumenty pochodne, które nie są uznane za instrumenty zabezpieczające.

Zakres, w którym zgodnie z MSR 39 cechy ekonomiczne i ryzyko właściwe dla wbudowanego instrumentu pochodnego w walucie obcej są ściśle powiązane z cechami ekonomicznymi i ryzykiem właściwym dla umowy zasadniczej (głównego kontraktu) obejmuje również sytuacje gdy waluta umowy zasadniczej jest walutą zwyczajową dla kontraktów zakupu lub sprzedaży pozycji niefinansowych na rynku dla danej transakcji.

„Wyodrębniony" wbudowany instrument pochodny jest ujmowany w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w wartości godziwej, a zmiany wartości godziwej są ujmowane w wyniku finansowym.

Oceny, czy dany wbudowany instrument pochodny podlega wydzieleniu Grupa dokonuje na moment jego początkowego ujęcia.

12.13. Pochodne instrumenty finansowe i zabezpieczenia

Instrumenty pochodne, z których korzysta Grupa w celu zabezpieczenia się przed ryzykiem związanym ze zmianami stóp procentowych i kursów wymiany walut, to przede wszystkim kontrakty walutowe typu forward oraz kontrakty na zamianę stóp procentowych (swapy procentowe). Tego rodzaju pochodne instrumenty finansowe są wyceniane do wartości godziwej. Instrumenty pochodne wykazuje się jako aktywa, gdy ich wartość jest dodatnia, i jako zobowiązania – gdy ich wartość jest ujemna.

Zyski i straty z tytułu zmian wartości godziwej instrumentów pochodnych, które nie spełniają warunków rachunkowości zabezpieczeń są bezpośrednio odnoszone na wynik finansowy roku obrotowego.

Wartość godziwa walutowych kontraktów forward jest ustalana poprzez odniesienie do bieżących kursów terminowych (forward) występujących przy kontraktach o podobnym terminie zapadalności. Wartość godziwa kontraktów na zamianę stóp procentowych jest ustalana poprzez odniesienie do wartości rynkowej podobnych instrumentów.

W rachunkowości zabezpieczeń, zabezpieczenia klasyfikowane są jako:

- zabezpieczenie wartości godziwej, zabezpieczające przed ryzykiem zmian wartości godziwej ujętego składnika aktywów lub zobowiązania, lub
- zabezpieczenie przepływów środków pieniężnych, zabezpieczające przed zmianami przepływów środków pieniężnych, które przypisać można konkretnemu rodzajowi ryzyka związanego z ujętym składnikiem aktywów, zobowiązaniem lub prognozowaną transakcją, lub
- zabezpieczenie inwestycji netto w jednostce zagranicznej.

Zabezpieczenie ryzyka walutowego uprawdopodobnionego przyszłego zobowiązania jest rozliczane jako zabezpieczenie przepływów pieniężnych.

W momencie ustanowienia zabezpieczenia, Grupa formalnie wyznacza i dokumentuje powiązanie zabezpieczające, jak również cel zarządzania ryzykiem oraz strategię ustanowienia zabezpieczenia. Dokumentacja zawiera identyfikację instrumentu zabezpieczającego, zabezpieczanej pozycji lub transakcji, charakter zabezpieczanego ryzyka, a także sposób oceny efektywności instrumentu zabezpieczającego w kompensowaniu zagrożenia zmianami wartości godziwej zabezpieczanej pozycji lub przepływów pieniężnych związanych z zabezpieczanym ryzykiem. Oczekuje się, że zabezpieczenie będzie wysoce skuteczne w kompensowaniu zmian wartości godziwej lub przepływów pieniężnych wynikających z zabezpieczanego ryzyka. Efektywność zabezpieczenia jest oceniana na bieżąco w celu sprawdzenia, czy jest wysoce efektywne we wszystkich okresach sprawozdawczych, na które zostało ustanowione.

12.14. Zapasy

Do zapasów zalicza się:

- aktywa przeznaczone do sprzedaży w toku zwykłej działalności gospodarczej,
- będące w trakcie produkcji w celu sprzedaży, lub
- mające postać materiałów lub surowców zużywanych w procesie produkcyjnym lub w trakcie świadczenia usług.

Zapasy są wyceniane według niższej z dwóch wartości: ceny nabycia lub kosztu wytworzenia i możliwej do uzyskania wartości netto.

Koszty poniesione na doprowadzenie każdego składnika zapasów do jego aktualnego miejsca i stanu są ujmowane w następujący sposób:

Przychód składników zapasów wyceniany jest w następujący sposób:

- Materiały i towary – w cenie nabycia.
- Wyroby gotowe oraz półprodukty i produkcja w toku – w koszcie wytworzenia obejmującym: koszt bezpośrednich materiałów i robocizny oraz uzasadnioną część pośrednich kosztów produkcji.

Rozchód składników zapasów wyceniany jest według następujących zasad:

- Materiały i towary – według metody średniej ważonej, w przypadku materiałów z grupy reprezentacji i reklamy, materiałów biurowych jednostki mogą odpisać ich wartość zakupu bezpośrednio w koszty zużycia materiałów w momencie zakupu.

Stosowane do wyceny na dzień bilansowy ceny nabycia nie mogą być wyższe od wartości netto tych składników możliwej do uzyskania. Przez wartość netto możliwą do uzyskania rozumie się różnicę między szacowaną ceną sprzedaży stosowaną w toku zwykłej działalności gospodarczej, a szacowanymi kosztami wykończenia i kosztami niezbędnymi do doprowadzenia sprzedaży do skutku.

W wartości zapasów Grupa ujmuje także wartość zakupionych, w celach dalszej odsprzedaży, uprawnień do emisji gazów cieplarnianych oraz ekwiwalentów tych praw. Aktywa te są ujmowane w koszcie nabycia, przy uwzględnieniu ewentualnej utraty wartości na dzień bilansowy. Rozchód uprawnień do emisji gazów cieplarnianych jest ewidencjonowany metodą szczegółowej identyfikacji.

12.15. Uprawnienia do emisji gazów cieplarnianych

W odrębnej pozycji sprawozdania z sytuacji finansowej ujmowane są, przeznaczone na własne potrzeby Grupy Kapitałowej, uprawnienia do emisji dwutlenku węgla (European Union Allowances-EUA) oraz pozostałe jednostki umarzane w wyniku emisji gazów cieplarnianych (CER, ERU) - otrzymane nieodpłatnie w ramach Krajowego Planu Rozdziału Uprawnień (KPRU) oraz nabyte. EUA otrzymane nieodpłatnie w ramach KPRU są ujmowane w ewidencji na początku okresu, na który zostały przyznane, w wartości godziwej właściwej na dzień początkowego ujęcia. EUA otrzymane nieodpłatnie są ujmowane drugostronnie w pozycji rozliczeń międzyokresowych przychodów. Jednostki zakupione są prezentowanie w cenie nabycia.

Na dzień bilansowy jednostki przeznaczone do wykorzystania na potrzeby własne podlegają ocenie utraty wartości łącznie z odpowiednim ośrodkiem generującym strumienie pieniężne.

12.16. Należności handlowe

Należności wycenia się nie rzadziej niż na dzień bilansowy w kwocie wymagalnej, tj. w wartości nominalnej należności powiększonej o ewentualne, należne jednostkom Grupy na dzień wyceny odsetki z tytułu zwłoki, z zachowaniem zasady ostrożności, tj. po ewentualnym pomniejszeniu o odpisy aktualizujące ich wartość.

Na dzień bilansowy Grupa ocenia czy istnieją obiektywne dowody utraty wartości składnika należności lub grupy należności. Jeżeli wartość odzyskiwalna składnika aktywów jest niższa od jego wartości bilansowej Grupa dokonuje odpisu aktualizującego do poziomu bieżącej wartości planowanych przepływów pieniężnych.

Odpisy aktualizujące wartość należności zalicza się odpowiednio do pozostałych kosztów operacyjnych lub do kosztów finansowych - zależnie od rodzaju należności, której dotyczy odpis.

Należności długoterminowe są wykazywane w wartości bieżącej (zdyskontowanej).

12.17. Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych

Środki pieniężne składają się z gotówki w kasie oraz depozytów płatnych na żądanie. Ekwiwalenty środków pieniężnych są krótkoterminowymi inwestycjami o dużej płynności łatwo wymienialnymi na określone kwoty środków pieniężnych oraz narażonymi na nieznaczne ryzyko zmiany wartości.

12.18. Pozostałe aktywa i rozliczenia międzyokresowe kosztów czynne

Grupa ujmuje aktywa jako rozliczenia międzyokresowe, jeżeli spełnione są następujące warunki:

- wynikają z przeszłych zdarzeń – poniesienie wydatku na cel operacyjny jednostek,
- ich wysokość można wiarygodnie określić,
- dotyczą przyszłych okresów sprawozdawczych.

Rozliczenia międzyokresowe ustalane są w wysokości poniesionych, wiarygodnie ustalonych wydatków, jakie dotyczą przyszłych okresów i spowodują w przyszłości wpływ do jednostek korzyści ekonomicznych.

Odpisy czynnych rozliczeń międzyokresowych kosztów mogą następować stosownie do upływu czasu lub wielkości świadczeń. Czas i sposób rozliczenia uzasadniony jest charakterem rozliczanych kosztów, z zachowaniem zasady ostrożności.

Jednostki na koniec okresu sprawozdawczego dokonują weryfikacji czynnych rozliczeń międzyokresowych kosztów w celu sprawdzenia, czy stopień pewności co do osiągnięcia korzyści ekonomicznych przez jednostkę po upływie bieżącego okresu obrotowego jest wystarczający, aby można było daną pozycję wykazać jako składnik aktywów.

Zakupione prawo wieczystego użytkowania gruntów jest leasingiem operacyjnym w rozumieniu MSR 17 leasing. Wartość zakupionego prawa wieczystego użytkowania gruntów jest prezentowana w pozycji pozostałych aktywów i ujmowana w sprawozdaniu z całkowitych dochodów przez okres obowiązywania danego prawa, lecz nie dłużej niż planowany czas wykorzystania danego prawa.

Prawo wieczystego użytkowania gruntów otrzymane nieodpłatnie w drodze decyzji administracyjnej nie jest ujmowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej.

Do pozostałych aktywów zaliczane są również należności z tytułu rozliczeń publiczno-prawnych.

12.19. Kapitał własny

Kapitał własny wykazywany jest według wartości nominalnej z podziałem na jego rodzaje i według zasad określonych przepisami prawa i postanowieniami statutu.

Kapitał podstawowy w sprawozdaniu finansowym wykazuje się w wysokości określonej w statucie i wpisanej w rejestrze sądowym jednostki dominującej. Zadeklarowane, lecz nie wniesione wkłady kapitałowe ujmuje się jako należne wkłady na poczet kapitału – jako wielkość ujemną.

12.20. Rezerwy

Grupa tworzy rezerwy wówczas, gdy na spółkach Grupy ciąży istniejący obowiązek (prawny lub zwyczajowo oczekiwany) wynikający ze zdarzeń przeszłych, i gdy prawdopodobne jest, że wypełnienie tego obowiązku spowoduje konieczność wypływu korzyści ekonomicznych oraz można dokonać wiarygodnego oszacowania kwoty tego zobowiązania.

Utworzone rezerwy zalicza się odpowiednio do kosztów operacyjnych, pozostałych kosztów operacyjnych, kosztów finansowych, zależnie od okoliczności, z którymi przyszłe zobowiązania się wiążą.

Jeżeli skutek zmiany wartości pieniądza w czasie jest istotny, kwota rezerwy odpowiada bieżącej wartości nakładów, które jak się oczekuje będą niezbędne do wypełnienia tego obowiązku.

Stopę dyskontową ustala się przed opodatkowaniem, czyli odzwierciedla ona bieżącą ocenę rynku odnośnie wartości pieniądza w czasie oraz ryzyko związane konkretnie z danym składnikiem zobowiązań. Stopy dyskontowej nie obciąża ryzyko, o które skorygowano szacunki przyszłych przepływów pieniężnych.

W szczególności przewiduje się następujące tytuły tworzenia rezerw:

12.20.1 Rezerwa na ekwiwalent węglowy, opiekę medyczną, odpis na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych oraz inne świadczenia na rzecz emerytów i rencistów

Wartość zobowiązania na rzecz byłych pracowników jest szacowana na podstawie warunków zawartych w Zakładowych Układach Zbiorowych obowiązujących w Spółkach lub innych przepisów prawnych. Zobowiązania te wynikają z praw nabytych przez pracowników Spółki w okresie zatrudnienia. Rezerwa tworzona jest w ciężar kosztów operacyjnych w kwotach odpowiadających nabywaniu przyszłych praw przez obecnych pracowników.

12.20.2 Rezerwa na ekwiwalent pieniężny wynikający z taryfy pracowniczej dla pracowników przemysłu energetycznego

Na mocy zmienionego w 2005 roku Ponadzakładowego Układu Zbiorowego Pracy (PUZP) obowiązek wypłaty świadczeń dla byłych pracowników przemysłu energetycznego, wynikających z tzw. „taryfy energetycznej", przeszedł na poszczególne spółki, z których wywodzą się dani emeryci i renciści. W związku z powyższym od grudnia 2005 roku obowiązane spółki wchodzące w skład Grupy Kapitałowej tworzą odpowiednią rezerwę. Wysokość rezerwy szacowana jest przez aktuariusza. Koszt tworzenia rezerwy obciąża koszty operacyjne.

12.20.3 Odprawy emerytalno-rentowe i nagrody jubileuszowe

Zgodnie z zakładowymi systemami wynagradzania pracownicy spółek Grupy mają prawo do nagród jubileuszowych oraz odpraw emerytalno-rentowych. Nagrody jubileuszowe są wypłacane pracownikom po przepracowaniu określonej liczby lat. Odprawy emerytalno-rentowe są wypłacane jednorazowo, w momencie przejścia na emeryturę/rentę. Wysokość odpraw emerytalno-rentowych i nagród jubileuszowych zależy od stażu pracy oraz średniego wynagrodzenia pracownika. Grupa tworzy rezerwę na przyszłe zobowiązania z tytułu odpraw emerytalno-rentowych i nagród jubileuszowych w celu przyporządkowania kosztów do okresów, których dotyczą. Według MSR 19 nagrody jubileuszowe są innymi długoterminowymi świadczeniami pracowniczymi, natomiast odprawy emerytalno-rentowe są programami określonych świadczeń po okresie zatrudnienia. Wartość bieżąca tych zobowiązań na każdy dzień bilansowy jest obliczona przez niezależnego aktuariusza. Naliczone zobowiązania są równe zdyskontowanym płatnościom, które w przyszłości zostaną dokonane, z uwzględnieniem rotacji zatrudnienia i dotyczą okresu do dnia bilansowego. Informacje demograficzne oraz informacje o rotacji zatrudnienia oparte są o dane historyczne.

12.20.4 Zyski i straty aktuarialne z tytułu zmiany założeń oraz zmiany stopy dyskonta

Zyski i straty aktuarialne wynikające ze zmiany założeń aktuarialnych i korekt aktuarialnych ex post ujmuje się następująco:

- w przypadku świadczeń po okresie zatrudnienia – w inne całkowite dochody,
- w przypadku nagród jubileuszowych i innych krótko- i długoterminowych świadczeń – w ciężar kosztów operacyjnych bieżącego okresu.

Zyski i straty aktuarialne z tytułu zmiany stopy dyskonta ujmuje się następująco:

- w przypadku świadczeń po okresie zatrudnienia – w inne całkowite dochody,
- w przypadku nagród jubileuszowych i innych krótko i długo terminowych świadczeń – w ciężar kosztów operacyjnych bieżącego okresu.

12.20.5 Rezerwa na koszty rekultywacji terenów poeksploatacyjnych, w tym rekultywacja i zagospodarowanie wyrobisk końcowych oraz rekultywacja składowisk popiołów

Kopalnie należące do Grupy tworzą rezerwy na koszty rekultywacji terenu po zakończeniu jego eksploatacji. Wysokość rezerwy ustala się w oparciu o przewidywany koszt przeprowadzenia prac rekultywacyjnych i zagospodarowania wyrobisk końcowych. W przypadku wyrobisk kopalnianych rezerwę tworzy się w proporcji odpowiadającej stosunkowi wydobytego węgla do planowanego całkowitego wydobycia węgla ze złoża w całym okresie eksploatacji. Szacunki dotyczące przewidywanych kosztów rekultywacyjnych aktualizuje się nie rzadziej niż raz na 5 lat, z tym, że corocznie weryfikowana jest wielkość rezerwy zgodnie z aktualnymi założeniami w zakresie stopy inflacji, stopy dyskonta, wielkości wydobycia. Odpis rezerwy dotyczący wydobycia danego roku obciąża koszty operacyjne, natomiast różnica wynikająca z dyskonta rezerwy z lat ubiegłych wpływa na koszty lub przychody finansowe.

W przypadku rekultywacji składowisk popiołów (odpadów poprodukcyjnych z produkcji energii elektrycznej) koszt tworzenia rezerwy ujmowany jest w kosztach operacyjnych proporcjonalnie do stopnia zapełnienia składowiska a dyskonto jest rozliczane w ciężar kosztów finansowych.

12.20.6 Rezerwa na zobowiązania z tytułu emisji gazów cieplarnianych

Rezerwę na zobowiązania z tytułu emisji CO_2 spółki Grupy Kapitałowej ewidencjonują w odniesieniu do całości emisji CO_2. Rezerwa ta prezentowana jest w części krótko- lub/i długoterminowej w zależności od planowanego terminu jej wykorzystania. Rezerwa tworzona jest w wysokości najbardziej właściwego szacunku nakładów niezbędnych do wypełnienia obecnego obowiązku na dzień bilansowy, z uwzględnieniem zaewidencjonowanej wartości EUA otrzymanych nieodpłatnie oraz EUA zakupionych, a także możliwego pokrycia niedoboru certyfikatami CER lub ERU.

Spółki dokonują aktualizacji wartości rezerwy na każdy dzień bilansowy uwzględniając aktualne ceny uprawnień do emisji oraz zmiany kursów walut w przypadku, kiedy cena uprawnień do emisji podawana jest w walucie innej niż złoty. Przy aktualizacji wartości rezerwy stosowane są kursy średnie NBP na dzień bilansowy.

Na potrzeby rozliczania wymogów ustawowych jednostka dokonuje w dacie umorzenia potrącenia otrzymanych nieodpłatnie i zakupionych EUA i/lub CER, ERU wykazywanych w aktywach oraz rezerwy na obowiązek umorzenia uprawnień.

12.21. Płatności w formie akcji własnych

Płatności w formie akcji to transfer instrumentów kapitałowych jednostki lub ich ekwiwalentów dokonany przez nią lub jej akcjonariuszy na rzecz stron trzecich (również pracowników), które dostarczyły do spółki towary lub usługi, chyba że transfer ten jest dokonany w innym celu niż zapłata za towary i usługi dostarczone do spółek Grupy.

Grupa ujmuje dobra lub usługi otrzymane bądź nabyte w ramach transakcji płatności w formie akcji rozliczanych w instrumentach kapitałowych oraz odpowiadający im wzrost w kapitale własnym w momencie, gdy otrzymuje te dobra lub usługi. Jeśli dobra lub usługi otrzymane lub nabyte w ramach transakcji płatności w formie akcji nie kwalifikują się do ujęcia jako aktywa, Grupa ujmuje je jako koszt.

Grupa wycenia otrzymane dobra lub usługi i odpowiadający im wzrost w kapitale własnym w wartości godziwej otrzymanych dóbr lub usług, chyba że niemożliwe jest wiarygodne oszacowanie ich wartości godziwej. Jeżeli jednostka nie może wiarygodnie oszacować wartości godziwej otrzymanych dóbr lub usług, określa ich wartość oraz odpowiadający im wzrost w kapitale własnym w sposób pośredni poprzez odniesienie do wartości godziwej przyznanych instrumentów kapitałowych.

Spółki Grupy Kapitałowej rozpoznają koszt wynagrodzenia na rzecz pracowników w postaci akcji przez okres od dnia przyznania do daty nabycia praw do akcji. Wysokość kosztu ocenia się na podstawie wartości godziwej i dokonuje się wyceny na dzień przyznania instrumentów. Z uwagi na fakt, że wartości godziwej świadczeń pracowników nie da się zwykle bezpośrednio ocenić, należy wyliczyć wartość godziwą przyznanych instrumentów kapitałowych. Jeśli wynagrodzenie w akcjach jest obwarowane warunkami rynkowymi, w szacunku wartości godziwej przyznanych praw na dzień

ich przyznania należy uwzględnić prawdopodobieństwo wystąpienia warunków rynkowych. Warunki dotyczące osiągniętych wyników i świadczonych usług nie oparte na warunkach rynkowych nie są uwzględniane w wartości godziwej ustalanej na dzień przyznania opcji. Początkowy koszt ocenia się na podstawie przewidywanej liczby akcji, do których beneficjenci ostatecznie nabędą prawa uwzględniając prawdopodobieństwo wystąpienia warunków innych niż rynkowe. Następnie koryguje się go w okresie nabywania praw do akcji, jeżeli faktyczne wyniki są inne od przewidywanych.

Płatności w formie akcji rozliczane w środkach pieniężnych stanowią zobowiązania jednostki, a nie kapitał własny. Do czasu, gdy zobowiązanie zostanie uregulowane, jednostka na każdy dzień sprawozdawczy, jak i na dzień rozliczenia, wycenia zobowiązanie do wartości godziwej, a ewentualne zmiany wartości ujmuje w sprawozdaniu z całkowitych dochodów.

12.22. Podział zysku na cele pracownicze oraz fundusze specjalne

Zgodnie z polską praktyką gospodarczą akcjonariusze mogą dokonać podziału wypracowanego przez spółkę zysku na cele pracownicze, wśród których można przykładowo wymienić: powiększenie zakładowego funduszu świadczeń socjalnych, nagrody z zysku dla pracowników. Takie wypłaty są ujmowane w statutowych sprawozdaniach finansowych, podobnie jak wypłata dywidendy, poprzez zmianę w stanie kapitału własnego. W sprawozdaniach sporządzonych według MSSF podział wypracowanego zysku na powiększenie zakładowego funduszu świadczeń socjalnych lub nagrody z zysku dla pracowników klasyfikowane są jako koszty operacyjne roku, za który dokonano podziału zysku.

12.23. Zobowiązania

Zobowiązania stanowią obecny, wynikający ze zdarzeń przeszłych obowiązek Grupy, którego wypełnienie, według oczekiwań, spowoduje wypływ z Grupy środków zawierających w sobie korzyści ekonomiczne.

Zobowiązania wycenia się w kwocie wymagającej zapłaty. W przypadku, gdy skutek zmiany wartości pieniądza w czasie jest istotny, zobowiązania długoterminowe prezentuje się wysokości wartości bieżącej (zdyskontowanej).

Zobowiązanie zalicza się do zobowiązań krótkoterminowych, jeżeli:

- oczekuje się, że zostanie ono uregulowane w toku normalnego cyklu operacyjnego Grupy,
- jest w posiadaniu przede wszystkim z przeznaczeniem do obrotu;
- jest ono wymagalne w ciągu dwunastu miesięcy od dnia bilansowego; lub
- jednostka nie posiada bezwarunkowego prawa do odroczenia daty wymagalności zobowiązania przez okres co najmniej dwunastu miesięcy od dnia bilansowego.

Zobowiązania, które nie spełniają tych kryteriów, zalicza się do zobowiązań długoterminowych.

Jeżeli Grupa oczekuje i ma możliwość refinansowania lub prolongaty zobowiązania na okres co najmniej dwunastu miesięcy po dniu bilansowym w ramach istniejącej umowy kredytowej, zobowiązanie to jest klasyfikowane jako długoterminowe, nawet jeśli byłoby ono wymagalne w terminie krótszym. Jednakże w przypadku, gdy możliwość refinansowania lub prolongaty zobowiązania nie zależy od uznania Spółki (gdyż na przykład nie istnieje porozumienie o refinansowaniu), to nie można uznać, że istnieje możliwość refinansowania, a zobowiązanie takie jest zaliczane do zobowiązań krótkoterminowych.

Niektóre zobowiązania krótkoterminowe, takie jak na przykład zobowiązania z tytułu dostaw i usług, wchodzą w skład kapitału obrotowego wykorzystywanego w normalnym cyklu działalności operacyjnej jednostki. Takie pozycje związane z działalnością operacyjną zalicza się do zobowiązań krótkoterminowych, nawet jeśli są wymagalne w terminie dłuższym niż dwanaście miesięcy od dnia bilansowego.

12.24. Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych

Grupa kompensuje zobowiązania z tytułu Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych i Funduszu Poprawy Efektywności oraz aktywa tych funduszy. Takie rozwiązanie odzwierciedla związek pomiędzy Funduszami a jednostką, w których to jednostka występuje w roli powiernika. Oznacza to, że jednostka ma tytuł prawny do aktywów Funduszy, jednak beneficjentem są Fundusze.

12.25. Rozliczenia międzyokresowe przychodów

Rozliczenia międzyokresowe przychodów dokonywane są z zachowaniem zasady ostrożności oraz współmierności przychodów i kosztów. Do rozliczeń międzyokresowych przychodów zalicza się:

- Równowartość otrzymanych lub należnych od kontrahentów środków z tytułu świadczeń, których wykonanie nastąpi w następnych okresach sprawozdawczych.
- Otrzymane środki pieniężne na sfinansowanie nabycia lub wytworzenia rzeczowych aktywów trwałych oraz prac rozwojowych. Rozliczenie następuje poprzez stopniowe zwiększanie pozostałych przychodów operacyjnych o kwotę odpowiadającą odpisom amortyzacyjnym od tych składników majątkowych w części sfinansowanej przez wspomniane środki pieniężne. Dotyczy to w szczególności umorzonych częściowo pożyczek i kredytów oraz dotacji na zakup rzeczowego aktywa trwałego oraz dofinansowania prac rozwojowych. Rozliczenia międzyokresowe przychodów z tytułu opłat przyłączeniowych, które zostały otrzymane przed dniem 1 lipca 2009 roku są odnoszone równomiernie w przychody ze sprzedaży produktów.
- Przyjęte nieodpłatnie rzeczowe aktywa trwałe oraz wartości niematerialne. Odpisy tych przychodów dokonywane są w pozostałe przychody operacyjne, równolegle do odpisów amortyzacyjnych od tych rzeczowych aktywów trwałych.
- Przychody z finansowego leasingu zwrotnego rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych. Odpisy z tych przychodów dokonywane są w pozostałe przychody operacyjne przez okres trwania leasingu. Jeżeli po okresie trwania leasingu wykupienie przedmiotu leasingu jest wysoce prawdopodobne a okres trwania umowy leasingu jest znacząco różny od planowanego okresu ekonomicznego użytkowania danego aktywa, odpisy przychodów dokonywane są równolegle do odpisów amortyzacyjnych od tych rzeczowych aktywów trwałych.
- EUA otrzymane nieodpłatnie w ramach Krajowego Planu Rozdziału Uprawnień. EUA są ujmowane w ewidencji na początku okresu, na który zostały przyznane, w wartości godziwej właściwej na dzień początkowego ujęcia. EUA są rozliczane w równych ratach w ciągu danego okresu sprawozdawczego w korespondencji z odpowiednimi pozycjami sprawozdania z całkowitych dochodów.

12.26. Leasing

Umowę najmu, dzierżawy lub inną umowę o podobnym charakterze, na mocy której następuje przeniesienie na Grupę zasadniczo całego ryzyka i pożytków wynikających z tytułu posiadania aktywów, klasyfikuje się jako leasing finansowy. Przedmiot leasingu finansowego ujmuje się w aktywach z dniem rozpoczęcia leasingu według niższej z dwóch kwot: wartości godziwej przedmiotu leasingu lub wartości bieżącej minimalnych opłat leasingowych. Wszelkie początkowe koszty bezpośrednie leasingobiorcy zwiększają kwotę wykazywaną jako składnik aktywów. Klasyfikacji leasingu dokonuje się na dzień rozpoczęcia leasingu, w oparciu o treść ekonomiczną umowy. Opłaty leasingowe dzieli się na kwotę pomniejszającą saldo zobowiązania i kwotę kosztów finansowych w taki sposób, aby utrzymywać stałą stopę dyskontową w stosunku do nieuregulowanej części zobowiązania. Koszty finansowe ujmuje się w kosztach finansowych w sprawozdaniu z całkowitych dochodów przez okres leasingu.

Leasing, przy którym znacząca część ryzyka i pożytków z tytułu własności pozostaje udziałem leasingodawcy (finansującego), stanowi leasing operacyjny. Opłaty leasingowe z tytułu leasingu operacyjnego ujmuje się jako koszty metodą liniową przez okres leasingu chyba, że zastosowanie innej systematycznej metody lepiej odzwierciedla sposób rozłożenia w czasie korzyści czerpanych przez użytkownika.

12.27. Podatki

Podatek dochodowy wykazany w sprawozdaniu z całkowitych dochodów obejmuje rzeczywiste obciążenie podatkowe za dany okres sprawozdawczy, ustalone przez jednostki Grupy zgodnie z obowiązującymi przepisami ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych, oraz zmianę stanu aktywa z tytułu podatku odroczonego oraz rezerwy na podatek odroczony nie rozliczaną z kapitałem własnym.

W związku z przejściowymi różnicami między wykazywaną w księgach rachunkowych wartością aktywów i pasywów a ich wartością podatkową oraz stratą podatkową możliwą do odliczenia w przyszłości, jednostka tworzy rezerwę i ustala aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego. Rezerwę z tytułu odroczonego podatku dochodowego tworzy się w odniesieniu do wszystkich dodatnich różnic przejściowych, z wyjątkiem przypadków, gdy rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynika z:

- początkowego ujęcia wartości firmy albo składnika aktywów lub zobowiązań w ramach transakcji nie będącej połączeniem jednostek gospodarczych, zaś w momencie transakcji nie ma ona wpływu ani na wynik finansowy brutto, ani na dochód do opodatkowania (stratę podatkową); oraz
- dodatnich różnic przejściowych związanych z inwestycjami w jednostkach zależnych, jednostkach stowarzyszonych i udziałami we wspólnych przedsięwzięciach, w przypadku których możliwe jest kontrolowanie terminu odwracania się różnic przejściowych i prawdopodobne jest, że różnice przejściowe nie ulegną odwróceniu w możliwej do przewidzenia przyszłości.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego ujmuje się w odniesieniu do wszystkich ujemnych różnic przejściowych do wysokości, do której jest prawdopodobne, iż osiągnięty zostanie dochód do opodatkowania, który pozwoli na potrącenie ujemnych różnic przejściowych, za wyjątkiem:

- przypadków, gdy składnik aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynika z początkowego ujęcia składnika aktywów lub zobowiązań w ramach transakcji nie będącej połączeniem jednostek gospodarczych, zaś w momencie transakcji nie ma ona wpływu ani na wynik finansowy brutto, ani na dochód do opodatkowania (stratę podatkową); oraz
- ujemnych różnic przejściowych związanych z inwestycjami w jednostkach zależnych, jednostkach stowarzyszonych i udziałami we wspólnych przedsięwzięciach, w przypadku których aktywa z tytułu odroczonego podatku ujmuje się tylko w takim zakresie, w jakim prawdopodobne jest, że różnice przejściowe ulegną odwróceniu w możliwej do przewidzenia przyszłości oraz dostępny będzie dochód do opodatkowania, który pozwoli na zrealizowanie ujemnych różnic przejściowych.

Wartość bilansową składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego weryfikuje się na każdy dzień bilansowy. Spółka obniża wartość bilansową składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego w zakresie, w jakim nie jest prawdopodobne osiągnięcie dochodu do opodatkowania wystarczającego do częściowego lub całkowitego zrealizowania składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego. Nieujęte aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego podlegają weryfikacji na każdy dzień bilansowy i ujmowane są w takim zakresie, w jakim prawdopodobne staje się, że przyszły dochód do opodatkowania pozwoli na ich zrealizowanie.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego ustala się w wysokości kwoty przewidzianej w przyszłości do odliczenia od podatku dochodowego, w związku z ujemnymi różnicami przejściowymi, które spowodują w przyszłości zmniejszenie podstawy obliczenia podatku dochodowego oraz straty podatkowej możliwej do odliczenia, ustalonej przy uwzględnieniu zasady ostrożności. Aktywa z tytułu podatku dochodowego wykazywane są tylko wtedy, gdy ich realizacja jest prawdopodobna.

Rezerwę z tytułu odroczonego podatku dochodowego tworzy się w wysokości kwoty podatku dochodowego, wymagającej w przyszłości zapłaty, w związku z występowaniem dodatnich różnic przejściowych, to jest różnic, które spowodują zwiększenie podstawy obliczenia podatku dochodowego w przyszłości.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego i rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego wycenia się z zastosowaniem stawek podatkowych, które według przewidywań będą stosowane, gdy składnik aktywów zostanie zrealizowany lub rezerwa rozwiązana, przyjmując za

podstawę stawki podatkowe (i przepisy podatkowe), które obowiązywały prawnie lub co do których proces legislacyjny zasadniczo się zakończył na dzień bilansowy.

12.28. Przychody

Przychody są ujmowane w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, że Grupa uzyska korzyści ekonomiczne związane z daną transakcją oraz gdy kwotę przychodów można wycenić w wiarygodny sposób. Przychody są rozpoznawane po pomniejszeniu o podatek od towarów i usług (VAT) i podatek akcyzowy i inne podatki od sprzedaży lub opłaty oraz rabaty i upusty. Przy ujmowaniu przychodów obowiązują również kryteria przedstawione poniżej.

12.28.1 Przychody ze sprzedaży towarów i produktów

Przychody są ujmowane, jeżeli znaczące ryzyko i korzyści wynikające z prawa własności do towarów i produktów zostały przekazane nabywcy oraz gdy kwotę przychodów można wycenić w wiarygodny sposób a koszty poniesione można wiarygodnie oszacować.

Do przychodów zalicza się:

- kwoty należne za sprzedane: energię elektryczną do odbiorców hurtowych i detalicznych, ciepło, węgiel, świadectwa pochodzenia energii elektrycznej wytworzonej w źródłach odnawialnych, świadectwa wytworzenia energii elektrycznej w kogeneracji, uprawnienia do emisji, usługi dystrybucyjne i przesyłowe oraz pozostałe usługi działalności podstawowej ustalone w oparciu o cenę netto, po skorygowaniu o udzielone rabaty i upusty oraz o podatek akcyzowy,
- kwoty należne za sprzedane materiały i towary w oparciu o cenę netto, po skorygowaniu o udzielone rabaty i upusty.

12.28.2 Przychody ze sprzedaży usług

Przychody z wykonania niezakończonej usługi długoterminowej w okresie od dnia zawarcia umowy do dnia bilansowego – po odliczeniu przychodów, które wpłynęły na wynik finansowy w ubiegłych okresach sprawozdawczych – ustala się proporcjonalnie do stopnia jej realizacji, jeżeli stopień ten można ustalić w sposób wiarygodny. W zależności od rodzaju transakcji stopień zaawansowania realizacji usługi można ustalić w oparciu o następujące metody:

- pomiary wykonanych prac;
- procentowe ujęcie wykonanych prac na dany dzień w stosunku do całości prac, które mają być wykonane lub
- stosunek kosztów poniesionych na dany dzień do całkowitych szacowanych kosztów niezbędnych do zrealizowania zlecenia. Do kosztów poniesionych na dany dzień zalicza się jedynie te koszty, które dotyczą usług wykonanych do tego dnia. Jedynie koszty dotyczące usług już wykonanych lub usług, które mają być wykonane, zalicza się do całkowitych szacowanych kosztów transakcji.

Jeżeli wyniku kontraktu nie można wiarygodnie oszacować, wówczas przychody uzyskiwane z tytułu tego kontraktu są ujmowane tylko do wysokości poniesionych kosztów, które jednostka spodziewa się odzyskać.

12.28.3 Przychody z tytułu rekompensat KDT

Zgodnie z ustawą z dnia 29 czerwca 2007 roku o zasadach pokrywania kosztów powstałych u wytwórców w związku z przedterminowym rozwiązaniem umów długoterminowych sprzedaży mocy i energii elektrycznej (KDT) spółki Grupy kapitałowej PGE otrzymują rekompensaty na pokrycie kosztów osieroconych w formie zaliczek kwartalnych. Po upływie każdego roku dokonywana jest korekta roczna, zaś po całym okresie, na który zawarta została umowa KDT, korekta końcowa.

Spółki jako przychód okresu ujmują otrzymane w formie zaliczek środki pieniężne, skorygowane odpowiednio o korektę roczną oraz odpowiednią część planowanej korekty końcowej. Alokacja

korekty końcowej do danego okresu sprawozdawczego dokonywana jest w oparciu o planowany rozkład przychodów ze sprzedaży energii elektrycznej i usług systemowych w okresie korygowania, z uwzględnieniem korekty końcowej. Do dyskonta przyjęta została średnioterminowa stopa wolna od ryzyka.

12.29. Koszt własny sprzedaży

Do kosztu własnego sprzedaży zalicza się:

- koszt wytworzenia produktów poniesiony w danym okresie sprawozdawczym, skorygowany o zmianę stanu produktów (wyrobów gotowych, półproduktów oraz produkcji w toku) oraz skorygowany o koszt wytworzenia produktów na własne potrzeby,
- wartość sprzedanej energii elektrycznej, towarów i materiałów według cen nabycia.

Koszty wytworzenia, które można jedynie w sposób pośredni przyporządkować przychodom lub innym korzyściom osiąganym przez jednostki, wpływają na wynik finansowy jednostek w części, w której dotyczą danego okresu sprawozdawczego, zapewniając ich współmierność do przychodów lub innych korzyści ekonomicznych z uwzględnieniem zasad wyceny środków trwałych oraz zapasów.

12.30. Pozostałe przychody i koszty operacyjne

Do pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych zaliczane są w szczególności pozycje związane:

- ze zbyciem rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych,
- z utworzeniem i rozwiązaniem rezerw, z wyjątkiem rezerw związanych z operacjami finansowymi lub odnoszonymi w koszt własny sprzedaży,
- z przekazaniem lub otrzymaniem nieodpłatnie, w tym w drodze darowizny aktywów, w tym także środków pieniężnych,
- z odszkodowaniami, karami i grzywnami oraz innymi kosztami nie związanymi ze zwykłą działalnością.

12.31. Przychody i koszty finansowe

Przychody i koszty finansowe obejmują w szczególności przychody i koszty dotyczące:

- zbycia aktywów finansowych oraz udziałów w jednostkach nieobjętych konsolidacją,
- aktualizacji wartości instrumentów finansowych, z wyłączeniem aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, których skutki przeszacowania odnoszone są na kapitał z aktualizacji wyceny,
- przychodów z tytułu udziału w zyskach innych jednostek,
- odsetek,
- zmian w wysokości rezerwy wynikających z faktu przybliżania się terminu poniesienia kosztu (efekt odwracania dyskonta),
- różnic kursowych będących wynikiem operacji wykonywanych w ciągu okresu sprawozdawczego oraz wycen bilansowych aktywów i pasywów na koniec okresu sprawozdawczego, za wyjątkiem różnic kursowych ujętych w wartości początkowej składnika rzeczowych aktywów trwałych, w stopniu w jakim są uznawane za korektę kosztów odsetek oraz różnic kursowych z tytułu wyceny instrumentów kapitałowych w walucie obcej zakwalifikowanych do portfela AFS,
- pozostałych pozycji związanych z działalnością finansową.

Przychody i koszty z tytułu odsetek są ujmowane sukcesywnie w miarę ich narastania z uwzględnieniem metody efektywnej stopy procentowej w stosunku do wartości bilansowej netto danego instrumentu finansowego przy uwzględnieniu zasady istotności. Dywidendy są ujmowane w momencie ustalenia praw akcjonariuszy lub udziałowców do ich otrzymania.

12.32. Zysk netto na akcję

Zysk netto na akcję dla każdego okresu jest obliczony poprzez podzielenie zysku netto przypadającego dla akcjonariuszy jednostki dominującej za dany okres przez średnią ważoną liczbę akcji w danym okresie sprawozdawczym.

12.33. Sprawozdanie z przepływów pieniężnych

Sprawozdanie z przepływów pieniężnych sporządzane jest metoda pośrednią.

13. Zmiana zasad rachunkowości

W ciągu okresu sprawozdawczego Grupa Kapitałowa zmieniła wybrane zasady rachunkowości dotyczące klasyfikacji i wyceny udziałów i akcji w jednostkach zależnych oraz wdrożenia zaktualizowanego MSR 19 *Świadczenia pracownicze*. Zmiana dotycząca wyceny udziałów i akcji nie miała wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe. Natomiast najważniejsze zmiany wprowadzone przez zaktualizowany MSR 19 w przypadku spółek Grupy Kapitałowej PGE dotyczą:

- likwidacji tzw. kosztów przeszłego zatrudnienia;
- ujmowania zysków i strat aktuarialnych dla świadczeń po okresie zatrudnienia w innych całkowitych dochodach.

W związku z powyższym Grupa Kapitałowa PGE przekształciła skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok 2011 oraz bilans otwarcia na dzień 1 stycznia 2012 roku ujmując rezerwy na tzw. ekwiwalent energetyczny bez uwzględnienia amortyzacji kosztów przeszłego zatrudnienia oraz prezentując odpowiednie zyski i straty aktuarialne w innych całkowitych dochodach.

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW

	Rok zakończony 31 grudnia 2011 *(dane publikowane)*	Wdrożenie zaktualizowanego MSR 19	Rok zakończony 31 grudnia 2011 *(dane przekształcone)*
Przychody ze sprzedaży	**28.111.354**		**28.111.354**
Koszt własny sprzedaży	(20.620.787)	(53.374)	(20.674.161)
Zysk brutto ze sprzedaży	**7.490.567**	**(53.374)**	**7.437.193**
Pozostałe przychody operacyjne	623.984	-	623.984
Koszty sprzedaży i dystrybucji	(1.638.068)	(217)	(1.638.285)
Koszty ogólnego zarządu	(819.308)	(595)	(819.903)
Pozostałe koszty operacyjne	(1.512.695)	-	(1.512.695)
Zysk z działalności operacyjnej	**4.144.480**	**(54.186)**	**4.090.294**
Przychody finansowe	2.304.397	-	2.304.397
Koszty finansowe	(457.856)	-	(457.856)
Udział w zysku jednostek stowarzyszonych	174.373	-	174.373
Zysk brutto	**6.165.394**	**(54.186)**	**6.111.208**
Podatek dochodowy	(1.194.484)	10.295	(1.184.189)
Zysk netto z działalności kontynuowanej	**4.970.910**	**(43.891)**	**4.927.019**
Działalność zaniechana			
Zysk za rok obrotowy na działalności zaniechanej	1.704	-	1.704
Zysk netto za okres sprawozdawczy	**4.972.614**	**(43.891)**	**4.928.723**
Inne dochody za okres obrotowy z tytułu:	**5.651**	**51.215**	**56.866**
Wycena aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży	304	-	304
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek działających za granicą	5.347	-	5.347
Zyski i straty aktuarialne	-	51.215	51.215
ŁĄCZNE CAŁKOWITE DOCHODY	**4.978.265**	**7.324**	**4.985.589**
Zysk netto przypadający na:			
- akcjonariuszy jednostki dominującej	4.936.095	(43.400)	4.892.695
- udziałowców niekontrolujących	36.519	(491)	36.028
Łączne całkowite dochody przypadające na :			
- akcjonariuszy jednostki dominującej	4.941.746	7.274	4.949.020
- udziałowców niekontrolujących	36.519	50	36.569
Zysk na jedną akcję (w złotych)			
- podstawowy z zysku za rok obrotowy	2,64	(0,02)	2,62
- podstawowy z zysku z działalności kontynuowanej	2,64	(0,02)	2,62

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ

	Stan na 31 grudnia 2011 *(dane publikowane)*	Wdrożenie zaktualizowanego MSR 19	Stan na 31 grudnia 2011 *(dane przekształcone)*
Kapitał własny przypisany akcjonariuszom jednostki dominującej			
Kapitał podstawowy	18.697.837	-	18.697.837
Kapitał z aktualizacji wyceny aktywów finansowych	(777)	-	(777)
Akcje własne	(229)	-	(229)
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	6.292	-	6.292
Kapitał zapasowy	8.553.143	-	8.553.143
Pozostałe kapitały rezerwowe	49.779	-	49.779
Zyski zatrzymane	13.452.823	(59.252)	13.393.571
Kapitał własny przypisany udziałom niekontrolującym	414.392	(398)	413.994
Kapitał własny ogółem	**41.173.260**	**(59.650)**	**41.113.610**
Zobowiązania długoterminowe			
Oprocentowane kredyty bankowe, pożyczki, obligacje i leasing	1.341.351	-	1.341.351
Pozostałe zobowiązania	17.864	-	17.864
Rezerwy	3.216.279	73.642	3.289.921
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	1.384.507	(13.992)	1.370.515
Rozliczenia międzyokresowe przychodów i dotacje rządowe	1.255.298	-	1.255.298
Zobowiązania długoterminowe związane z działalnością zaniechaną	667	-	667
Zobowiązania długoterminowe łącznie	**7.215.966**	**59.650**	**7.275.616**
Zobowiązania krótkoterminowe łącznie	**10.373.405**	**-**	**10.373.405**
SUMA KAPITAŁÓW I ZOBOWIĄZAŃ	**58.762.631**	**-**	**58.762.631**

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH

	Rok zakończony 31 grudnia 2011 *(dane publikowane)*	Wdrożenie zaktualizowego MSR 19	Rok zakończony 31 grudnia 2011 *(dane przekształcone)*
Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej			
Zysk brutto z działalności zaniechanej	2.159	-	2.159
Zysk brutto z działalności kontynuowanej	6.165.394	(54.186)	6.111.208
		-	
Korekty o pozycje:		-	
Udział w wyniku jednostek stowarzyszonych wycenianych metodą praw własności	(174.373)	-	(174.373)
Amortyzacja	2.710.556	-	2.710.556
Odsetki i dywidendy, netto	75.011	-	75.011
(Zysk)/ strata na działalności inwestycyjnej	(1.984.792)	-	(1.984.792)
Zmiana stanu należności	110.823	-	110.823
Zmiana stanu zapasów	(214.778)	-	(214.778)
Zmiana stanu zobowiązań z wyjątkiem kredytów i pożyczek	1.140.338	-	1.140.338
Zmiana stanu rozliczeń międzyokresowych	(648.806)	-	(648.806)
Zmiana stanu rezerw	557.482	54.186	611.668
Podatek dochodowy zapłacony	(796.930)	-	(796.930)
Pozostałe	(72)	-	(72)
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej	**6.942.012**	**-**	**6.942.012**

14. Informacje dotyczące segmentów działalności

Grupa prezentuje informacje dotyczące segmentów działalności zgodnie z MSSF 8 *Segmenty operacyjne* za bieżący oraz porównywalny okres sprawozdawczy. Podział sprawozdawczości Grupy oparty jest na segmentach branżowych:

- Energetyka Konwencjonalna obejmuje poszukiwanie i wydobycie węgla brunatnego oraz produkcję energii w elektrowniach oraz elektrociepłowniach należących do Grupy;
- Energetyka Odnawialna obejmująca wytwarzanie przez Grupę energii elektrycznej w elektrowniach szczytowo-pompowych oraz ze źródeł odnawialnych;
- Obrót Hurtowy, obejmujący sprzedaż i zakup energii elektrycznej na rynku hurtowym, obrót uprawnieniami do emisji oraz prawami majątkowymi wynikającymi ze świadectw pochodzenia oraz zakup i dostawy paliw;
- Dystrybucja, obejmująca zarządzanie lokalnymi sieciami dystrybucyjnymi oraz przesyłanie przez nie energii elektrycznej;
- Sprzedaż Detaliczna, obejmująca sprzedaż energii elektrycznej oraz świadczenie usług odbiorcom końcowym.

Organizacja i zarządzanie Grupą odbywa się w podziale na segmenty, uwzględniające rodzaj oferowanych produktów i usług. Każdy z segmentów stanowi strategiczną jednostkę gospodarczą, oferującą inne wyroby i obsługującą inne rynki. Przypisanie poszczególnych jednostek do segmentów działalności zostało przedstawione w nocie nr 2 niniejszego sprawozdania finansowego. Grupa zazwyczaj rozlicza transakcje między segmentami w taki sposób, jakby dotyczyły one podmiotów niepowiązanych – na warunkach rynkowych.

Dodatkowo Grupa prezentuje obszary geograficzne swojej działalności, które nie stanowią segmentów operacyjnych.

Sezonowość segmentów działalności

Czynniki atmosferyczne powodują sezonowość zapotrzebowania na energię elektryczną i ciepło oraz mają wpływ na techniczne i ekonomiczne warunki ich wytwarzania, dystrybucji i przesyłania, a tym samym wpływają na wyniki uzyskiwane przez spółki Grupy Kapitałowej PGE.

Poziom sprzedaży energii elektrycznej w ciągu roku jest zmienny i zależy przede wszystkim od temperatury powietrza i długości dnia. Co do zasady, niższe temperatury powietrza w zimie i krótsze dni powodują wzrost zapotrzebowania na energię elektryczną, podczas gdy wyższe temperatury powietrza i dłuższe dni w okresie letnim przyczyniają się do jego spadku. Ponadto, zmiany sezonowe widoczne są wśród wybranych grup odbiorców końcowych. Efekty sezonowości są w szczególności bardziej znaczące dla gospodarstw domowych, niż dla sektora przemysłowego.

Sprzedaż ciepła zależy w szczególności od temperatury powietrza i jest większa w okresie zimowym, a mniejsza w okresie letnim.

Informacje dotyczące segmentów branżowych

Rok zakończony dnia 31 grudnia 2012 roku	Segment: Energetyka Konwencjonalna	Segment: Energetyka Odnawialna	Segment: Obrót hurtowy	Segment: Dystrybucja	Segment: Sprzedaż detaliczna	Działalność pozostała	Korekty konsolidacyjne	Razem działalność kontynuowana
Przychody								
Sprzedaż na rzecz klientów zewnętrznych	14.301.574	553.088	1.197.331	1.229.466	12.421.352	816.120	37.883	**30.556.814**
Sprzedaż między segmentami	780.082	20.822	9.451.551	4.309.277	188.501	929.599	(15.679.832)	**-**
Przychody segmentu ogółem	**15.081.656**	**573.910**	**10.648.882**	**5.538.743**	**12.609.853**	**1.745.719**	**(15.641.949)**	**30.556.814**
Wynik								
EBIT *)	**2.013.143**	**102.569**	**554.790**	**1.028.953**	**218.672**	**(114.302)**	**66.691**	**3.870.516**
EBITDA **)	**3.724.865**	**250.473**	**574.128**	**1.970.032**	**227.561**	**(1.793)**	**45.301**	**6.790.567**
Przychody (koszty) finansowe netto								245.591
Udział w wyniku jednostek stowarzyszonych								(13.570)
Zysk przed opodatkowaniem								**4.102.537**
Podatek dochodowy								(869.703)
Zysk netto za okres sprawozdawczy								**3.232.834**
Aktywa i zobowiązania								
Aktywa segmentu z wyłączeniem należności z tyt. dostaw i usług	30.992.764	2.400.570	750.415	14.579.855	913.655	1.053.894	(694.034)	49.997.119
Należności z tyt. dostaw i usług	403.559	61.048	761.904	299.331	1.212.689	331.341	(1.175.139)	1.894.733
Udziały w jednostce stowarzyszonej								40.454
Aktywa nieprzypisane								6.321.629
Aktywa ogółem								**58.253.935**
Zobowiązania segmentu z wyłączeniem zobowiązań z tyt. dostaw i usług	8.373.869	135.153	336.750	1.770.216	1.823.140	404.231	(58.831)	12.784.528
Zobowiązania z tyt. dostaw i usług	764.285	24.620	501.545	229.707	534.094	230.444	(1.082.825)	1.201.870
Zobowiązania nieprzypisane								3.595.726
Zobowiązania ogółem								**17.582.124**
Pozostałe informacje dotyczące segmentu								
Nakłady inwestycyjne	2.767.691	126.637	4.727	1.338.845	4.600	135.797	(124.000)	4.254.297
Nabycie rzeczowych aktywów trwałych netto w ramach zakupu nowych spółek	113	659.999	-	-	-	-	195.423	855.535
Odpisy aktualizujące wartość aktywów finansowych i niefinansowych	1.665.044	42.660	66.202	7.149	25.388	17.111	(25.672)	1.797.882
Amortyzacja	1.711.722	147.904	19.338	941.079	8.889	112.509	(21.390)	2.920.051
Pozostałe koszty niepieniężne ***)	3.330.714	14.122	(189.965)	263.006	1.158.658	87.809	-	4.664.344

*) EBIT = zysk (strata) przed opodatkowaniem i przychodami / kosztami finansowymi

**) EBITDA = EBIT + amortyzacja

***) Zmiany o charakterze niepieniężnym rezerw m.in. na odprawy emerytalne i rentowe, rekultywację, uprawnienia do emisji CO_2, nagrody jubileuszowe, taryfę pracowniczą ujęte w wyniku oraz innych całkowitych dochodach.

Rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku (dane przekształcone)	Segment: Energetyka Konwencjonalna	Segment: Energetyka Odnawialna	Segment: Obrót hurtowy	Segment: Dystrybucja	Segment: Sprzedaż detaliczna	Działalność pozostała	Korekty konsolidacyjne	Razem działalność kontynuowana
Przychody								
Sprzedaż na rzecz klientów zewnętrznych	12.804.438	512.415	761.665	885.039	12.184.776	928.765	34.256	**28.111.354**
Sprzedaż między segmentami	745.416	19.214	9.472.983	4.367.971	316.636	901.595	(15.823.815)	**-**
Przychody segmentu ogółem	**13.549.854**	**531.629**	**10.234.648**	**5.253.010**	**12.501.412**	**1.830.360**	**(15.789.559)**	**28.111.354**
Wynik								
EBIT *)	**2.953.508**	**86.952**	**178.631**	**703.349**	**112.749**	**32.334**	**22.771**	**4.090.294**
EBITDA **)	**4.491.288**	**214.409**	**202.142**	**1.617.335**	**122.379**	**147.016**	**6.281**	**6.800.850**
Przychody (koszty) finansowe netto								1.846.541
Udział w wyniku jednostek stowarzyszonych								174.373
Zysk przed opodatkowaniem								**6.111.208**
Podatek dochodowy								(1.184.189)
Zysk netto za okres sprawozdawczy								**4.927.019**
Aktywa i zobowiązania								
Aktywa segmentu z wyłączeniem należności z tyt. dostaw i usług	31.770.357	1.894.750	361.255	14.193.821	716.274	1.149.518	(801.421)	49.284.554
Należności z tyt. dostaw i usług	345.151	44.986	630.972	362.224	1.214.149	290.458	(1.120.201)	1.767.739
Udziały w jednostce stowarzyszonej	-	-	-	-	-	-	-	55.062
Aktywa nieprzypisane								7.655.276
Aktywa ogółem								**58.762.631**
Zobowiązania segmentu z wyłączeniem zobowiązań z tyt. dostaw i usług	8.442.479	82.224	508.628	1.684.543	1.648.791	352.234	(29.775)	12.689.124
Zobowiązania z tyt. dostaw i usług	704.296	18.229	441.106	203.559	613.283	187.093	(1.050.394)	1.117.172
Zobowiązania nieprzypisane								3.842.725
Zobowiązania ogółem								**17.649.021**
Pozostałe informacje dotyczące segmentu								
Nakłady inwestycyjne	2.922.877	148.505	10.037	1.254.635	5.079	123.727	(151.256)	4.313.604
Odpisy aktualizujące wartość aktywów finansowych i niefinansowych	(7.579)	3.637	152	4.794	7.168	1.644	1.541	11.357
Amortyzacja	1.537.780	127.457	23.511	913.986	9.630	114.682	(16.490)	2.710.556
Pozostałe pozycje niepieniężne ***)	3.321.316	7.697	62.326	199.033	1.160.557	47.092	7.925	4.805.946

*) EBIT = zysk (strata) przed opodatkowaniem i przychodami / kosztami finansowymi

**) EBITDA = EBIT + amortyzacja

***) Zmiany o charakterze niepieniężnym rezerw m.in. na odprawy emerytalne i rentowe, rekultywację, uprawnienia do emisji CO2, nagrody jubileuszowe, taryfę pracowniczą ujęte w wyniku oraz innych całkowitych dochodach.

Informacje dotyczące obszarów geograficznych

Rok zakończony dnia 31 grudnia 2012 roku.

Przychody	Rynek krajowy	Kraje Unii Europejskiej	Pozostałe kraje	Razem
Przychody z działalności kontynuowanej	30.051.466	487.871	17.477	30.556.814
Przychody obszaru	**30.051.466**	**487.871**	**17.477**	**30.556.814**

Pozostałe informacje dotyczące obszaru	Rynek krajowy	Kraje Unii Europejskiej	Pozostałe kraje	Razem
Aktywa obszaru	51.878.985	12.867	-	51.891.852
Aktywa nieprzypisane	6.280.626	36.717	4.286	6.321.629
Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych	40.454	-	-	40.454
Aktywa ogółem	**58.200.065**	**49.584**	**4.286**	**58.253.935**

Rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku.

Przychody	Rynek krajowy	Kraje Unii Europejskiej	Pozostałe kraje	Razem
Przychody z działalności kontynuowanej	27.590.578	505.224	15.552	28.111.354
Przychody obszaru	**27.590.578**	**505.224**	**15.552**	**28.111.354**

Pozostałe informacje dotyczące obszaru	Rynek krajowy	Kraje Unii Europejskiej	Pozostałe kraje	Razem
Aktywa obszaru	51.052.293	-	-	51.052.293
Aktywa nieprzypisane	7.618.477	36.717	82	7.655.276
Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych	55.062	-	-	55.062
Aktywa ogółem	**58.725.832**	**36.717**	**82**	**58.762.631**

15. Przychody i koszty

15.1. Przychody ze sprzedaży

Przychody z działalności operacyjnej	Rok zakończony 31 grudnia 2012	Rok zakończony 31 grudnia 2011
Przychody ze sprzedaży towarów i produktów bez wyłączenia akcyzy	*29.060.238*	*27.402.134*
Podatek akcyzowy	*(466.284)*	*(459.311)*
Przychody ze sprzedaży towarów i produktów	28.593.954	26.942.823
Przychody ze sprzedaży usług	599.158	697.591
Przychody z wynajmu	36.401	31.430
Przychody z tytułu rekompensat KDT	1.327.301	439.510
Przychody ze sprzedaży	**30.556.814**	**28.111.354**

Kwestia przychodów z tytułu rekompensat KDT została opisana w nocie 45.1 niniejszego sprawozdania finansowego.

15.2. Koszty w układzie rodzajowym i kalkulacyjnym

Koszty w układzie rodzajowym	Rok zakończony 31 grudnia 2012	Rok zakończony 31 grudnia 2011 *(dane przekształcone)*
Amortyzacja	2.920.051	2.710.556
Zużycie materiałów i energii	4.124.432	3.874.131
Usługi obce	2.500.712	2.547.869
Podatki i opłaty	2.212.711	2.359.606
Koszty świadczeń pracowniczych	4.846.793	4.314.007
Pozostałe koszty rodzajowe	322.273	290.209
Koszty według rodzaju, razem	**16.926.972**	**16.096.378**
Zmiana stanu produktów	(14.614)	(2.712)
Koszt wytworzenia świadczeń na własne potrzeby jednostki	(882.979)	(866.472)
Koszty sprzedaży i dystrybucji	(1.495.512)	(1.638.285)
Koszty ogólnego zarządu	(764.903)	(819.903)
Wartość sprzedanych towarów i materiałów	8.576.229	7.905.155
Koszt własny sprzedaży	**22.345.193**	**20.674.161**

15.3. Pozostałe przychody i koszty operacyjne

Pozostałe przychody operacyjne	Rok zakończony 31 grudnia 2012	Rok zakończony 31 grudnia 2011
Korekta przychodów z tyt. rekompensat KDT	199.629	-
Zysk ze zbycia rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	16.839	14.988
Rozwiązanie odpisów aktualizujących należności	31.387	52.637
Rozwiązanie odpisów aktualizujących wartość pozostałych aktywów	2.329	2.203
Rozwiązanie rezerw bilansowych	262.791	41.401
Kary, grzywny, odszkodowania	144.377	445.814
Dotacje	18.377	15.219
Zwrot podatków	12.415	2.991
Zwrot kosztów postępowania sądowego	4.347	2.894
Rzeczowe aktywa trwałe / wartości niematerialne otrzymane nieodpłatnie	20.461	1.361
Nadwyżki / ujawnienia aktywów	28.547	10.746
Przychody z nielegalnego poboru energii	6.949	5.954
Pozostałe	34.273	27.776
Pozostałe przychody operacyjne ogółem	**782.721**	**623.984**

Przychody z tytułu rozwiązania rezerw bilansowych w roku 2012 dotyczą głownie sporu z Alpiq Holding, opisanego w nocie 30.2 niniejszego sprawozdania. W roku 2011 w pozycji kar, grzywien i odszkodowań Grupa Kapitałowa PGE ujęła przede wszystkim naliczone i otrzymane kary od konsorcjum firm Alstom.

Pozostałe koszty operacyjne	Rok zakończony 31 grudnia 2012	Rok zakończony 31 grudnia 2011
Korekta rozrachunków z tyt. rekompensat KDT	-	1.037.632
Utworzenie odpisów aktualizujących należności	64.569	42.259
Utworzenie odpisów aktualizujących wartość pozostałych aktywów	1.676.021	16.590
Strata ze zbycia rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	803	3.400
Utworzenie rezerw bilansowych	106.942	142.845
Efekt zmiany rezerwy rekultywacyjnej na skutek zmiany dyskonta	886.201	79.500
Przekazane darowizny	5.896	4.943
Odszkodowania	3.369	2.647
Koszty postępowania spornego	8.494	5.954
Likwidacja szkód/ usuwanie awarii	49.313	82.423
Likwidacja rzeczowych aktywów trwałych	20.841	35.327
Umorzenie należności	8.352	4.868
Koszty działalności socjalnej	4.269	5.304
Odpis na wartość firmy	-	26.027
Rozliczenie niedoborów inwentaryzacyjnych	6.487	5.090
Pozostałe	21.854	17.886
Pozostałe koszty operacyjne ogółem	**2.863.411**	**1.512.695**

Kwestia korekty rozrachunków z tytułu rekompensat KDT wykazana w powyższej tabeli została opisana w nocie 45.1 niniejszego sprawozdania finansowego.

Utworzenie odpisów aktualizujących rzeczowe aktywa trwałe dotyczy głównie odpisu na majątek Elektrowni Dolna Odra oraz projektu CCS. Zdarzenia te zostały opisane w nocie nr 21 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

15.4. Przychody i koszty finansowe

Przychody finansowe	Rok zakończony 31 grudnia 2012	Rok zakończony 31 grudnia 2011
Przychody finansowe z tytułu instrumentów finansowych	**569.901**	**2.296.211**
Dywidendy	3.944	4.290
Odsetki	391.918	223.524
Aktualizacja wartości/ rozwiązanie odpisów aktualizujących	19.123	4.428
Zysk ze zbycia inwestycji	58.295	1.997.607
Różnice kursowe	96.621	66.362
Pozostałe przychody finansowe	**42.985**	**8.186**
Korekta dyskonta	127	440
Odsetki od należności budżetowych	3.250	1.726
Rozwiązanie rezerw bilansowych	38.633	5.285
Pozostałe	975	735
Przychody finansowe ogółem	**612.886**	**2.304.397**

Grupa wykazuje przychody z tytułu odsetek głównie z tytułu lokowania środków pieniężnych oraz obligacji emitowanych przez podmioty niepowiązane. W roku 2012 zysk ze zbycia inwestycji dotyczy głównie sprzedaży mniejszościowego pakietu akcji spółki Towarowa Giełda Energii S.A. a w roku 2011 sprzedaży akcji Polkomtel S.A.

Koszty finansowe	Rok zakończony 31 grudnia 2012	Rok zakończony 31 grudnia 2011
Koszty finansowe z tytułu instrumentów finansowych	**202.345**	**262.610**
Odsetki	83.894	131.735
Aktualizacja wartości	504	8.457
Odpis aktualizujący	69.333	2.467
Strata ze zbycia inwestycji	10	169
Różnice kursowe	48.604	119.782
Pozostałe koszty finansowe	**164.950**	**195.246**
Koszty odsetkowe (efekt zwijania dyskonta)	156.420	183.184
Odsetki od zobowiązań budżetowych	2.369	945
Utworzenie rezerw bilansowych	2.680	5.862
Pozostałe	3.481	5.255
Koszty finansowe ogółem	**367.295**	**457.856**

15.5. Koszty amortyzacji i odpisy aktualizujące w sprawozdaniu z całkowitych dochodów

	Rok zakończony 31 grudnia 2012	Rok zakończony 31 grudnia 2011
Pozycje ujęte w koszcie własnym sprzedaży:	**2.856.267**	**2.643.474**
Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych	2.797.818	2.585.940
Odpis aktualizujący rzeczowe aktywa trwałe	13.215	12.390
Amortyzacja wartości niematerialnych	43.961	43.420
Odpis aktualizujący wartości niematerialne	-	516
Pozostałe	1.273	1.208
Pozycje ujęte w kosztach sprzedaży i dystrybucji:	**19.964**	**18.813**
Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych	17.133	15.467
Odpis aktualizujący rzeczowe aktywa trwałe	(17)	389
Amortyzacja wartości niematerialnych	2.848	2.957
Pozycje ujęte w kosztach ogólnego zarządu:	**40.075**	**45.011**
Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych	33.661	38.095
Odpis aktualizujący rzeczowe aktywa trwałe	-	144
Amortyzacja wartości niematerialnych	6.414	6.772
Pozycje ujęte w pozostałych kosztach operacyjnych:	**1.658.494**	**5.325**
Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych	-	3
Odpis aktualizujący rzeczowe aktywa trwałe	1.658.494	4.641
Amortyzacja wartości niematerialnych	-	681
Pozycje ujęte w zmianie stanu produktów	**3.447**	**2.203**
Pozycje ujęte w koszcie wytworzenia świadczeń na własne potrzeby jednostki	**300**	**1.054**

16. Koszty świadczeń pracowniczych

	Rok zakończony 31 grudnia 2012	Rok zakończony 31 grudnia 2011 *(dane przekształcone)*
Wynagrodzenia	3.182.500	3.148.259
Koszty ubezpieczeń społecznych	618.962	577.447
Koszty świadczeń emerytalnych	26.462	18.285
Nagrody jubileuszowe, deputaty	92.637	81.263
Inne świadczenia po okresie zatrudnienia	31.191	28.884
Pozostałe koszty świadczeń pracowniczych	895.041	459.869
Koszty świadczeń pracowniczych ogółem, w tym:	**4.846.793**	**4.314.007**
Pozycje ujęte w koszcie własnym sprzedaży	3.900.024	3.443.593
Pozycje ujęte w kosztach sprzedaży	267.088	272.707
Pozycje ujęte w kosztach ogólnego zarządu	491.914	444.784
Koszt wytworzenia świadczeń na własne potrzeby jednostki	187.767	153.217
Zmiana stanu produktów	-	(294)

17. Podatek dochodowy

17.1. Podatek w sprawozdaniu z całkowitych dochodów

Główne składniki obciążenia podatkowego za lata zakończone dnia 31 grudnia 2012 roku oraz dnia 31 grudnia 2011 roku przedstawiają się następująco:

	Rok zakończony 31 grudnia 2012	Rok zakończony 31 grudnia 2011 *(dane przekształcone)*
Skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów		
Bieżący podatek dochodowy	*802.911*	*996.769*
Bieżące obciążenie z tytułu podatku dochodowego	797.844	1.017.133
Korekty dotyczące bieżącego podatku dochodowego z lat ubiegłych	5.067	(20.364)
Odroczony podatek dochodowy związany z powstaniem i odwróceniem się różnic przejściowych	66.792	187.420
Obciążenie podatkowe wykazane w skonsolidowanym sprawozdaniu z całkowitych dochodów	**869.703**	**1.184.189**
Obciążenie podatkowe wykazane w działalności zaniechanej	**61**	**455**
Inne całkowite dochody		
(Korzyść podatkowa) / obciążenie podatkowe wykazane w innych całkowitych dochodach (kapitale własnym)	(38.238)	12.013

Uzgodnienie podatku dochodowego od wyniku finansowego brutto przed opodatkowaniem według ustawowej stawki podatkowej, z podatkiem dochodowym liczonym według efektywnej stawki podatkowej Grupy za lata zakończone dnia 31 grudnia 2012 roku oraz dnia 31 grudnia 2011 roku przedstawia się następująco:

	Rok zakończony 31 grudnia 2012	Rok zakończony 31 grudnia 2011 *(dane przekształcone)*
Zysk brutto przed opodatkowaniem z działalności kontynuowanej	**4.102.537**	**6.111.208**
Zysk przed opodatkowaniem z działalności zaniechanej	**340**	**2.159**
Zysk brutto przed opodatkowaniem	**4.102.877**	**6.113.367**
Podatek według ustawowej stawki podatkowej obowiązującej w Polsce, wynoszącej 19%	779.546	1.161.540
Korekty dotyczące bieżącego podatku dochodowego z lat ubiegłych	5.067	(20.364)
Koszty nie stanowiące kosztów uzyskania przychodów	79.962	60.316
Przychody nie będące podstawą do opodatkowania	(58.061)	(63.787)
Pozostałe	63.250	46.939
Podatek według efektywnej stawki podatkowej wynoszącej 21,2% [2011: 19,4%]	**869.764**	**1.184.644**
Podatek dochodowy (obciążenie) wykazany w skonsolidowanym sprawozdaniu z całkowitych dochodów	869.703	1.184.189
Podatek dochodowy przypisany działalności zaniechanej	61	455

W pozycji pozostałych różnic wykazywane są przede wszystkim korekty w szacunku podatków odroczonych przez podmioty zależne w Grupie Kapitałowej PGE.

17.2. Podatek odroczony w sprawozdaniu z sytuacji finansowej

Elementy rezerwy z tytułu podatku odroczonego

	Stan na 31 grudnia 2012	Stan na 31 grudnia 2011 *(dane przekształcone)*
Ulgi inwestycyjne 1996-2000	838	997
Różnica pomiędzy podatkową a bilansową wartością rzeczowych aktywów trwałych	2.048.692	1.826.700
Naliczone odsetki od lokat, udzielonych pożyczek, obligacji i należności	52.520	78.081
Różnica pomiędzy podatkową a bilansową wartością pozostałych aktywów finansowych	290	3.614
Różnica pomiędzy podatkową a bilansową wartością zobowiązań finansowych	14.440	10.012
Przychody okresu niezrealizowane podatkowo	140.800	144.730
Różnica pomiędzy podatkową a bilansową wartością praw majątkowych pochodzenia energii	60.899	37.128
Rekompensaty z tytułu rozwiązania KDT	632.633	371.875
Doszacowanie przychodów	133.584	132.073
Uprawnienia do emisji CO_2	513.137	544.978
Pozostałe	55.931	114.373
Rezerwa brutto z tytułu podatku odroczonego	**3.653.764**	**3.264.561**

Elementy aktywa z tytułu podatku odroczonego

	Stan na 31 grudnia 2012	Stan na 31 grudnia 2011 *(dane przekształcone)*
Różnica pomiędzy podatkową a bilansową wartością rzeczowych aktywów trwałych	414.365	96.987
Koszty okresu niezrealizowane podatkowo	128.303	128.147
Rezerwy na świadczenia pracownicze	503.836	400.739
Rezerwy na rekultywację wyrobisk końcowych i rekultywację składowisk popiołów	376.243	193.615
Naliczenie premii dla pracowników	23.048	16.404
Różnica pomiędzy podatkową a bilansową wartością aktywów finansowych	7.541	19.331
Różnica pomiędzy podatkową a bilansową wartością zobowiązań finansowych	25.487	30.490
Różnica pomiędzy podatkową a bilansową wartością zapasów	27.367	27.474
Wynagrodzenia i świadczenia dla pracowników	19.330	33.114
Straty podatkowe	1.542	1.485
Nieodpłatnie otrzymana infrastruktura energetyczna i otrzymane opłaty przyłączeniowe	161.365	167.201
Rezerwa na zakup uprawnień do emisji CO_2	405.136	588.972
Pozostałe rezerwy bilansowe	51.276	65.028
Rezerwa na prawa majątkowe	142.715	120.128
Rekompensaty z tytułu rozwiązania KDT	177.537	208.152
Pozostałe	88.807	93.611
Aktywa brutto z tytułu odroczonego podatku dochodowego	**2.553.895**	**2.190.878**
Odpis aktualizujący wartość aktywów	(853)	(445)
Aktywa netto z tytułu odroczonego podatku dochodowego	**2.553.042**	**2.190.433**
Po skompensowaniu sald na poziomie spółek grupy kapitałowej podatek odroczony Grupy prezentowany jest jako:		
Aktywo z tytułu podatku odroczonego	**367.079**	**296.387**
Rezerwa z tytułu podatku odroczonego	**(1.467.801)**	**(1.370.515)**

18. Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży

Rzeczowe aktywa trwałe obejmują ośrodki socjalne spółki PGE Dystrybucja S.A. oraz budynki przeznaczone do sprzedaży w PGE Obrót S.A. W 2011 roku główną pozycję rzeczowych aktywów trwałych stanowiły aktywa wytwórcze spółki PGE Energia Odnawialna S.A. o wartości około 20 milionów złotych. Udziały i akcje przeznaczone do zbycia obejmują pakiety udziałów i akcji w spółkach nieobjętych skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym Grupy Kapitałowej PGE.

	Stan na 31 grudnia 2012	Stan na 31 grudnia 2011
Aktywa		
Wartości niematerialne	-	72
Rzeczowe aktywa trwałe	8.029	30.301
Udziały i akcje przeznaczone do zbycia	1.356	2.694
Aktywa zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży	**9.385**	**33.067**
Zobowiązania bezpośrednio związane z aktywami trwałymi zaklasyfikowanymi jako przeznaczone do sprzedaży	**-**	**-**
Aktywa/ Zobowiązania netto zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży	**9.385**	**33.067**

19. Działalność zaniechana

W ciągu roku zakończonego dnia 31 grudnia 2012 roku jednostka dominująca oraz kluczowe spółki zależne nie zaniechały żadnych istotnych obszarów swojej działalności. Tym niemniej w Grupie PGE przeprowadzane są działania, w ramach których zbywane są aktywa nie związane ściśle z działalnością podstawową.

W roku 2012 jako działalność zaniechana prezentowane są wyniki spółki MegaMed sp. z o.o. do momentu zbycia. Na dzień 31 grudnia 2012 Grupa nie identyfikuje istotnych obszarów działalności zaniechanej.

20. Majątek socjalny oraz zobowiązania ZFŚS

Ustawa z dnia 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych z późniejszymi zmianami stanowi, że Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych tworzą pracodawcy zatrudniający powyżej 20 pracowników na pełne etaty. Jednostki wchodzące w skład Grupy tworzą taki fundusz i dokonują okresowych odpisów. Fundusz nie posiada rzeczowych aktywów trwałych. Celem Funduszu jest subsydiowanie działalności socjalnej Grupy, pożyczek udzielonych jej pracownikom oraz pozostałych kosztów socjalnych.

Jednostki wchodzące w skład Grupy skompensowały aktywa Funduszu ze swoimi zobowiązaniami wobec Funduszu ponieważ aktywa te nie stanowią aktywów Grupy.

Aktywa przypisane do zakładowego funduszu świadczeń socjalnych w Grupie Kapitałowej wynosiły na dzień 31 grudnia 2012 roku 179.880 tysięcy złotych a na dzień 31 grudnia 2011 roku 182.007 tysięcy złotych.

21. Rzeczowe aktywa trwałe

31 grudnia 2012 roku	Grunty	Budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	Urządzenia techniczne i maszyny	Środki transportu	Inne rzeczowe aktywa trwałe	Rzeczowe aktywa trwałe w budowie	Razem
Wartość brutto							
Bilans otwarcia	**195.256**	**25.566.620**	**30.450.110**	**547.541**	**386.558**	**2.269.938**	**59.416.023**
Zakup bezpośredni	8	524	3.782	2.897	3.041	4.125.447	**4.135.699**
Rozliczenie rzeczowych aktywów trwałych w budowie	11.841	1.513.525	1.647.837	39.665	29.579	(3.242.447)	**-**
Zbycie	(910)	(12.935)	(30.535)	(26.065)	(817)	(832)	**(72.094)**
Przemieszczenia między grupami	-	(1.001)	908	(17)	110	-	**-**
Darowizny i nieodpłatne przekazania	1	13.129	208	(176)	-	-	**13.162**
Likwidacja	(5)	(97.819)	(382.350)	(1.722)	(6.096)	(19)	**(488.011)**
Zakup spółki zależnej	253	217.794	446.774	-	81	15	**664.917**
Sprzedaż spółki zależnej	(455)	(17.013)	(2.266)	(233)	(10.692)	(2.839)	**(33.498)**
Pozostałe zmiany wartości	16.513	(5.678)	12.678	7.265	(408)	(46.270)	**(15.900)**
Bilans zamknięcia	**222.502**	**27.177.146**	**32.147.146**	**569.155**	**401.356**	**3.102.993**	**63.620.298**
Umorzenie oraz odpisy aktualizujące							
Bilans otwarcia	**9.071**	**6.357.545**	**9.504.155**	**272.968**	**275.294**	**22.171**	**16.441.204**
Amortyzacja za okres	1.652	1.128.771	1.642.148	51.876	28.090	-	**2.852.537**
Zwiększenie odpisów aktualizujących	4.311	588.573	846.945	2.757	3.905	227.290	**1.673.781**
Zmniejszenie odpisów aktualizujących	-	(500)	(800)	-	(29)	(760)	**(2.089)**
Zbycie	(16)	(4.586)	(16.917)	(21.188)	(562)	-	**(43.269)**
Przemieszczenia między grupami	-	182	(212)	(1)	8	-	**(23)**
Darowizny i nieodpłatne przekazania	-	-	(82)	(134)	-	-	**(216)**
Likwidacja	-	(82.500)	(373.371)	(1.183)	(5.862)	-	**(462.916)**
Zakup spółki zależnej	2	258	834	-	64	-	**1.158**
Sprzedaż spółki zależnej	(113)	(2.876)	(1.579)	(61)	(7.580)	-	**(12.209)**
Pozostałe zmiany wartości	(488)	(11.025)	(4.844)	2.836	(530)	(2.805)	**(16.856)**
Bilans zamknięcia	**14.419**	**7.973.842**	**11.596.277**	**307.870**	**292.798**	**245.896**	**20.431.102**
Wartość netto na początek okresu	**186.185**	**19.209.075**	**20.945.955**	**274.573**	**111.264**	**2.247.767**	**42.974.819**
Wartość netto na koniec okresu	**208.083**	**19.203.304**	**20.550.869**	**261.285**	**108.558**	**2.857.097**	**43.189.196**

31 grudnia 2011 roku	Grunty	Budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	Urządzenia techniczne i maszyny	Środki transportu	Inne rzeczowe aktywa trwałe	Rzeczowe aktywa trwałe w budowie	Razem
Wartość brutto							
Bilans otwarcia	**184.826**	**22.088.467**	**25.417.854**	**365.255**	**553.689**	**7.358.214**	**55.968.305**
Zakup bezpośredni	8.578	63	6.669	3.247	3.744	4.224.138	**4.246.439**
Rozliczenie rzeczowych aktywów trwałych w budowie	12.679	3.577.682	5.642.547	74.584	30.396	(9.337.888)	**-**
Zbycie	(423)	(9.144)	(8.756)	(12.481)	(1.569)	(3.501)	**(35.874)**
Przemieszczenia między grupami	(20.646)	60.027	54.892	120.760	(215.033)	-	**-**
Darowizny i nieodpłatne przekazania	8	9.069	80	-	(77)	5	**9.085**
Likwidacja	(149)	(125.452)	(647.946)	(3.416)	(4.612)	(496)	**(782.071)**
Przeznaczone do sprzedaży	(1.317)	(20.234)	(12.486)	(26)	(737)	-	**(34.800)**
Pozostałe zmiany wartości	11.700	(13.858)	(2.744)	(382)	20.757	29.466	**44.939**
Bilans zamknięcia	**195.256**	**25.566.620**	**30.450.110**	**547.541**	**386.558**	**2.269.938**	**59.416.023**
Umorzenie oraz odpisy aktualizujące							
Bilans otwarcia	**16.081**	**5.422.986**	**8.582.784**	**164.115**	**325.766**	**14.392**	**14.526.124**
Amortyzacja za okres	1.514	1.044.628	1.514.086	53.591	28.943	-	**2.642.762**
Zwiększenie odpisów aktualizujących	-	2.930	14.919	1	23	7.434	**25.307**
Zmniejszenie odpisów aktualizujących	-	(6.414)	(735)	-	-	(594)	**(7.743)**
Zbycie	(10)	(4.304)	(6.175)	(10.310)	(1.233)	-	**(22.032)**
Przemieszczenia między grupami	(6.776)	10.712	36.979	73.274	(114.189)	-	**-**
Darowizny i nieodpłatne przekazania	-	-	-	-	(73)	-	**(73)**
Likwidacja	-	(100.558)	(633.189)	(3.505)	(4.389)	-	**(741.641)**
Przeznaczone do sprzedaży	-	(3.889)	(1.824)	(17)	(255)	-	**(5.985)**
Pozostałe zmiany wartości	(1.738)	(8.546)	(2.690)	(4.181)	40.701	939	**24.485**
Bilans zamknięcia	**9.071**	**6.357.545**	**9.504.155**	**272.968**	**275.294**	**22.171**	**16.441.204**
Wartość netto na początek okresu	**168.745**	**16.665.481**	**16.835.070**	**201.140**	**227.923**	**7.343.822**	**41.442.181**
Wartość netto na koniec okresu	**186.185**	**19.209.075**	**20.945.955**	**274.573**	**111.264**	**2.247.767**	**42.974.819**

W ciągu roku zakończonego dnia 31 grudnia 2012 roku spółki Grupy Kapitałowej ujęły w wartości rzeczowych aktywów trwałych oraz rzeczowych aktywów trwałych w budowie koszty finansowania zewnętrznego w wysokości 2.196 tysięcy złotych (40.193 tysięcy złotych w ciągu roku zakończonego dnia 31 grudnia 2011 roku).

Istotne zwiększenia

W bieżącym okresie sprawozdawczym Grupa Kapitałowa PGE zakupiła rzeczowe aktywa trwałe oraz rzeczowe aktywa trwałe w budowie o wartości 4.135 milionów złotych. Największe nakłady poniesione zostały przez PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. (2.749 milionów złotych) oraz PGE Dystrybucja S.A. (1.305 milionów złotych). Główną pozycją nakładów w wysokości 1.113 milionów złotych była kompleksowa rekonstrukcja i modernizacja bloków 7 i 8 w Elektrowni Bełchatów.

Dodatkowo w okresie sprawozdawczym nastąpiło zwiększenie rzeczowych aktywów trwałych z tytułu zakupu spółek Pelplin sp. z o.o. oraz Żuromin sp. z o.o. przez PGE Energia Odnawialna S.A. w kwocie 659,9 mln. W bieżącym okresie nie miały miejsca istotne transakcje sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych.

Zmiana szacunku okresów użyteczności rzeczowych aktywów trwałych

W ciągu okresu sprawozdawczego spółki Grupy Kapitałowej dokonały przeglądu okresów użyteczności rzeczowych aktywów trwałych stosowanych dla określenia stawki amortyzacyjnej. W wyniku przeglądu część stawek amortyzacyjnych została zaktualizowana. Zmiana spowodowała zmniejszenie rocznych kosztów amortyzacji o około 53.843 tysięcy złotych.

Wartość odzyskiwalna wytwórczych rzeczowych aktywów trwałych

W okresie zakończonym dnia 31 grudnia 2012 roku nastąpiły istotne zmiany w otoczeniu rynkowym spółek wytwórczych działających w Polsce. W związku z powyższym Grupa Kapitałowa PGE przeprowadziła testy na utratę wartości w odniesieniu do ośrodków wypracowujących środki pieniężne („CGU"), obejmujących aktywa trwałe o charakterze wytwórczym, poprzez ustalenie ich wartości odzyskiwanej na dzień 31 grudnia 2012 roku. Z uwagi na brak porównywalnych transakcji na polskim rynku wartość odzyskiwalna aktywów została ustalona metodą zdyskontowanych przepływów pieniężnych netto na podstawie projekcji finansowych przygotowanych na lata 2013 - 2030.

Kluczowe założenia wpływające na oszacowanie wartości użytkowej testowanych CGU to:

- Uznanie za jeden CGU odpowiednio:
  - Oddziału Kopalnia Węgla Brunatnego Bełchatów oraz Oddziału Elektrownia Bełchatów,
  - Oddziału Kopalnia Węgla Brunatnego Turów oraz Oddziału Elektrownia Turów,

  z uwagi na powiązanie technologiczne i ekonomiczne pomiędzy tymi oddziałami,
- uznania za trzy oddzielne CGU Elektrownię Dolna Odra, Elektrownie Szczecin i Elektrownie Pomorzany wchodzące w skład Oddziału Zespół Elektrowni Dolna Odra,
- przyjęcie ścieżki cen energii elektrycznej na lata 2013-2030 uwzględniającej m.in. wpływ rozliczeń w systemie pokrywania kosztów osieroconych według Ustawy o zasadach pokrywania kosztów powstałych u wytwórców w związku z przedterminowym rozwiązaniem umów długoterminowych sprzedaży mocy i energii elektrycznej oraz kosztów zakupu uprawnień do emisji CO_2,
- przyjęcie ilości otrzymanych nieodpłatnie uprawnień do emisji CO_2 na lata 2008 - 2012 dla poszczególnych CGU zgodnie z Krajowym Planem Rozdziału Uprawnień II oraz decyzją o dodatkowym przydziale uprawnień dla bloku 858MW w Oddziale Elektrownia Bełchatów, a na lata 2013 – 2020 założenie proporcjonalnej redukcji limitów emisji w stosunku do przydziału średniorocznego z roku 2012, od 47% w roku 2013 do 0% w roku 2020 i w latach kolejnych,
- utrzymanie zdolności produkcyjnych w wyniku prowadzenia inwestycji o charakterze odtworzeniowym,
- przyjęcie średniego ważonego kosztu kapitału po opodatkowaniu w okresie projekcji w przedziale 8,4% - 9,6%,

- otrzymanie przez uprawnionych wytwórców rekompensat z tytułu przedterminowego rozwiązania kontraktów długoterminowych.

Przeprowadzone analizy wrażliwości wskazują, iż najbardziej istotnym czynnikiem wpływającym na szacunek wartości użytkowej ośrodków wypracowujących środki pieniężne są prognozowane hurtowe ceny energii elektrycznej oraz przyjęte stopy dyskontowe.

W wyniku przeprowadzonych testów na 31 grudnia 2012 roku wartość odzyskiwalna testowanych rzeczowych aktywów trwałych okazała się wyższa od ich wartości bilansowej w przypadku wszystkich testowanych CGU poza Elektrownią Dolna Odra, gdzie test wskazał na konieczność dokonania odpisu aktaualizującego wartość rzeczowych aktywów trwałych należących do tej elektrowni. W związku z powyższym dokonano odpisu aktaualizującego wartość rzeczowych aktywach trwałych Elektrowni Dolna Odra w kwocie 1.485,9 milionów złotych.

Szacunek wartości rzeczowych aktywów trwałych spółki dystrybucyjnej

Wartość bilansowa rzeczowych aktywów trwałych związanych z działalnością dystrybucyjną na dzień bilansowy wynosi prawie 14 miliardów złotych i stanowi ponad 24% sumy skonsolidowanych aktywów. Ich wartość odzyskiwalna zależy głównie od taryfy przyznanej przez Urząd Regulacji Energetyki („URE"). Przychód regulowany (taryfowy) przedsiębiorstw ustalany corocznie w projekcji finansowej zapewnia pokrycie uzasadnionych kosztów: operacyjnych, amortyzacji, podatków, zakupu energii na pokrycie różnicy bilansowej, kosztów przeniesionych oraz osiągnięcie zwrotu z kapitału zaangażowanego w działalność dystrybucyjną na uzasadnionym poziomie. Natomiast poziom zwrotu z zaangażowanego kapitału jak i amortyzacja uzależnione są od tzw. Wartości Regulacyjnej Aktywów.

Ostatnimi laty rynek dystrybucji energii elektrycznej w Polsce znajdował się fazie znacznych przekształceń. Przedsiębiorstwa dystrybucyjne, w tym jednostki z Grupy PGE, prowadziły intensywne prace z Urzędem Regulacji Energetyki nad kwestią uznania wartości przeszacowanej aktywów jako podstawy dla określenia zwrotu z kapitału w taryfie. W roku 2009 zakończyły się prace zespołu powołanego przez Polskie Towarzystwo Przesyłu i Rozdziału Energii Elektrycznej („PTPiREE") z udziałem przedstawicieli Prezesa URE, którego zadaniem było wypracowanie propozycji ujednolicenia zasad wyceny wartości majątku sieciowego dla potrzeb kalkulacji taryf dystrybucyjnych oraz określenie tzw. ścieżki dojścia do pełnego zwrotu z zaangażowanego kapitału w oparciu o wypracowane założenia. W wyniku wyżej opisanych prac została określona Wartość Regulacyjna Aktywów zakładów spółki PGE Dystrybucja S.A. Grupa Kapitałowa PGE nie identyfikuje na dzień sporządzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego konieczności aktualizacji wartości bilansowej odpowiednich rzeczowych aktywów trwałych.

Pozostałe rzeczowe aktywa trwałe spółek w Grupie Kapitałowej

W Elektrowni Bełchatów od 2009 roku prowadzone są prace w ramach realizacji projektu „Budowa Instalacji do wychwytywania, transportu i geologicznego składowania CO_2 (CCS – Carbon Capture and Storage)". Projekt ten jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Programu Energetycznego na rzecz Naprawy Gospodarczej (skrót ang. EEPR). Jednocześnie PGE GiEK S.A. poszukiwała dodatkowych środków na finansowanie projektu CCS, m.in. w ramach innych programów europejskich i krajowych.

W dniu 18 grudnia 2012 roku Komisja Europejska podjęła decyzję o przyznaniu dofinansowania w ramach pierwszego zaproszenia do składania wniosków w Programie NER 300 dla 23 projektów odnawialnych w łącznej wysokości 1,2 miliarda euro. Jednocześnie Komisja Europejska nie przyznała dofinansowania ani jednemu projektowi CCS. W związku z powyższym nie dokonano zamknięcia finansowania projektu CCS ponieważ nie jest to możliwe bez środków z NER 300. Spółka zależna nie posiada również żadnych gwarancji ze strony rządowej na wsparcie projektu ze środków krajowych. Między innymi do dnia sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego nie został wprowadzony Krajowy Mechanizm Wsparcia.

Nieuzyskanie niezbędnego poziomu środków publicznych na finansowanie projektu CCS oraz inne ryzyka zidentyfikowane w projekcie (prawne, społeczne i technologiczne) spowodowały, iż Grupa Kapitałowa PGE utworzyła odpis aktualizujący wartość poniesionych dotychczas nakładów na realizację projektu CCS. Kwota odpisu w wysokości 155,7 milionów złotych obciążyła wynik finansowy (pozostałe koszty operacyjne) Grupy.

22. Nieruchomości inwestycyjne

	2012	2011
Bilans otwarcia na dzień 1 stycznia	**33.286**	**24.959**
Zwiększenia stanu	426	14.688
Amortyzacja	(1.273)	(1.131)
Zmniejszenia stanu	(4.156)	(5.230)
Bilans zamknięcia na dzień 31 grudnia	**28.283**	**33.286**

Nieruchomości inwestycyjne w spółkach Grupy Kapitałowej PGE obejmują głównie budynki znajdujące się na terenie danej spółki, wynajmowane podmiotom trzecim w całości lub w części.

Grupa wycenia nieruchomości inwestycyjne według kosztu nabycia pomniejszonego o umorzenie. Wartość godziwa nieruchomości inwestycyjnych nie jest znacząco wyższa od ich wyceny bilansowej z punktu widzenia istotności skonsolidowanego sprawozdania finansowego traktowanego jako całość.

23. Wartości niematerialne

31 grudnia 2012 roku	Koszty zakończonych prac rozwojowych	Wartość firmy	Licencje i patenty		Inne wartości niematerialne	Wartości niematerialne nie oddane do użytkowania	Razem
			Razem	W tym oprogramowanie			
Wartość początkowa							
Saldo otwarcia	**14.383**	**9.891**	**381.560**	**357.012**	**130.900**	**30.764**	**567.498**
Zakup bezpośredni	-	177.907	566	505	-	118.146	296.619
Rozliczenie wartości niematerialnych nieoddanych do użytkowania	-	-	63.919	42.210	6.400	(70.319)	-
Przemieszczenia między grupami	90	-	1.748	-	(1.838)	-	-
Darowizny i nieodpłatne przekazania	-	-	-	-	7.100	-	7.100
Likwidacja	-	-	(12.702)	(12.343)	(33)	-	(12.735)
Sprzedaż spółki zależnej	-	-	(1.502)	(1.502)	-	-	(1.502)
Pozostałe zmiany wartości	334	-	(17.241)	(19.510)	(9.757)	5.833	(20.831)
Saldo zamknięcia	**14.807**	**187.798**	**416.348**	**366.372**	**132.772**	**84.424**	**836.149**
Umorzenie oraz odpisy aktualizujące							
Saldo otwarcia	**12.665**	**-**	**266.559**	**244.473**	**70.606**	**747**	**350.577**
Amortyzacja za okres	694	-	48.844	40.722	3.508	-	53.046
Przemieszczenia między grupami	-	-	22	-	(22)	-	-
Likwidacja	-	-	(12.165)	(12.128)	(29)	-	(12.194)
Sprzedaż spółki zależnej	-	-	(962)	(962)	-	-	(962)
Pozostałe zmiany wartości	-	-	(14.967)	(448)	(1.773)	-	(16.740)
Saldo zamknięcia	**13.359**	**-**	**287.331**	**271.657**	**72.290**	**747**	**373.727**
Wartość netto							
Saldo otwarcia	**1.718**	**9.891**	**115.001**	**112.539**	**60.294**	**30.017**	**216.921**
Saldo zamknięcia	**1.448**	**187.798**	**129.017**	**94.715**	**60.482**	**83.677**	**462.422**

31 grudnia 2011 roku	Koszty zakończonych prac rozwojowych	Wartość firmy	Licencje i patenty		Inne wartości niematerialne	Wartości niematerialne nie oddane do użytkowania	Razem
			Razem	W tym oprogramowanie			
Wartość początkowa							
Saldo otwarcia	**14.031**	**9.952**	**340.527**	**256.417**	**126.206**	**25.663**	**516.379**
Zakup bezpośredni	248	-	1.263	1.111	3.943	61.698	67.152
Rozliczenie wartości niematerialnych nieoddanych do użytkowania	-	-	50.122	42.282	12.749	(62.871)	-
Sprzedaż, zbycie	-	-	(81)	(81)	-	-	(81)
Darowizny i nieodpłatne przekazania	-	-	-	-	7.424	-	7.424
Likwidacja	-	-	(18.516)	(18.476)	(90)	-	(18.606)
Przeznaczone do sprzedaży	-	(61)	(20)	(20)	-	-	(81)
Pozostałe zmiany wartości	104	-	8.265	75.779	(19.332)	6.274	(4.689)
Saldo zamknięcia	**14.383**	**9.891**	**381.560**	**357.012**	**130.900**	**30.764**	**567.498**
Umorzenie oraz odpisy aktualizujące							
Saldo otwarcia	**11.813**	**-**	**231.738**	**181.155**	**69.968**	**231**	**313.750**
Amortyzacja za okres	749	-	47.200	41.536	5.881	-	53.830
Zwiększenie odpisów aktualizujących	-	-	-	-	-	516	516
Sprzedaż, zbycie	-	-	(25)	(25)	-	-	(25)
Likwidacja	-	-	(18.426)	(18.422)	(89)	-	(18.515)
Przeznaczone do sprzedaży	-	-	(10)	(10)	-	-	(10)
Pozostałe zmiany wartości	103	-	6.082	40.239	(5.154)	-	1.031
Saldo zamknięcia	**12.665**	**-**	**266.559**	**244.473**	**70.606**	**747**	**350.577**
Wartość netto							
Saldo otwarcia	**2.218**	**9.952**	**108.789**	**75.262**	**56.238**	**25.432**	**202.629**
Saldo zamknięcia	**1.718**	**9.891**	**115.001**	**112.539**	**60.294**	**30.017**	**216.921**

Wartość firmy

Zwiększenia wartości firmy wykazane w roku 2012 związane są z nabyciem spółek Pelplin sp. z o.o. oraz Żuromin sp. z o.o. Jak opisano w nocie nr 2.2 niniejszego sprawozdania finansowego rozliczenie nabycia spółek zależnych nie jest jeszcze zakończone, w związku z czym wartość firmy wykazana w powyższej tabeli może ulec zmianie w ciągu 12 mięsięcy od dnia przejęcia spółek.

Prezentowana kwota wartości niematerialnych nie oddanych do użytkowania na dzień 31 grudnia 2012 roku dotyczy przede wszystkim programu wdrożenia systemu SAP w Grupie Kapitałowej.

24. Leasing

24.1. Zobowiązania z tytułu leasingu operacyjnego – Grupa jako leasingobiorca

Na dzień 31 grudnia 2012 roku oraz na dzień 31 grudnia 2011 roku przyszłe minimalne opłaty z tytułu umów nieodwoływalnego leasingu operacyjnego przedstawiają się następująco:

	Przyszłe zobowiązania na dzień	
	31 grudnia 2012	31 grudnia 2011
W okresie do 1 roku	394	337
W okresie od 1 do 5 lat	1.968	1.171
Powyżej 5 lat	2.755	2.947
Opłaty leasingowe ogółem	**5.117**	**4.455**

Dodatkowo spółki Grupy Kapitałowej ponoszą koszty opłat rocznych z tytułu prawa wieczystego użytkowania gruntów. Wysokość tych kosztów w ciągu roku zakończonego dnia 31 grudnia 2012 roku wyniosła około 14.988 tysięcy złotych.

24.2. Należności z tytułu leasingu operacyjnego – Grupa jako leasingodawca

Spółki z Grupy PGE posiadają umowy z Polskimi Sieciami Elektroenergetycznymi S.A. o świadczenie usług interwencyjnych polegającej na dysponowaniu oraz wykorzystywaniu jednostek wytwórczych przez operatora systemu do interwencyjnego równoważenia bilansu mocy czynnej i biernej w Krajowym Systemie Elektroenergetycznym (KSE) w celu zapewnienia bieżącego bezpieczeństwa pracy. Umowy te, pomimo że nie posiadają formy prawnej leasingu, przekazują prawo do użytkowania składników aktywów w zamian za serię płatności.

24.3. Zobowiązania z tytułu umów leasingu finansowego i umów dzierżawy z opcją zakupu

Na dzień 31 grudnia 2012 roku oraz na dzień 31 grudnia 2011 roku przyszłe minimalne opłaty leasingowe z tytułu tych umów oraz wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych netto przedstawiają się następująco:

	Stan na 31 grudnia 2012		Stan na 31 grudnia 2011	
	Opłaty minimalne	Wartość bieżąca opłat	Opłaty minimalne	Wartość bieżąca opłat
W okresie do 1 roku	2.918	2.213	4.540	3.930
W okresie od 1 do 5 lat	2.764	2.124	5.662	5.098
Powyżej 5 lat	136	133	713	678
Minimalne opłaty leasingowe ogółem	**5.818**	**4.470**	**10.915**	**9.706**
Minus koszty finansowe	(1.348)	-	(1.209)	-
Wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych, w tym:	**4.470**	**4.470**	**9.706**	**9.706**
Krótkoterminowe	2.213	2.213	3.930	3.930
Długoterminowe	2.257	2.257	5.776	5.776

24.4. Należności z tytułu umów leasingu finansowego i umów dzierżawy z opcją zakupu

	Stan na dzień 31 grudnia 2012		Stan na dzień 31 grudnia 2011	
	Opłaty minimalne	Wartość bieżąca opłat	Opłaty minimalne	Wartość bieżąca opłat
W okresie 1 roku	145	113	1.058	825
W okresie od 1 do 5 lat	116	108	1.821	1.578
Powyżej 5 lat	-	-	-	-
Minimalne opłaty leasingowe ogółem	**261**	**221**	**2.879**	**2.403**
Minus koszty finansowe	(40)	-	(476)	-
Wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych, w tym:	**221**	**221**	**2.403**	**2.403**
Krótkoterminowe	113	113	825	825
Długoterminowe	108	108	1.578	1.578

25. Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych wycenianych metodą praw własności

	PEC Bogatynia*	Swe-Pol Link*	RAZEM
Udział w głosach jednostki stowarzyszonej	34,93%	49,00%	
	Przesył, dystrybucja oraz obrót ciepłem	Przesył energii elektrycznej	
Stan na 31 grudnia 2012			
Udział w bilansie jednostki stowarzyszonej:			
Aktywa obrotowe (krótkoterminowe)	1.948	17.664	19.612
Aktywa trwałe (długoterminowe)	7.880	390	8.270
Zobowiązania krótkoterminowe	(675)	(2.023)	(2.698)
Zobowiązania długoterminowe	(72)	-	(72)
Udział w aktywach netto	**9.081**	**16.032**	**25.113**
Wartość firmy	-	15.341	15.341
Udziały w jednostkach stowarzyszonych w bilansie	**9.081**	**31.373**	**40.454**
Rok zakończony 31 grudnia 2012			
Udział w przychodach jednostki stowarzyszonej	3.729	53.264	56.993
Udział w zysku (stracie) jednostki stowarzyszonej:	**(398)**	**(13.172)**	**(13.570)**

* Dane przed badaniem biegłego rewidenta

PGE Polska Grupa Energetyczna S.A. jako 49% udziałowiec w spółce SwePol Link AB podpisała umowy mające na celu dalszą restrukturyzację połączenia stałoprądowego Polska-Szwecja. Pod koniec 2010 roku nastąpiły zmiany w prawie wspólnotowym (implementacja zasady Third Party Access), w wyniku której w grudniu 2010 roku podpisana została przez PSE Operator S.A., Svenska Kraftnat, SwePol Link AB, SwePol Link Poland, giełdy energii Nordpool i TGE, umowa wielostronna tzw. Market Coupling Agreement uwalniająca formalnie moce przesyłowe połączenia na rynku. W dniu 31 sierpnia 2012 roku nastąpiło zbycie aktywów i przejęcie własności aktywów połączenia przez operatorów przesyłowych polskiego i szwedzkiego. Konsekwencją zbycia aktywów będzie w dalszym etapie likwidacja SwePol Link Poland i SwePol Link AB. W związku z powyższym w dniu 26 października 2012 roku odbyło się Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników Spółki SwePol Link AB, na którym podjęto uchwałę o likwidacji spółki. Wartość bilansową udziałów w Swe Pol Link AB należy analizować łącznie z kwotą rozliczeń międzyokresowych przychodów opisaną w nocie 37 niniejszego sprawozdania finansowego.

W 2011 roku Grupa wykazywała udział w zysku jednostek stowarzyszonych w wysokości 174.373 tysięcy złotych. Z tej wielkości 168.148 tysięcy złotych dotyczyło udziału w zysku spółki Polkomtel S.A., która została zbyta w listopadzie 2011 roku.

26. Udział we wspólnym przedsięwzięciu

W ciągu okresów obrotowych zakończonych dnia 31 grudnia 2012 roku oraz 31 grudnia 2011 roku Grupa nie uczestniczyła w istotnych wspólnych przedsięwzięciach.

Kwestia listu intencyjnego w sprawie wydobycia węglowodorów z łupków została przedstawiona w nocie numer 45.2 niniejszego sprawozdania finansowego.

27. Zapasy

	Stan na dzień 31 grudnia 2012			Stan na dzień 31 grudnia 2011		
	Koszt historyczny	Odpis aktualizujący	Wartość netto możliwa do uzyskania	Koszt historyczny	Odpis aktualizujący	Wartość netto możliwa do uzyskania
Materiały	1.178.752	(134.549)	1.044.203	985.676	(139.796)	845.880
Produkty gotowe	5.632	(22)	5.610	5.205	(19)	5.186
Półprodukty i produkcja w toku	74.876	-	74.876	57.549	-	57.549
Prawa pochodzenia energii	664.622	(11.950)	652.672	385.649	(20)	385.629
Towary	7.591	(932)	6.659	8.789	(830)	7.959
Uprawnienia do emisji CO_2	429.715	(555)	429.160	3.744	(620)	3.124
Ogółem	**2.361.188**	**(148.008)**	**2.213.180**	**1.446.612**	**(141.285)**	**1.305.327**

Odpis aktualizujący zapasy na dzień 1 stycznia 2012	**(141.285)**
Utworzenie odpisów aktualizujących	(47.108)
Rozwiązanie odpisów aktualizujących	18.628
Wykorzystanie odpisów aktualizujących	21.598
Pozostałe	159
Odpis aktualizujący zapasy na dzień 31 grudnia 2012	**(148.008)**

Utworzenie powyższych odpisów aktualizujących dotyczyło głównie zapasów części zamiennych i materiałów w związku z ich amortyzacją lub utratą przydatności dla poszczególnych jednostek. Odwrócenie odpisów aktualizujących dotyczyło głównie zapasów części zamiennych lub materiałów w związku z ich zbyciem lub zagospodarowaniem powyżej uprzednio określonej wartości bilansowej.

W pozycji zapasy Grupa Kapitałowa wykazuje prawa pochodzenia energii oraz uprawnienia do emisji CO_2 przeznaczone do sprzedaży.

28. Uprawnienia do emisji dwutlenku węgla

W odrębnej pozycji sprawozdania z sytuacji finansowej ujmowane są, przeznaczone na własne potrzeby jednostek Grupy Kapitałowej PGE, uprawnienia do emisji dwutlenku węgla (European Union Allowances- EUA) oraz pozostałe jednostki umarzane w wyniku emisji gazów cieplarnianych (CER, ERU) – zarówno otrzymane nieodpłatnie w ramach Krajowego Planu Rozdziału Uprawnień (KPRU) jak i nabyte. EUA otrzymane nieodpłatnie w ramach KPRU są ujmowane w ewidencji na początku okresu, na który zostały przyznane, w wartości godziwej właściwej na dzień początkowego ujęcia. EUA otrzymane nieodpłatnie są ujmowane drugostronnie w pozycji rozliczeń międzyokresowych przychodów. Jednostki zakupione są prezentowanie w cenie nabycia.

Na dzień bilansowy jednostki przeznaczone do wykorzystania na potrzeby własne podlegają ocenie utraty wartości łącznie z odpowiednim ośrodkiem generującym strumienie pieniężne.

	EUA		CER/ERU		Razem
	Ilość	**Wartość**	**Ilość**	**Wartość**	**wartość**
Stan na 1 stycznia 2012	**56.405**	**3.038.286**	**8.238**	**328.702**	**3.366.988**
Zakup	17.041	534.435	2.484	42.203	576.638
Przyznanie w ramach KPRU	57.042	1.738.417	-	-	1.738.417
Umorzenie	(54.185)	(2.614.667)	(4.935)	(176.792)	(2.791.459)
Reklasyfikacja do/z zapasów	-	-	-	-	-
Stan na 31 grudnia 2012	**76.303**	**2.696.471**	**5.787**	**194.113**	**2.890.584**

29. Pozostałe aktywa krótko i długoterminowe

Pozostałe aktywa długoterminowe

	Stan na 31 grudnia 2012	Stan na 31 grudnia 2011
Zaliczki na rzeczowe aktywa trwałe w budowie	342.592	194.080
Zaliczki na zakup udziałów	-	198.150
Pozostałe rozliczenia międzyokresowe	64.629	47.927
Pozostałe aktywa ogółem	**407.221**	**440.157**

Zaliczki na rzeczowe aktywa trwałe w budowie dotyczą głównie projektów inwestycyjnych prowadzonych przez PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. Zaliczki na zakup udziałów na dzień 31 grudnia 2011 roku obejmują wykazywane przez PGE Energia Odnawialna S.A. zaliczki na zakup udziałów Żuromin sp. z o.o. oraz Pelplin sp. z o.o. Pozostałe rozliczenia międzyokresowe obejmują przede wszystkim nabyte prawo wieczystego użytkowania gruntów, które zgodnie z polityką rachunkowości Grupy Kapitałowej PGE wykazywane jest na podobnych zasadach jak leasing operacyjny.

Pozostałe aktywa krótkoterminowe

	Stan na 31 grudnia 2012	Stan na 31 grudnia 2011
Koszty rozliczane w czasie		
Podatek od czynności cywilno prawnych	-	75.300
Ubezpieczenia majątkowe i deliktowe	27.425	28.207
Usługi informatyczne	5.085	4.441
Rozliczenie w czasie prowizji	16.177	12.483
Rozliczenie w czasie kontraktów budowlano - montażowych	7.984	-
Pozostałe koszty rozliczane w czasie	35.979	37.494
Inne aktywa krótkoterminowe		
Doszacowanie sprzedaży	548.629	502.397
Należności z tytułu naliczonego VAT	102.611	89.190
Należności z tytułu akcyzy	26.651	19.045
Pozostałe należności z tytułu podatków	5.640	6.534
Zaliczki na dostawy rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	12.697	12.520
Przedpłaty na dostawy	5.326	208
Należności z tytułu dywidendy	-	146.443
Pozostałe aktywa krótkoterminowe	12.029	12.794
Pozostałe aktywa ogółem	**806.233**	**947.056**

Doszacowanie sprzedaży obejmuje szacunek sprzedaży energii elektrycznej nieodczytanej na urządzeniach pomiarowych na dzień bilansowy.

Podatek od czynności cywilno prawnych wykazywany w powyższej tabeli na dzień 31 grudnia 2011 roku dotyczył realizowanych przez Grupę Kapitałową PGE procesów akwizycyjnych (opisanych w nocie 45.5 niniejszego sprawozdania finansowego).

Należności z tytułu dywidend wykazywane na dzień 31 grudnia 2011 roku dotyczyły kwestii rozliczeń spółki PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. z akcjonariuszami mniejszościowymi.

30. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

Środki pieniężne w banku są oprocentowane według zmiennych stóp procentowych, których wysokość zależy od stopy oprocentowania lokat bankowych. Lokaty krótkoterminowe są dokonywane na różne okresy, od jednego dnia do jednego miesiąca, w zależności od aktualnego zapotrzebowania Grupy na środki pieniężne i są oprocentowane według ustalonych dla nich stóp procentowych. Wartość godziwa środków pieniężnych i ich ekwiwalentów wykazywana w sprawozdaniu z sytuacji finansowej na dzień 31 grudnia 2012 roku wynosi 4.795.493 tysięce złotych (na 31 grudnia 2011 roku wynosi 4.052.238 tysiące złotych).

Saldo środków pieniężnych i ich ekwiwalentów składa się z następujących pozycji:

	Stan na 31 grudnia 2012	Stan na 31 grudnia 2011
Środki pieniężne w banku i w kasie	1.040.338	429.435
Lokaty typu overnight	547.336	138.684
Lokaty krótkoterminowe	3.207.819	3.484.119
Razem	**4.795.493**	**4.052.238**
Saldo środków pieniężnych i ekwiwalentów wykazanych w rachunku przepływów	**4.789.910**	**4.040.902**
Pozostające do dyspozycji limity kredytowe	991.880	1.621.419
w tym limity kredytowe w rachunku bieżącym	*983.580*	*1.609.719*

Różnica pomiędzy stanem środków pieniężnych wykazanym w sprawozdaniu z sytuacji finansowej a tym wykazanym w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych wynika głównie z odsetek naliczonych a nie otrzymanych na dzień bilansowy, różnic kursowych od środków pieniężnych oraz środków pieniężnych przypisanych działalności zaniechanej.

Środki pieniężne o ograniczonej możliwości dysponowania dotyczą głównie Funduszu Likwidacji Zakładu Górniczego oraz Funduszu Rekultywacji Zakładu Górniczego. Środki pieniężne o ograniczonej możliwości dysponowania z tytułu tych Funduszy wynoszą 400.333 tysiące złotych na dzień 31 grudnia 2012 roku i 188.561 tysięcy złotych na dzień 31 grudnia 2011 roku.

Ponadto wśród środków pieniężnych wykazanych w powyższej tabeli uwzględniono również środki stanowiące zabezpieczenie rozliczeń PGE Polska Grupa Energetyczna S.A. z Izbą Rozliczeniową Giełdy Towarowej S.A. (szczegółowy opis w nocie 42.5 niniejszego sprawozdania finansowego).

31. Kapitał podstawowy i pozostałe kapitały

Podstawowym założeniem polityki Grupy w zakresie zarządzania kapitałami jest utrzymanie optymalnej struktury kapitału w długim okresie, zapewnienie dobrego standingu finansowego i bezpiecznych wskaźników struktury kapitału, które wspierałyby działalność operacyjną Grupy. Istotne jest także utrzymanie silnej bazy kapitałowej, będącej podstawą budowania zaufania ze strony przyszłych inwestorów, kredytodawców oraz rynku i zapewniającej przyszły rozwój Grupy.

31.1. Kapitał podstawowy

	Stan na dzień 31 grudnia 2012
Ilość akcji zwykłych serii A o wartości nominalnej 10 złotych każda	1.470.576.500
Ilość akcji zwykłych serii B o wartości nominalnej 10 złotych każda	259.513.500
Ilość akcji zwykłych serii C o wartości nominalnej 10 złotych każda	73.228.888
Ilość akcji zwykłych serii D o wartości nominalnej 10 złotych każda	66.441.941
Łączna ilość akcji	**1.869.760.829**

	Stan na dzień 31 grudnia 2011
Ilość akcji zwykłych serii A o wartości nominalnej 10 złotych każda	1.470.576.500
Ilość akcji zwykłych serii B o wartości nominalnej 10 złotych każda	259.513.500
Ilość akcji zwykłych serii C o wartości nominalnej 10 złotych każda	73.241.482
Ilość akcji zwykłych serii D o wartości nominalnej 10 złotych każda	66.452.245
Łączna ilość akcji	**1.869.783.727**

Wszystkie akcje Spółki zostały opłacone.

Poniżej przedstawiono strukturę własnościową Spółki w okresie sprawozdawczym.

	Skarb Państwa	Pozostali akcjonariusze	Razem
Stan na dzień 1 stycznia 2012 roku	**69,29%**	**30,71%**	**100,00%**
Stan na dzień 31 grudnia 2012 roku	**61,89%**	**38,11%**	**100,00%**

Struktura własnościowa na poszczególne dni sprawozdawcze została zaprezentowana na podstawie informacji dostępnych Spółce.

W dniu 29 lutego 2012 roku Skarb Państwa sprzedał 7,01% pakiet akcji Spółki. Zgodnie z otrzymanym zawiadomieniem z Ministerstwa Skarbu Państwa po przeprowadzeniu powyższej transakcji sprzedaży udział Skarbu Państwa w kapitale Spółki wynosi 61,89%.

Po dniu bilansowym do dnia sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego nie wystąpiły zmiany w wysokości kapitału podstawowego Spółki.

31.2. Prawa akcjonariuszy

Uprawnienia Skarbu Państwa

Spółka jest jednostką dominującą Grupy Kapitałowej PGE Polska Grupa Energetyczna S.A. w stosunku do której Skarb Państwa posiada szczególne uprawnienia.

Pomimo, iż akcje Spółki nie są akcjami uprzywilejowanymi, Statut Spółki przewiduje szczególne uprawnienia dla Skarbu Państwa dopóki pozostaje on jej akcjonariuszem. Zgodnie z jego postanowieniami Skarbowi Państwa przysługuje uprawnienie wystąpienia do Zarządu Spółki z pisemnym żądaniem zwołania Walnego Zgromadzenia, żądaniem umieszczenia poszczególnych spraw w porządku obrad, zgłaszania projektów uchwał dotyczących spraw wprowadzonych do porządku obrad Walnego Zgromadzenia lub spraw, które mogą zostać wprowadzone do porządku obrad a także uzyskiwania kopii ogłoszeń zamieszczanych w Monitorze Sądowym i Gospodarczym.

Na podstawie Statutu Skarb Państwa posiada również szczególne uprawnienie w zakresie wpływu na wybór członków Rady Nadzorczej. Mianowicie wybór połowy członków Rady Nadzorczej powoływanych przez Walne Zgromadzenie, w tym Przewodniczącego Rady Nadzorczej, następuje spośród osób wskazanych przez Skarb Państwa. Prawo to przysługuje Skarbowi Państwa do czasu, gdy jego udział w kapitale zakładowym spadnie poniżej 20%. Ponadto na podstawie Statutu, Skarb Państwa posiada uprawnienie do powoływania i odwoływania jednego członka Rady Nadzorczej w drodze pisemnego oświadczenia składanego Spółce na Walnym Zgromadzeniu lub poza Walnym Zgromadzeniem za pośrednictwem Zarządu, przy czym prawo to Skarb Państwa wykonuje niezależnie od prawa głosu przy wyborze pozostałych członków Rady Nadzorczej.

Dodatkowo gdy wskutek wygaśnięcia mandatu członka Rady Nadzorczej liczba członków Rady Nadzorczej zmniejszy się poniżej określonego w Statucie minimum Zarząd Spółki ma obowiązek niezwłocznie zwołać Walne Zgromadzenie w celu uzupełnienia składu Rady Nadzorczej. W przypadku wygaśnięcia mandatu choćby jednego członka Rady Nadzorczej wybranego w drodze głosowania grupami, Skarb Państwa odzyskuje indywidualne uprawnienie do powołania jednego członka Rady Nadzorczej wybranego w drodze pisemnego oświadczenia.

W dniu 29 czerwca 2011 roku Walne Zgromadzenie przyjęło zmiany do Statutu Spółki, wprowadzając ograniczenia do wykonywania prawa głosu z istniejących akcji. Prawo głosowania akcjonariuszy zostało ograniczone w ten sposób, że żaden z nich nie może wykonywać na Walnym Zgromadzeniu więcej niż 10% ogólnej liczby głosów istniejących w Spółce w dniu odbywania Walnego Zgromadzenia, z zastrzeżeniem, że dla potrzeb ustalania obowiązków nabywców znacznych pakietów akcji przewidzianych w ustawie z dnia 29 lipca 2005 roku o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych, takie ograniczenie prawa głosowania uważane będzie za nieistniejące. Powyższe ograniczenie prawa głosowania nie dotyczy Skarbu Państwa oraz akcjonariuszy działających z ww. akcjonariuszem na podstawie zawartych porozumień dotyczących wspólnego wykonywania prawa głosu z akcji. Powyższe ograniczenie prawa głosowania akcjonariuszy obowiązuje do momentu, w którym udział Skarbu Państwa w kapitale zakładowym Spółki spadnie poniżej poziomu 5%.

Uprawnienia dotyczące działalności Spółki

Szczególne uprawnienia Skarbu Państwa, które mogą mieć zastosowanie do spółek z Grupy Kapitałowej PGE, przewiduje ustawa z dnia 18 marca 2010 roku o szczególnych uprawnieniach ministra właściwego do spraw Skarbu Państwa oraz ich wykonywaniu w niektórych spółkach kapitałowych lub grupach kapitałowych prowadzących działalność w sektorach energii elektrycznej, ropy naftowej oraz paliw gazowych (Dz. U. z 2010 r., Nr 65 poz. 404). Na podstawie przedmiotowych przepisów Minister Skarbu Państwa, może wyrazić sprzeciw wobec podjętej przez Zarząd uchwały lub innej dokonanej przez Zarząd czynności prawnej, której przedmiotem jest rozporządzenie składnikiem mienia Spółki stanowiące zagrożenie dla funkcjonowania, ciągłości działania oraz integralności infrastruktury krytycznej. Sprzeciw obejmuje również uchwały organu spółki dotyczące:

- rozwiązania Spółki,
- zmiany przeznaczenia lub zaniechania eksploatacji składnika mienia wchodzącego w skład infrastruktury krytycznej,
- zmiany przedmiotu przedsiębiorstwa Spółki,

- zbycia albo wydzierżawienia przedsiębiorstwa lub jego zorganizowanej części oraz ustanowienia na nich ograniczonego prawa rzeczowego,
- przyjęcia planu rzeczowo-finansowego, planu działalności inwestycyjnej lub wieloletniego planu strategicznego,
- przeniesienia siedziby Spółki za granicę,

jeżeli wykonanie takiej uchwały stanowiłoby rzeczywiste zagrożenie dla funkcjonowania, ciągłości działania oraz integralności infrastruktury krytycznej. Sprzeciw wyrażany jest w formie decyzji administracyjnej.

Nowa ustawa wprowadza funkcję pełnomocnika ds. infrastruktury krytycznej. Pełnomocnik ma być powoływany przez Spółkę w porozumieniu z Ministrem Skarbu oraz dyrektorem Rządowego Centrum Bezpieczeństwa.

31.3. Akcje własne

W wyniku procesu połączenia PGE Polska Grupa Energetyczna S.A. z PGE Górnictwo i Energetyka S.A. i PGE Energia S.A. w 2010 roku, Spółka nabyła 22.898 akcji własnych za kwotę 579 tysięcy złotych. Wartość jednej akcji wynikała z wyceny dokonanej na potrzeby połączenia. Nabycie nastąpiło w celu umorzenia. Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy PGE S.A. podjęło uchwałę o umorzeniu akcji poprzez obniżenie kapitału podstawowego. W dniu 23 czerwca 2012 roku obniżenie kapitału zostało zarejestrowane w Krajowym Rejestrze Sądowym.

31.4. Kapitał zapasowy

Zgodnie z przyjętą polityką rachunkowości kapitał zapasowy Grupy Kapitałowej jest kapitałem zapasowym wykazywanym w jednostkowym sprawozdaniu finansowym jednostki dominującej.

Kapitał zapasowy został utworzony z nadwyżki wartości emisyjnej nad nominalną, która została pomniejszona o koszty emisji akcji. Ponadto kapitał zapasowy powstał z ustawowych odpisów z zysków generowanych w poprzednich latach obrotowych, a także z nadwyżek z podziału zysku ponad wymagany ustawowo odpis.

Kapitał zapasowy podlegający podziałowi na dzień 31 grudnia 2012 roku wynosi 3.455.060 tysięcy złotych.

31.5. Niepodzielony wynik finansowy oraz ograniczenia w wypłacie dywidendy

Zysk niepodzielony obejmuje również kwoty, które nie podlegają podziałowi, to znaczy nie mogą zostać wypłacone w formie dywidendy przez jednostkę dominującą:

	Stan na dzień 31 grudnia 2012	Stan na dzień 31 grudnia 2011 *(dane przekształcone)*
Kwoty zawarte w pozycji zyski zatrzymane niepodlegające podziałowi przez jednostkę dominującą:		
Zyski zatrzymane spółek zależnych, przynależne akcjonariuszom jednostki dominującej, w tym korekty konsolidacyjne	11.082.042	8.758.180
Wartość 8% statutowego zysku netto jednostki dominującej do podziału na kapitał zapasowy zgodnie z Kodeksem Spółek Handlowych	-	-
Wysokość zysków/strat ujętych przez jednostkę dominującą w zyskach zatrzymanych poprzez pozycję innych całkowitych dochodów	(1.913)	2.560
Różnica pomiędzy publikowanym a przekształconym zyskiem netto jednostki dominującej za rok 2011	-	(2.560)
Pozostałe zyski zatrzymane jednostki dominującej niepodlegające podziałowi	79.466	79.276
Zyski zatrzymane jednostki dominującej, podlegające podziałowi	783.998	4.556.115
Łącznie zyski zatrzymane wykazywane w sprawozdaniu skonsolidowanym przynależne akcjonariuszom jednostki dominującej	**11.943.593**	**13.393.571**

Zgodnie z wymogami Kodeksu Spółek Handlowych jednostka dominująca oraz jednostki zależne mające status spółek akcyjnych są obowiązane utworzyć kapitał zapasowy na pokrycie straty. Do tej kategorii kapitału przelewa się co najmniej 8% zysku za dany rok obrotowy wykazanego w jednostkowym sprawozdaniu spółki, dopóki kapitał ten nie osiągnie co najmniej jednej trzeciej kapitału podstawowego jednostki. Na dzień 31 grudnia 2012 kapitał zapasowy PGE Polska Grupa Energetyczna S.A. ma wartość wyższą niż zakładana w Kodeksie Spółek Handlowych.

Zyski zatrzymane jednostki dominującej zawierają zwiększenia oraz zmniejszenia powstałe w wyniku przekształcenia sprawozdań finansowych z ustawy o rachunkowości na MSSF. Zgodnie z Kodeksem Spółek Handlowych podziałowi pomiędzy akcjonariuszy w dywidendzie podlegają jedynie kapitały powstałe z zysku.

O użyciu kapitału zapasowego i rezerwowego rozstrzyga Walne Zgromadzenie, jednakże części kapitału zapasowego w wysokości jednej trzeciej kapitału zakładowego można użyć jedynie na pokrycie straty wykazanej w jednostkowym sprawozdaniu finansowym i nie podlega ona podziałowi na inne cele.

Na dzień 31 grudnia 2012 roku nie istnieją inne ograniczenia dotyczące wypłaty dywidendy.

31.6. Kapitały własne przypisane udziałowcom niekontrolującym

Na dzień 31 grudnia 2012 roku kapitały własne przypisane udziałowcom niekontrolującym w większości dotyczą akcjonariuszy mniejszościowych spółki PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A.

Poniżej przedstawiono zmiany kapitałów przypisanych udziałowcom niekontrolującym w okresach sprawozdawczych.

	Rok zakończony 31 grudnia 2012	Rok zakończony 31 grudnia 2011 *(dane przekształcone)*
Na początek okresu	**413.994**	**595.510**
Udział w całkowitych dochodach jednostek zależnych	22.042	36.028
Udział w zyskach i stratach aktuarialnych	(882)	541
Dywidendy uchwalone przez jednostki zależne	(1.011)	(26.904)
Zmiana zasad rachunkowości	-	-
Zakup nowych spółek	19.723	(8.676)
Sprzedaż spółek zależnych	-	(1)
Zakup udziałów niekontrolujących przez Grupę Kapitałową	(127.041)	(182.472)
Włączenie nowych spółek do Grupy Kapitałowej na skutek połączeń spółek zależnych	-	(32)
Efekt połączenia spółek zależnych w Grupie Kapitałowej	(37.332)	-
Na koniec okresu	**289.493**	**413.994**

Zakup udziałów niekontrolujących w ciągu roku zakończonego dnia 31 grudnia 2012 roku dotyczy głównie nabycia przez PGE S.A. akcji spółek PGE Obrót S.A. oraz Exatel S.A. a także efektu nabycia przez PGE Obrót S.A. akcji własnych (dla celów rozliczenia skonsolidowanych kapitałów własnych transakcja ta została ujęta w taki sposób, jakby akcje własne tej spółki zostały umorzone). Z kolei zmiana kapitału mniejszości na skutek połączeń spółek dotyczy głównie połączenia PGE Elektrowni Opole S.A. z PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. w marcu 2012 roku.

Zakup udziałów niekontrolujących w ciągu roku zakończonego dnia 31 grudnia 2011 roku dotyczy głównie nabycia przez Spółkę akcji PGE Elektrownia Opole S.A.

32. Zysk przypadający na jedną akcję

Zasadniczo zysk podstawowy przypadający na jedną akcję oblicza się poprzez podzielenie zysku netto za okres przypadającego na zwykłych akcjonariuszy jednostki dominującej przez średnią ważoną liczbę wyemitowanych akcji zwykłych występujących w ciągu okresu.

Natomiast zysk rozwodniony przypadający na jedną akcję oblicza się poprzez podzielenie zysku netto za okres przypadającego na zwykłych akcjonariuszy (po potrąceniu odsetek od umarzalnych akcji uprzywilejowanych zamiennych na akcje zwykłe) przez średnią ważoną liczbę wyemitowanych akcji zwykłych występujących w ciągu okresu (skorygowaną o wpływ opcji rozwadniających oraz rozwadniających umarzalnych akcji uprzywilejowanych zamiennych na akcje zwykłe).

Poniżej przedstawione zostały dane dotyczące zysku oraz akcji, które posłużyły do wyliczenia podstawowego zysku na jedną akcję.

	Rok zakończony 31 grudnia 2012	**Rok zakończony 31 grudnia 2011** *(dane przekształcone)*
Zysk netto z działalności kontynuowanej	3.232.834	4.927.019
Zysk na działalności zaniechanej	278	1.704
Zysk netto, przypisany:	**3.233.112**	**4.928.723**
- akcjonariuszom jednostki dominującej	3.211.070	4.892.695
- udziałowcom niekontrolującym	22.042	36.028
Zysk netto przypadający na zwykłych akcjonariuszy Spółki, zastosowany do obliczenia zysku na jedną akcję	3.211.070	4.892.695
Liczba akcji zwykłych na początek okresu sprawozdawczego	1.869.760.829	1.869.760.829
Liczba akcji zwykłych na koniec okresu sprawozdawczego	1.869.760.829	1.869.760.829
Średnioważona liczba wyemitowanych akcji zwykłych zastosowana do obliczenia zysku na jedną akcję	**1.869.760.829**	**1.869.760.829**

Liczba akcji zwykłych przyjęta do wyliczenia wskaźnika nie obejmuje akcji własnych nabytych w celu umorzenia.

33. Dywidendy wypłacone i zaproponowane do zapłaty

	Dywidenda wypłacona lub zadeklarowana z zysków roku zakończonego dnia		
	31 grudnia 2012	**31 grudnia 2011**	**31 grudnia 2010**
Dywidendy gotówkowe z akcji zwykłych			
Dywidenda z zysków zatrzymanych	-	3.421.662	1.215.345
Dywidenda z pozostałych kapitałów rezerwowych	-	-	-
Dywidendy gotówkowe z akcji zwykłych łącznie	**-**	**3.421.662**	**1.215.345**
Dywidendy gotówkowe na akcję (w złotych)	-	**1,83**	**0,65**

Dywidenda z zysków roku 2011

W dniu 30 maja 2012 roku Zwyczajne Walne Zgromadzenia Akcjonariuszy PGE S.A podjęło uchwałę w sprawie podziału zysku netto za 2011 rok, wysokości 4.556.115.489,08 złotych na:

- dywidendę dla Akcjonariuszy w wysokości 3.421.662.317,07 złotych tj.1 złoty 83 grosze na jedną akcję,
- kapitał zapasowy w wysokości 1.134.453.172,01 złotych.

Walne Zgromadzenie ustaliło dzień dywidendy na 22 sierpnia 2012 roku a termin wypłaty dywidendy na 6 września 2012 roku.

Dywidenda z zysków okresu zakończonego dnia 31 grudnia 2012 roku

W ciągu okresu sprawozdawczego oraz do dnia sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego Spółka nie dokonywała wypłat zaliczek na poczet dywidendy a niniejsze sprawozdanie finansowe sporządzone zostało przed podziałem zysku i ustaleniem wysokości dywidendy.

Zarząd Spółki rekomenduje wypłatę dywidendy na poziomie 50% zysku netto przypadającego akcjonariuszom jednostki dominującej, wykazywanego w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym sporządzonym na dzień 31 grudnia 2012 roku, to jest kwotę 1.607.994 tysięcy złotych (co stanowi osiemdziesiąt sześć groszy na akcję). Na dywidendę zostanie przeznaczony cały zysk wykazany w jednostkowym sprawozdaniu finansowym oraz odpowiednia część kapitału zapasowego.

34. Świadczenia pracownicze

Jak opisano w nocie nr 13 ninejszego sprawozdania finansowego Grupa zdecydowała się na wcześniejsze wdrożenie zaktualizowanego MSR 19, co spowodowało konieczność przekształcenia danych porównywalnych, szczególnie w odniesieniu do ujmowania tzw. kosztów przeszłego zatrudnienia. Również zgodnie ze zaktualizowanymi przepisami zyski i straty aktuarialne dla świadczeń po okresie zatrudnienia ujmowane są w pozycji innych całkowitych dochodów.

Odprawy, ekwiwalent węglowy, opieka medyczna, odpis na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych oraz inne świadczenia na rzecz emerytów i rencistów

Jednostki Grupy wypłacają pracownikom przechodzącym na emerytury lub renty kwoty odpraw emerytalnych lub rentowych w wysokości określonej przez Zakładowy Układ Zbiorowy. Ponadto byli pracownicy spółek Grupy Kapitałowej otrzymują świadczenia w postaci opieki medycznej, ekwiwalentu węglowego, odpisu na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych i tym podobne. W związku z tym jednostki Grupy na podstawie wyceny dokonanej przez firmę aktuarialną tworzą odpowiednią rezerwę na wartość bieżącą zobowiązania z powyższych tytułów.

Taryfa Energetyczna

Na mocy zmienionego w 2005 roku Ponadzakładowego Układu Zbiorowego Pracy obowiązek wypłaty świadczeń z tzw. „taryfy energetycznej" dla byłych pracowników przemysłu energetycznego i innych uprawnionych osób, przeszedł na poszczególne spółki, z których wywodzą się osoby uprawnione. W związku z powyższym od 2006 roku jednostki Grupy tworzą odpowiednią rezerwę. Wysokość rezerwy szacowana jest przez aktuariusza. Koszt tworzenia rezerwy obciąża koszty operacyjne.

Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych oraz opieka medyczna

Jednostki Grupy dokonują odpisu na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych dla emerytów i rencistów. Jednostki Grupy zapewniają emerytom i rencistom również opiekę medyczną. Na koszty tych świadczeń tworzone są rezerwy, do oszacowania których stosuje się techniki aktuarialne.

Kwoty powyższych rezerw oraz uzgodnienie przedstawiające zmiany stanu w ciągu okresu obrotowego przedstawiono w poniższej tabeli:

Rok zakończony dnia 31 grudnia 2012 roku

	Rezerwa na świadczenia emerytalne, rentowe i podobne	Deputat węglowy	Taryfa energetycz -na	Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych	Opieka medyczna	Ogółem
Stan na 1 stycznia 2012 *(dane przekształcone)*	**329.903**	**118.867**	**602.300**	**211.519**	**37.723**	**1.300.312**
Zmiana składu Grupy	(732)	-	-	(484)	-	**(1.216)**
Koszty bieżącego zatrudnienia	12.643	1.089	9.742	4.392	644	**28.510**
Zyski i straty aktuarialne z wyłączeniem korekty stopy dyskonta	(34.183)	(16.065)	(22.743)	(26.090)	(2.942)	**(102.023)**
Wypłacone świadczenia	(18.804)	(7.165)	(21.788)	(9.464)	(1.372)	**(58.593)**
Korekta stopy dyskontowej	59.359	17.968	172.854	45.905	8.122	**304.208**
Koszty odsetek	18.291	6.651	33.995	11.795	2.059	**72.791**
Pozostałe zmiany	1.137	-	7.444	(13)	(440)	**8.128**
Stan na 31 grudnia 2012	**367.614**	**121.345**	**781.804**	**237.560**	**43.794**	**1.552.117**
Krótkoterminowe	40.495	7.878	25.908	9.590	1.751	85.622
Długoterminowe	327.119	113.467	755.896	227.970	42.043	1.466.495

Rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku

(dane przekształcone)	Rezerwa na świadczenia emerytalne, rentowe i podobne	Deputat węglowy	Taryfa energetycz-na	Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych	Opieka medyczna	Ogółem
Stan na 1 stycznia 2011	**332.308**	**124.176**	**608.813**	**216.925**	**37.054**	**1.319.276**
Koszty bieżącego zatrudnienia	11.650	1.106	8.718	3.648	1.321	**26.443**
Zyski i straty aktuarialne z wyłączeniem korekty stopy dyskonta	(6.393)	(3.254)	(9.828)	(5.989)	350	**(25.114)**
Wypłacone świadczenia	(17.751)	(7.048)	(19.368)	(7.711)	(1.906)	**(53.784)**
Korekta stopy dyskontowej	(6.734)	(2.771)	(21.169)	(6.336)	(1.104)	**(38.114)**
Koszty odsetek	17.395	6.658	32.814	11.520	2.020	**70.407**
Pozostałe zmiany	(572)	-	2.320	(538)	(12)	**1.198**
Stan na 31 grudnia 2011	**329.903**	**118.867**	**602.300**	**211.519**	**37.723**	**1.300.312**
Krótkoterminowe	**56.944**	**8.144**	**23.613**	**10.083**	**1.811**	**100.595**
Długoterminowe	**272.959**	**110.723**	**578.687**	**201.436**	**35.912**	**1.199.717**

Główne założenia przyjęte przez aktuariusza na dzień bilansowy do wyliczenia kwoty zobowiązania są następujące:

	31 grudnia 2012	31 grudnia 2011
Stopa dyskontowa (%)	4,0	5,75
Przewidywany wskaźnik inflacji (%)	2,5	2,5
Wskaźnik rotacji pracowników (%)	0,47-8,56	0,27-9,69
Przewidywana stopa wzrostu wynagrodzeń (%)	2,5-4,5	2,0-5,1
Przewidywana stopa wzrostu wartości usług medycznych (%)	2,2-3,5	2,2-3,5
Przewidywana stopa wzrostu wartości odpisu na ZFŚS (%)	3,5-5,0	3,5-5,0

Na podstawie danych otrzymanych od aktuariusza Grupa szacuje, że wpływ zmiany założeń na wysokość rezerw na świadczenia emerytalne, rentowe, deputat węglowy, zakładowy fundusz świadczeń socjalnych, opiekę medyczną oraz nagrody jubileuszowe (nota nr 35) byłby następujący:

- przyjęcie stopy dyskonta wyższej o 1 punkt procentowy (p.p.) spowodowałoby zmniejszenie wysokości odpowiednich rezerw o około 8% a przyjęcie stopy niższej o 1 p.p. spowodowałoby zwiększenie wysokości odpowiednich rezerw o około 10%,
- przyjęcie planowanych wzrostów podstaw wyższych o 1 p.p. spowodowałoby zwiększenie wysokości odpowiednich rezerw o około 9% a przyjęcie planowanych wzrostów o 1 p.p, niżej spowodowałoby zmniejszenie wysokości odpowiednich rezerw o około 10%.

35. Rezerwy

Rok zakończony dnia 31 grudnia 2012 roku

	Świadczenia po okresie zatrudnienia	Nagrody jubileuszowe	Roszczenia od kontrahen-tów	Na spory sądowe	Rezerwa na zakup uprawnień do emisji CO_2	Sprawy praco-wnicze	Rezerwy na koszty rekultywacji	Koszty likwidacji rzeczowych aktywów trwałych	Rezerwa na wartość praw majątkowych przeznaczonych do umorzenia	Pozostałe	Razem
Stan na 1 stycznia 2012 *(dane przekształcone)*	**1.300.312**	**762.532**	**408.333**	**127.679**	**3.099.855**	**13.926**	**1.102.039**	**84.649**	**633.290**	**391.768**	**7.924.383**
Zmiana składu Grupy	(1.216)	(2.786)								(778)	**(4.780)**
Koszty bieżącego zatrudnienia	28.510	37.708	-	-	-	-	-	-	-	-	**66.218**
Zyski i straty aktuarialne z wyłączeniem korekty stopy dyskonta	(102.023)	128.351	-	-	-	-	-	-	-	-	**26.328**
Aktualizacja wartości rezerwy/ korekta stopy dyskontowej	304.208	115.354	-	-	-	-	886.201	-	-	-	**1.305.763**
Koszty odsetek	72.791	40.400	-	-	-	-	40.926	4.142	-	6	**158.265**
Wypłacone świadczenia / Wykorzystane rezerwy	(58.593)	(92.960)	-	(2.379)	(2.791.459)	(1.179)	(602)	(5.083)	(969.297)	(448.586)	**(4.370.138)**
Utworzone w ciągu roku obrotowego	-	-	1.070	97.062	1.823.899	7.675	43.068	150	1.108.870	534.874	**3.616.668**
Rozwiązane	-	-	(204.642)	(61.955)	-	(4.961)	-	(404)	(22.537)	(70.884)	**(365.383)**
Pozostałe zmiany	8.128	1.349	-	206	-	(1.186)	4.328	-	969	2.391	**16.185**
Stan na 31 grudnia 2012	**1.552.117**	**989.948**	**204.761**	**160.613**	**2.132.295**	**14.275**	**2.075.960**	**83.454**	**751.295**	**408.791**	**8.373.509**
Krótkoterminowe	**85.622**	**98.459**	**204.761**	**105.443**	**2.132.295**	**9.659**	**-**	**23.035**	**751.295**	**267.526**	**3.678.095**
Długoterminowe	**1.466.495**	**891.489**	**-**	**55.170**	**-**	**4.616**	**2.075.960**	**60.419**	**-**	**141.265**	**4.695.414**

Według obecnych planów rekultywacji wyrobisk końcowych kopalnie węgla brunatnego wchodzące w skład Grupy Kapitałowej szacują, iż koszty będą ponoszone w latach 2032 – 2081 (w przypadku PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. Oddział Kopalnia Węgla Brunatnego Bełchatów) oraz w latach 2041 – 2090 (w przypadku PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. Oddział Kopalnia Węgla Brunatnego Turów).

Rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku

(dane przekształcone)	Świadczenia po okresie zatrudnienia	Nagrody jubileuszowe	Roszczenia od kontrahen-tów	Na spory sądowe	Rezerwa na zakup uprawnień do emisji CO_2	Sprawy praco-wnicze	Rezerwy na koszty rekultywacji	Koszty likwidacji rzeczowych aktywów trwałych	Rezerwa na wartość praw majątkowych przeznaczonych do umorzenia	Pozostałe	Razem
Stan na 1 stycznia 2011	**1.319.276**	**781.541**	**350.293**	**91.529**	**2.875.058**	**18.932**	**930.166**	**95.441**	**563.336**	**350.302**	**7.375.874**
Koszty bieżącego zatrudnienia	26.443	35.534	-	-	-	-	-	-	-	-	**61.977**
Zyski i straty aktuarialne z wyłączeniem korekty stopy dyskonta	(25.114)	4.585	-	-	-	-	-	-	-	-	**(20.529)**
Aktualizacja wartości rezerwy/ korekta stopy dyskontowej	(38.114)	(12.567)	-	-	-	-	79.500	-	-	-	**28.819**
Koszty odsetek	70.407	39.477	17.361	-	-	-	53.875	1.977	-	-	**183.097**
Wypłacone świadczenia / Wykorzystane rezerwy	(53.784)	(89.353)	(763)	(4.037)	(2.908.512)	(4.802)	(4.028)	(12.769)	(1.100.390)	(253.461)	**(4.431.899)**
Utworzone w ciągu roku obrotowego	-	-	41.442	57.268	3.133.309	6.551	38.952	-	1.174.704	352.502	**4.804.728**
Rozwiązane	-	-	-	(20.419)	-	(6.853)	-	-	(3.995)	(54.790)	**(86.057)**
Pozostałe zmiany	1.198	3.315	-	3.338	-	98	3.574	-	(365)	(2.785)	**8.373**
Stan na 31 grudnia 2011	**1.300.312**	**762.532**	**408.333**	**127.679**	**3.099.855**	**13.926**	**1.102.039**	**84.649**	**633.290**	**391.768**	**7.924.383**
Krótkoterminowe	**100.595**	**95.421**	**408.333**	**59.373**	**3.099.855**	**3.073**	**585**	**4.974**	**633.290**	**228.963**	**4.634.462**
Długoterminowe	**1.199.717**	**667.111**	**-**	**68.306**	**-**	**10.853**	**1.101.454**	**79.675**	**-**	**162.805**	**3.289.921**

35.1. Zmiana stopy dyskonta oraz innych założeń aktuarialnych dla wycen na dzień 31 grudnia 2012 roku

W IV kwartale 2012 roku w Polsce miał miejsce istotny spadek rentowności obligacji Skarbu Państwa o długim terminie zapadalności, które stanowią dla Grupy Kapitałowej PGE wyznacznik stopy dyskonta zgodnie z MSR 19 par. 78. Stopa dyskonta przyjęta do wyceny rezerw aktuarialnych oraz rezerw rekultywacyjnych wynosiła 5,75% na dzień 31 grudnia 2011 roku oraz 4,00% na dzień 31 grudnia 2012 roku. Tak istotny spadek spowodował:

- wzrost rezerw rekultywacyjnych o kwotę 886.201 tysięcy złotych;
- wzrost rezerw na świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia o kwotę 304.208 tysięcy złotych;
- wzrost rezerw na nagrody jubileuszowe o kwotę 115.354 tysiące złotych.

Ponadto na dzień bilansowy zaktualizowano pozostałe założenia aktuarialne, w tym głównie: wysokość wieku emerytalnego, stopę wzrostu wynagrodzeń, stopę wzrostu cen świadczeń medycznych oraz energii elektrycznej czy wskaźniki rotacji pracowników. W wyniku zmiany pozostałych założeń:

- rezerwa na nagrody jubileuszowe wzrosła o kwotę 128.351 tysięcy złotych;
- rezerwa na świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia zmniejszyła się o kwotę 102.023 tysięcy złotych.

Zmiany rezerw na świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia z tytułu zysków i strat aktuarialnych zostały ujęte w pozycji innych całkowitych dochodów (z uwzględnieniem efektu podatku odroczonego). Pozostałe opisane powyżej zmiany rezerw zostały ujęte w zysku brutto w rachunku zysków i strat.

35.2. Rezerwy na świadczenia po okresie zatrudnienia

Wartość rezerw wykazywana w sprawozdaniu finansowym pochodzi z wyceny przygotowanej przez niezależnego aktuariusza i została opisana w nocie 34 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

35.3. Rezerwy na nagrody jubileuszowe

Zgodnie z zakładowymi systemami wynagradzania pracownicy jednostek Grupy mają prawo do nagród jubileuszowych. Nagrody są wypłacane pracownikom po przepracowaniu określonej liczby lat. Wysokość nagród jubileuszowych zależy od stażu pracy oraz średniego wynagrodzenia pracownika. Jednostka tworzy rezerwę na przyszłe zobowiązania z tytułu nagród jubileuszowych w celu przyporządkowania kosztów do okresów, których dotyczą. Wartość bieżąca zobowiązań jest obliczana na dzień bilansowy przez niezależnego aktuariusza.

35.4. Rezerwa na niedobór uprawnień do emisji dwutlenku węgla

Rezerwę na zobowiązania z tytułu emisji CO_2 jednostki Grupy ewidencjonują w odniesieniu do całości emisji CO_2. Rezerwa tworzona jest w wysokości najbardziej właściwego szacunku nakładów niezbędnych do wypełnienia obecnego obowiązku na dzień bilansowy, z uwzględnieniem zaewidencjonowanej wartości EUA otrzymanych nieodpłatnie oraz EUA zakupionych, a także możliwego pokrycia niedoboru certyfikatami CER lub ERU.

35.5. Rezerwy na roszczenia od kontrahentów

Wartość rezerw wykazywana w tej pozycji dotyczy sporu jednostki dominującej z Alpiq Holding AG. Kwestia została opisana w nocie nr 38 niniejszego sprawozdania finansowego.

35.6. Rezerwy na spory sądowe

Rezerwy na korzystanie z gruntów

Spółki Grupy PGE tworzą rezerwę na odszkodowania za bezumowne korzystanie z nieruchomości. Kwestia ta dotyczy głównie spółek dystrybucyjnych, posiadających majątek sieciowy. Rezerwa ujęta na dzień bilansowy wynosi łącznie około 79,7 milionów złotych. Rezerwa tworzona jest na sprawy rozpatrywane w postępowaniu sądowym.

Rezerwy na spory sądowe utworzone przez Exatel S.A.

Na dzień bilansowy spółka zależna Exatel S.A. dokonała szacunku ryzyka związanego z działalnością gospodarczą w tym z prowadzonymi sprawami sądowymi, stratami na kontraktach gospodarczych w toku, postępowaniami sądowymi w sprawach pracowniczych oraz prawdopodobnymi kosztami z tytułu kar i odszkodowań. Na dzień sporządzenia sprawozdania finansowego za rok 2012 Zarząd Exatel S.A. oszacował poziom tego ryzyka na 56,8 milionów złotych.

35.7. Rezerwy na koszty rekultywacji

Rezerwa na rekultywację wyrobisk kopalnianych

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 3 lutego 1995 roku o ochronie gruntów rolnych i leśnych oraz ustawy z dnia 4 lutego 1994 roku Prawo geologiczne i górnicze przedsiębiorca powodujący utratę albo ograniczenie wartości użytkowej gruntu zobowiązany jest do ich rekultywacji na własny koszt.

PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. Oddział Kopalnia Węgla Brunatnego Bełchatów oraz PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. Oddział Kopalnia Węgla Brunatnego Turów tworzą rezerwy na rekultywację wyrobisk końcowych. Koszty rekultywacji wyrobisk końcowych ujmowane są i rozliczane w okresie eksploatacji kopalń, z wykorzystaniem metody naturalnej opartej na proporcji wydobycia węgla w stosunku do całych zasobów złoża. Rezerwa na koniec danego roku liczona jest jako iloczyn zdyskontowanej na dany rok łącznej kwoty kosztów rekultywacji oraz wskaźnika wydobycia węgla. Część rezerwy stanowi Fundusz Likwidacji Zakładu Górniczego tworzony zgodnie z ustawą Prawo geologiczne i górnicze.

Rezerwa na rekultywację składowisk popiołów

Jednostki wytwórcze należące do Grupy PGE tworzą rezerwę na rekultywację składowisk odpadów paleniskowych. Rezerwa tworzona jest z wykorzystaniem metody naturalnej proporcjonalnie do stopnia zapełnienia składowiska. Rezerwa na koniec danego roku liczona jest jako iloczyn zdyskontowanej na dany rok łącznej kwoty kosztów rekultywacji oraz stopnia zapełnienia składowiska.

35.8. Koszty likwidacji rzeczowych aktywów trwałych

Rezerwa na koszty likwidacji dotyczy części aktywów PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. Oddział Elektrownia Turów. Obowiązek przeprowadzenia likwidacji i rekultywacji terenu wynika z „Pozwolenia zintegrowanego na prowadzenie instalacji produkującej energię elektryczną oraz energię cieplną", w którym określono sposób restytucji terenu. Utworzona rezerwa, której wysokość ustalono w oparciu o przewidywane koszty likwidacji, jest drugostronnie ujmowana w wartości początkowej rzeczowych aktywów trwałych. Na wynik finansowy Grupy wpływa amortyzacja aktywowanych kosztów likwidacji, która oszacowana jest na podstawie okresu ekonomicznej użyteczności odpowiednich aktywów oraz zmiana wysokości rezerwy wynikająca z odwracania dyskonta na dzień bilansowy. Wartość rezerwy na dzień bilansowy wynosi 83,5 milionów złotych.

35.9. Rezerwa na wartość praw majątkowych przeznaczonych do umorzenia

Spółki wchodzące w skład Grupy tworzą rezerwę na wartość praw pochodzenia energii, dotyczących sprzedaży zrealizowanej w okresie sprawozdawczym lub w okresach poprzednich, w części nieumorzonej do dnia bilansowego. Wartość rezerwy z tego tytułu na dzień 31 grudnia 2012 roku wynosi 751,3 miliony złotych.

35.10. Pozostałe rezerwy

Spór dotyczący zakresu opodatkowania podatkiem od nieruchomości

Główną pozycję pozostałych rezerw stanowi rezerwa na zgłoszone i przewidywane roszczenia dotyczące podatku od nieruchomości. Kwestia sporu została opisana w nocie nr 40 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Spór dotyczący umorzenia praw pochodzenia energii

PGE Obrót S.A. jest stroną postępowań prowadzonych przez Urząd Regulacji Energetyki, dotyczących wywiązania się z obowiązku umorzenia praw pochodzenia energii – tzw. zielonych i czerwonych certyfikatów. Na dzień 31 grudnia 2012 roku rezerwa utworzona na poczet potencjalnych kar wynosi około 20,6 milionów złotych. Ostateczna wysokość ewentualnych kar będzie zależeć od wyników prowadzonych postępowań i może ulec zmianie.

Premia roczna

Pracownikom spółek Grupy Kapitałowej PGE S.A. przysługuje tzw. „premia roczna" wypłacana na podstawie ponadzakładowego układu zbiorowego pracy lub uregulowań właściwych dla poszczególnych jednostek. Na dzień 31 grudnia 2012 roku wysokość rezerwy utworzonej na ten cel wynosiła około 79 milionów złotych.

Rezerwa na niewykorzystane urlopy

Grupa tworzy rezerwę na ewentualne świadczenia pracownicze związane z niewykorzystanymi urlopami. Wysokość rezerwy na dzień bilansowy wynosi około 87 milionów złotych.

Rezerwa związana z Programem Dobrowolnych Odejść

W bieżącym okresie sprawozdawczym spółki z Grupy Kapitałowej PGE kontynuowały realizację Programów Dobrowolnych Odejść (PDO). W 2012 roku Grupa ujęła z tego tytułu koszty w rachunku zysków i strat w łącznej wysokości 257.361 tysięcy złotych. Na dzień 31 grudnia 2012 roku wartość rezerwy z tego tytułu wynosi 34.670 tysięcy złotych a wartość zobowiązań związanych z PDO wynosi 110.393 tysięcy złotych.

36. Pozostałe zobowiązania niefinansowe

Główne składniki pozostałych zobowiązań niefinansowych na poszczególne dni bilansowe przedstawiają się następująco:

	Stan na 31 grudnia 2012	Stan na 31 grudnia 2011
Zobowiązania z tytułu dywidend	9.773	69.355
Podatek akcyzowy	103.229	98.587
Podatek VAT	316.924	271.902
Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń społecznych	211.410	232.712
Podatek dochodowy od osób fizycznych	81.497	111.970
Opłaty za korzystanie ze środowiska	140.835	126.720
Zobowiązania z tytułu wynagrodzeń	307.679	309.199
Zobowiązanie z tytułu programu dobrowolnych odejść	110.393	8.878
Wpłaty kontrahentów dotyczące przyszłych okresów	71.470	80.351
Zaliczki otrzymane na dostawy	140.804	132.427
Inne	63.979	57.654
Razem	**1.557.993**	**1.499.755**

Pozycja „inne" w głównej mierze obejmuje wpłaty na Zakładowy Fundusz Świadczeń Pracowniczych, Pracowniczy Program Emerytalny i Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

37. Rozliczenia międzyokresowe przychodów i dotacje rządowe

Rozliczenia międzyokresowe przychodów i dotacje rządowe	Stan na 31 grudnia 2012	Stan na 31 grudnia 2011
Długoterminowe:		
Dotacje rządowe	264.945	387.202
Pozostałe rozliczenia międzyokresowe przychodów	859.809	868.096
Rozliczenia międzyokresowe przychodów i dotacje rządowe długoterminowe	**1.124.754**	**1.255.298**
Krótkoterminowe:		
Dotacje rządowe	9.734	5.380
Pozostałe rozliczenia międzyokresowe przychodów	113.667	111.737
Rozliczenia międzyokresowe przychodów i dotacje rządowe krótkoterminowe	**123.401**	**117.117**

Dotacje rządowe	Stan na 31 grudnia 2012	Stan na 31 grudnia 2011
Umorzenie pożyczek z funduszy środowiskowych	55.197	54.594
Otrzymane dotacje z NFOŚiGW	101.082	93.753
Dotacja z Unii Europejskiej na CCS	85.492	219.307
Pozostałe rozliczenia dotacji rządowych	32.908	24.928
Rozliczenia międzyokresowe łącznie, w tym:	**274.679**	**392.582**
Długoterminowe	264.945	387.202
Krótkoterminowe	9.734	5.380

Pozostałe rozliczenia międzyokresowe przychodów	Stan na 31 grudnia 2012	Stan na 31 grudnia 2011
Nieodpłatnie otrzymane rzeczowe aktywa trwałe	155.094	130.410
Dotacje otrzymane i opłaty przyłączeniowe	760.972	799.515
Przychody z dzierżawy	2.704	2.987
Pozostałe rozliczenia przychodów	54.706	46.921
Rozliczenia międzyokresowe łącznie, w tym:	**973.476**	**979.833**
Długoterminowe	859.809	868.096
Krótkoterminowe	113.667	111.737

W maju 2010 roku PGE Elektrownia Bełchatów S.A. (obecnie PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A.) podpisała z Komisją Europejską umowę o dofinansowanie projektu demonstracyjnego pod nazwą „Budowa instalacji do wychwytywania, transportu i geologicznego składowania dwutlenku węgla (CO_2)". Jak opisano w nocie 21 niniejszego sprawozdania finansowego istnieje duża niepewność odnośnie kontynuacji projektu CCS. Wykazywana w powyższej tabeli wartość dotacji CCS na dzień 31 grudnia 2012 roku przedstawia wartość dotacji, która została wykorzystana na uzasadnione nakłady związane z projektem. Pozostała wartość dotacji została przeklasyfikowana i na dzień bilansowy jest wykazywana w pozycji pozostałych zobowiązań finansowych.

Na pozycję dotacje otrzymane w pozycji pozostałych rozliczeń międzyokresowych przychodów składają się głównie opłaty za przyłączenia do sieci energetycznych otrzymane przed dniem 1 lipca 2010 roku, które w niniejszym sprawozdaniu finansowym są traktowane jako dotacje do rzeczowych aktywów trwałych.

Pozostałe rozliczenia przychodów wykazane w powyższej tabeli dotyczą głównie kwestii przedpłat na usługi przesyłowe dla Vattenfall, które zostały zwrócone jednostce dominującej w 2012 roku. Udzielenie przedpłat było związane z inwestycją w spółkę SwePol Link AB i w związku z tym w sprawozdaniu finansowym ich część została ujęta jako składnik ceny nabycia aktywów finansowych. Po zwrocie przedpłat w III kwartale 2012 roku odpowiednia ich część została ujęta w pozycji rozliczeń międzyokresowych przychodów do momentu zbycia lub likwidacji udziałów w spółce SwePol Link AB.

38. Zobowiązania i należności warunkowe. Sprawy sądowe

38.1. Zobowiązania warunkowe

Zobowiązania warunkowe	Stan na 31 grudnia 2012	Stan na 31 grudnia 2011
Zobowiązania z tytułu gwarancji bankowych	250	-
Zabezpieczenie zwrotu dotacji z funduszy środowiskowych	294.304	220.891
Zobowiązania z tytułu pozwów sądowych	8.282	12.184
Roszczenia z tytułu kar umownych	14.190	13.858
Roszczenia pracowników	52.040	52.009
Odszkodowania za bezumowne korzystanie z nieruchomości	2.558	7.296
Inne zobowiązania warunkowe	101.486	197.524
Razem zobowiązania warunkowe	**473.110**	**503.762**

Zabezpieczenie zwrotu dotacji z funduszy środowiskowych

Zobowiązania przedstawiają wartość możliwych przyszłych zwrotów środków otrzymanych przez spółki Grupy Kapitałowej PGE z funduszy środowiskowych na wybrane inwestycje. Zwrot środków będzie musiał nastąpić jeżeli inwestycje, na które otrzymano dofinansowanie, nie przyniosą oczekiwanego efektu środowiskowego.

Zobowiązania z tytułu pozwów sądowych

Pozycja przedstawia przede wszystkim roszczenia kontrahentów wobec spółek Grupy Kapitałowej z tytułu świadczonych usług lub dostarczonych produktów.

Roszczenia z tytułu kar umownych

Zobowiązanie warunkowe dotyczy głównie naliczonych kar umownych za opóźnienia w realizacji inwestycji wystawionych przez Burmistrza Miasta i Gminy Gryfino spółce PGE Zespół Elektrowni Dolna Odra S.A. (obecnie PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A.). W lutym 2012 roku spółka zobowiązała się wobec Gminy Gryfino do realizacji dwóch inwestycji o łącznej wartości nie niższej niż 7.733 tysiące złotych do końca 2015 roku. Niezrealizowanie inwestycji objętych ugodą oznaczać będzie dochodzenie przez Gminę Gryfino roszczeń z tytułu kar określonych w umowie.

Roszczenia pracowników

W pozycji tej ujęto przede wszystkim wartość potencjalnych roszczeń części pracowników jednego z pracodawców w spółce zależnej Grupy Kapitałowej PGE, zatrudnionych w ruchu ciągłym, o wypłaty dodatków za pracę w godzinach nadliczbowych. Pracownikom zatrudnionym w ruchu ciągłym u tego pracodawcy, zgodnie z Kodeksem Pracy oraz Zakładowym Układem Zbiorowym, przysługuje w danym miesiącu określona liczba dni wolnych od pracy.

Potencjalne roszczenia pracowników mogą się pojawić w związku z wyrokiem Sądu Okręgowego, rozstrzygającym na korzyść jednego z pracowników interpretację pojęcia dnia wolnego od pracy, którego nie definiują przepisy prawa pracy. Spółka stoi na stanowisku, że przez dzień wolny od pracy należy rozumieć kolejne 24 godziny po zakończeniu pracy przez pracownika na danej zmianie i taką zasadę spółka stosuje udzielając pracownikom dni wolnych od pracy. Natomiast zgodnie z wyrokiem – z którym spółka się nie zgadza – przez dzień wolny od pracy należy rozumieć kolejne 24 godziny po zakończeniu doby pracowniczej, a nie po zakończeniu pracy na danej zmianie.

W związku z powyższym możliwe jest występowanie kolejnych pracowników z roszczeniami o wypłatę dodatków za pracę w godzinach nadliczbowych. Zobowiązanie warunkowe zostało wyliczone dla pracowników, którzy złożyli do pracodawcy wnioski o przedstawienie harmonogramów czasu pracy za trzy ostatnie lata.

Inne zobowiązania warunkowe

Na inne zobowiązania warunkowe składa się głównie nierozliczona wartość środków otrzymanych przez PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. na mocy podpisanej umowy o dofinansowanie projektu demonstracyjnego pn. „Budowa instalacji do wychwytywania, transportu i geologicznego składowania dwutlenku węgla (CO_2)" w wysokości około 87 milionów złotych oraz wartość potencjalnych kar pieniężnych w wysokości 14 milionów złotych związanych prowadzonymi postępowaniami dotyczącymi ochrony środowiska (naruszenie warunków odprowadzania ścieków oraz wycinki drzew w wybranych spółkach Grupy Kapitałowej PGE).

38.2. Pozostałe kwestie związane ze zobowiązaniami warunkowymi

Bezumowne korzystanie z nieruchomości

Ze względu na rodzaj prowadzonej działalności Grupa Kapitałowa korzysta z bardzo dużej liczby nieruchomości, na których posadowione są urządzenia, budynki i budowle służące działalności przesyłowej. W stosunku do znacznej liczby nieruchomości istnieją wątpliwości co do prawidłowości tytułu uprawniającego do ich wykorzystywania. W przypadku nieruchomości, w stosunku do których spółki Grupy nie mają tytułu prawnego lub tytuł prawny jest wątpliwy, istnieje ryzyko roszczeń ze strony ich właścicieli, domniemanych właścicieli lub innych osób o wynagrodzenie z tytułu bezumownego korzystania z tych nieruchomości. Jak opisano w nocie nr 35.6 niniejszego sprawozdania finansowego odpowiednia rezerwa tworzona jest na wartość roszczeń zgłoszonych w postępowaniu sądowym. Ponadto w Grupie Kapitałowej PGE występują spory na wcześniejszych etapach postępowania a także nie można wykluczyć zwiększenia liczby i wartości sporów w przyszłości. Wpływ na tą kwestię będzie mieć również planowana ustawa o korytarzach przesyłowych.

Zobowiązania kontraktowe dotyczące zakupu paliw

Zgodnie z zawartymi umowami na zakup paliw (głównie węgla i gazu), podmioty z Grupy PGE zobowiązane są do odebrania określonej minimalnej ilości paliw a także do nieprzekroczenia określonej wielkości maksymalnej poboru gazu w poszczególnych godzinach i miesiącach. Brak odebrania minimalnych ilości paliw określonych w umowach może skutkować koniecznością uiszczenia odpowiednich opłat (przy ilości paliwa gazowego nie odebrane przez poszczególne elektrociepłownie, ale opłacone mogą być odebrane w ciągu kolejnych trzech lat umownych). W ocenie Grupy warunki dostaw paliw do jednostek wytwórczych z Grupy PGE w przytoczonym powyżej zakresie nie odbiegają od warunków dostaw do innych elektrowni stosowanych na polskim rynku.

Wypełnienie tzw. obliga giełdowego w 2010 roku

W poprzednich sprawozdaniach finansowych Grupa Kapitałowa PGE opisywała kwestię wypełnienia tzw. obliga giełdowego w 2010 roku. W dniu 9 sierpnia 2010 roku weszła w życie nowelizacja ustawy Prawo energetyczne, która nakłada na przedsiębiorstwa energetyczne zajmujące się wytwarzaniem energii elektrycznej obowiązek sprzedaży wytworzonej energii na giełdach towarowych. Wątpliwości budziła interpretacja art. 49a zmienionej ustawy oraz interpretacja art. 19 ustawy z dnia 8 stycznia 2010 roku o zmianie ustawy – Prawo energetyczne, w zakresie, w którym regulowane jest pojęcie energii elektrycznej niesprzedanej do dnia wejścia w życie zaktualizowanych przepisów.

Zgodnie z przyjętą przez jednostki z Grupy Kapitałowej PGE interpretacją energia elektryczna zakontraktowana przed dniem wejścia w życie ustawy jest energią sprzedaną i tym samym nie stosuje się do niej przepisów art. 49a ust. 1 i 2 ustawy Prawo energetyczne, odnoszących się do sprzedaży energii elektrycznej na giełdach towarowych.

W 2012 roku Prezes Urzędu Regulacji Energetyki wszczął formalne postępowanie w tej sprawie. Spółka PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. (oraz PGE Elektrownia Opole S.A. do momentu połączenia) przedstawiła stosowne wyjaśnienia i dokumenty. Sporządzając poprzednie sprawozdania finansowe Grupa Kapitałowa nie była w stanie oszacować wyników prowadzonego postepowania i wysokości ewentualnych kar. We wrześniu 2012 roku PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. otrzymała decyzje Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki, wymierzające karę w łącznej wysokości 90 tysięcy złotych. Jednostka złożyła odwołanie od tej decyzji. Do dnia sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego kwestia nie została rozstrzygnięta.

38.3. Należności warunkowe

Na dzień bilansowy Grupa posiadała około 68 milionów należności warunkowych dotyczących między innymi otrzymania dofinansowania z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej na realizację projektu budowy bloku kogeneracyjnego, zwrotu podatku VAT oraz zgłoszonych roszczeń do ubezpieczycieli za szkody losowe.

Dodatkowo kwestia ewentualnego zwrotu podatku akcyzowego za lata 2006 – 2008 oraz kwestia sporu dotyczącego świadectw pochodzenia energii zostały opisane w notach nr 40.1 oraz nr 45.5 niniejszego sprawozdania finansowego.

38.4. Inne sprawy sądowe i sporne

Spór PGE – ATEL (obecnie Alpiq Holding AG)

Od 2009 roku PGE Polska Grupa Energetyczna S.A. była stroną postępowania arbitrażowego ze spółką Atel. Postępowanie toczyło się przed Trybunałem Arbitrażowym w Wiedniu. Przedmiotem sporu były roszczenia Atel podnoszone przeciwko PGE, a wynikające z braku realizacji umowy na dostawę energii elektrycznej, która zawarta była między stronami 28 października 1997 roku. Roszczenia zgłoszone przez Atel w uzupełnionym (zmienionym) pozwie z dnia 4 października 2010 roku opiewały łącznie na kwotę około 155 milionów euro. Postępowanie arbitrażowe odbywało się w formie pisemnej i polegało na wymianie pism procesowych między stronami i przedstawianiu Trybunałowi dowodów w postaci pisemnych oświadczeń świadków, biegłych oraz samych stron.

W dniu 12 września 2012 roku Trybunał wydał orzeczenie w przedmiotowej sprawie, na mocy którego PGE zobowiązano do zapłaty na rzecz Alpiq kwoty 43.204 tysięcy EUR, powiększonej o należne odsetki.

W poprzednich okresach na podstawie dostępnych danych oraz według swojej najlepszej wiedzy Spółka dokonała szacunku roszczeń, co do których istniało prawdopodobieństwo, iż mogą być uznane przez Trybunał Arbitrażowy za zasadne. Na tak oszacowane roszczenie Spółka utworzyła rezerwę, która na dzień 31 sierpnia 2012 roku wynosiła ponad 94 milionów euro (w tym kwota główna w wysokości 79 milionów euro). Po dniu wydania i doręczenia orzeczenia Trybunału Arbitrażowego Spółka rozwiązała nadwyżkę wcześniej utworzonej rezerwy. Na dzień bilansowy w pozycji rezerw Spółka wykazuje ww. kwotę zasądzoną przez Trybunał Arbitrażowy powiększoną o koszty wynagrodzenia kancelarii prawnej.

Obecnie strony sporu są w trakcie ustaleń odnośnie ostatecznego sposobu spełnienia wyroku Sądu.

Kwestie prawne związane z Programem Konsolidacja

W ramach Programu Konsolidacja w dniach 3 i 16 sierpnia 2010 roku nadzwyczajne walne zgromadzenia spółek Grupy Kapitałowej PGE podjęły uchwały o połączeniu (uchwały połączeniowe). Do przedmiotowych uchwał nieliczni akcjonariusze spółek wnieśli pozwy o stwierdzenie ich nieważności wraz z ewentualnym żądaniem o ich uchylenie. Przedmiotowe pozwy dotyczyły uchwały połączeniowej PGE Elektrownia Opole S.A. oraz uchwał połączeniowych niektórych spółek połączonych w ramach linii biznesowej górnictwo i energetyka konwencjonalna (sprawy prowadzone przez PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A.) oraz uchwały połączeniowej podjętej przez akcjonariuszy PGE Górnictwo i Energetyka S.A. (sprawa prowadzona przez PGE S.A.).

Dotychczas we wszystkich prawomocnie zakończonych sprawach Sądy orzekły o oddaleniu w całości wniesionych powództw, przychylając się do stanowiska pozwanych spółek, iż zarzuty akcjonariuszy są pozorne a ich celem jest zakwestionowanie parytetu wymiany akcji, co jest niedopuszczalne w trybie zaskarżania uchwał. Akcjonariusze wykorzystując przysługujące im uprawnienia procesowe wnieśli skargi kasacyjne w sprawach przeciwko PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A., PGE Elektrownia Opole S.A. oraz PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.

Sąd Najwyższy odmawiał przyjęcia do rozpoznania skarg kasacyjnych bądź też wydawał wyroki oddalające skargi kasacyjne powodów.

W ostatniej ze spraw w przedmiocie stwierdzenia nieważności (ewentualnie uchylenia) uchwały połączeniowej, zawisłej przed sądem II instancji, sąd wydał wyrok, w którym oddalił apelację powoda. Istnieje ryzyko złożenia skargi kasacyjnej do Sądu Najwyższego.

Niezależnie od zaskarżenia uchwał połączeniowych, zaskarżone zostały postanowienia: o wpisie połączenia PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. ze spółkami przejmowanymi w ramach linii biznesowej energetyka konwencjonalna oraz połączenia PGE Polska Grupa Energetyczna S.A. ze spółkami przejmowanymi. Ostatecznie Sąd Apelacyjny oddalił wniesione apelacje, a postanowienia w przedmiocie wpisu ww. połączeń uprawomocniły się.

W okresie od września do grudnia 2012 roku do Sądu Rejonowego dla Warszawy Śródmieścia w Warszawie wpłynęły wnioski o zawezwanie do próby ugodowej PGE Polska Grupa Energetyczna S.A. poprzez zapłatę odszkodowania w łącznej kwocie ok. 5,5 miliona złotych. Wnioskodawcy są byłymi akcjonariuszami PGE Górnictwo i Energetyka S.A. z siedzibą w Łodzi, którzy swoje roszczenie wywodzą z tytułu zaniżenia parytetu wymiany akcji spółki przejmowanej, tj. PGE Górnictwo i Energetyka S.A. na akcje spółki przejmującej, tj. PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.

W okresie od sierpnia do października 2012 roku podobne wnioski wpłynęły do Sądu Rejonowego w Bełchatowie. Wnioskodawcy wzywają do próby ugodowej PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. w Bełchatowie poprzez zapłatę odszkodowania na ich rzecz w łącznej kwocie ponad 24 milionów złotych. Wnioskodawcy są byłymi akcjonariuszami PGE Elektrowni Opole S.A. Przedstawione we wnioskach roszczenia o odszkodowanie wywodzą z prawa do zgłoszenia zastrzeżeń dotyczących zaniżenia stosunku wymiany akcji spółki przejmowanej, tj. PGE Elektrownia Opole S.A. na akcje spółki przejmującej, tj. PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. Zdaniem wnioskodawców przyjęty parytet wymiany akcji został zaniżony.

Do dnia sporządzenia niniejszego sprawozdania nie doszło do zawarcia ugody w żadnej z ww spraw.

39. Przyszłe zobowiązania inwestycyjne

Na dzień 31 grudnia 2012 roku największą planowaną inwestycją w Grupie Kapitałowej PGE jest budowa bloków nr 5 i 6 w PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. oddział Elektrownia Opole. Ze względu na zaskarżenie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację tej inwestycji, faktyczna jej realizacja jeszcze się nie rozpoczęła. Zgodnie z podpisaną umową z Generalnym Wykonawcą wartość tej inwestycji wynosi 9.397 milionów złotych, w tym zawarta jest wypłacona już pierwsza rata zaliczki w kwocie 188 milionów złotych. Kwestia tej budowy została opisana w nocie 45.7 niniejszego sprawozdania.

Poza wyżej wymienioną inwestycją na dzień 31 grudnia 2012 roku Grupa zobowiązała się ponieść nakłady na rzeczowe aktywa trwałe w kwocie około 3.524 milionów złotych. Kwoty te przeznaczone będą na budowę nowych bloków, modernizacje majątku jednostek Grupy oraz zakup maszyn i urządzeń. Najbardziej istotne zobowiązania inwestycyjne dotyczą:

- nakładów na modernizację bloków 7-12 w PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. Oddział Elektrownia Bełchatów w łącznej wysokości około 2.471 milionów złotych;
- zobowiązań inwestycyjnych PGE Dystrybucja S.A. w łącznej wysokości około 655 milionów złotych.

40. Rozliczenia podatkowe

Obowiązki i uprawnienia podatkowe są określone w Konstytucji, ustawach podatkowych oraz ratyfikowanych umowach międzynarodowych. Zgodnie z ordynacją podatkową podatek definiuje się jako publicznoprawne, nieodpłatne przymusowe oraz bezzwrotne świadczenie pieniężne na rzecz Skarbu Państwa, województwa, powiatu lub gminy, wynikające z ustawy podatkowej. Uwzględniając kryterium przedmiotowe, obowiązujące w Polsce podatki można uszeregować w pięciu grupach: opodatkowanie dochodów, opodatkowanie obrotu, opodatkowanie majątku, opodatkowanie czynności, oraz inne opłaty, nie zaklasyfikowane gdzie indziej.

Z punktu widzenia działalności podmiotów gospodarczych zasadnicze znaczenie ma opodatkowanie dochodów (podatek dochodowy od osób prawnych), opodatkowanie obrotów (podatek od towarów i usług VAT, podatek akcyzowy) oraz opodatkowanie majątku (podatek od nieruchomości i od środków transportowych). Nie można pominąć innych opłat i wpłat, które zaklasyfikować można jako quasi – podatki. Wśród nich wymienić należy między innymi składki na ubezpieczenia społeczne.

Podstawowe stawki podatkowe kształtowały się następująco: w 2012 roku stawka podatku dochodowego od osób prawnych – 19%, podstawowa stawka podatku VAT - 23%, obniżone: 8%, 5%, 0%, ponadto, niektóre towary i usługi są objęte zwolnieniem z podatku VAT.

System podatkowy w Polsce charakteryzuje duża zmienność przepisów podatkowych, stopień ich skomplikowania, wysokie potencjalne kary przewidziane w razie popełnienia przestępstwa lub wykroczenia skarbowego oraz ogólnie pro-fiskalne podejście władz skarbowych. Rozliczenia podatkowe oraz inne obszary działalności, podlegające regulacjom (kontroli celnej, czy dewizowej) mogą być przedmiotem kontroli odpowiednich władz, które uprawnione są do nakładania kar i sankcji wraz z odsetkami karnymi. Kontrolą mogą być objęte rozliczenia podatkowe przez okres 5 lat od końca roku kalendarzowego, w którym upłynął termin płatności podatku.

Poniżej przedstawiono istotne postępowania dotyczące rozliczeń publiczno-prawnych toczące się w spółkach Grupy Kapitałowej w ciągu okresu sprawozdawczego.

40.1. Podatek akcyzowy

W związku z niezgodnością polskich przepisów dotyczących akcyzy od energii elektrycznej z przepisami Unii Europejskiej w dniu 11 lutego 2009 roku elektrownie i elektrociepłownie należące do Grupy PGE złożyły korekty deklaracji wraz z wnioskami stwierdzającymi nadpłatę podatku akcyzowego za lata 2006 – 2008 oraz miesiące styczeń i luty 2009 roku. Łączna wartość nadpłaty stwierdzona w przedmiotowych wnioskach (bez kosztów odsetek) wyniosła około 3,4 miliarda złotych.

Kwestia zwrotu podatku akcyzowego za ten okres jest obecnie przedmiotem sporów pomiędzy wytwórcami a organami podatkowymi. Różne aspekty tych sporów są również przedmiotem postępowań prowadzonych przed sądami administracyjnymi. Z uwagi na istotną niepewność odnośnie ostatecznego rozstrzygnięcia powyższej kwestii Grupa nie ujmuje w sprawozdaniu finansowym żadnych skutków związanych z ewentualnym zwrotem nadpłaconego podatku akcyzowego.

Istnieje również ryzyko, że w przypadku odzyskania przez spółki wytwórcze wchodzące w skład Grupy PGE nienależnie zapłaconego podatku akcyzowego, przeciwko tym jednostkom mogą zostać skierowane roszczenia cywilnoprawne ze strony odbiorców energii elektrycznej, którzy w przeszłości faktycznie ponieśli ekonomiczny ciężar podatku akcyzowego (np. w oparciu o zarzut bezpodstawnego wzbogacenia). Oszacowanie skali potencjalnych roszczeń w tym zakresie nie jest obecnie możliwe, lecz kwestia ta może mieć istotny niekorzystny wpływ na przyszłą działalność, wyniki lub sytuację finansową Grupy.

40.2. Podatek od nieruchomości

W elektrowniach Grupy Kapitałowej PGE prowadzone są postępowania podatkowe w zakresie opodatkowania podatkiem od nieruchomości. Kwestia dotyczy głównie jednostek wytwórczych Elektrowni Opole oraz Zespołu Elektrowni Dolna Odra. Spór toczy się w zakresie przedmiotu opodatkowania i dotyczy głównie rozstrzygnięcia czy instalacje w budynkach oraz wolno stojące urządzenia techniczne podlegają odrębnemu opodatkowaniu jako samoistne budowle. Postępowania podatkowe znajdują się obecnie na różnych szczeblach, tj. przed organami pierwszej instancji (wójt, burmistrz), przed samorządowymi kolegiami odwoławczymi oraz przed sądami apelacyjnymi.

Do dnia sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego rozstrzygnięty został spór w zakresie podatku od nieruchomości Elektrowni Dolna Odra za rok 2006. Po kilku etapach postępowania w dniu 12 lipca 2012 roku Samorządowe Kolegium Odwoławcze w Szczecinie wydało decyzję, w której określiło wysokość zobowiązania podatkowego tej jednostki przychylając się do stanowiska spółki.

Dodatkowo w grudniu 2012 roku Naczelny Sąd Administracyjny ogłosił wyrok w przedmiocie podatku od nieruchomości Elektrowni Opole za 2004 rok. W ustnym uzasadnieniu wyroku sąd podzielił stanowisko spółki, tj. wskazał iż urządzenia i instalacje znajdujące się w budynkach nie podlegają opodatkowaniu podatkiem od nieruchomości jako budowle.

Mając na uwadze toczące się spory Grupa Kapitałowa PGE utworzyła w odpowiedniej wysokości rezerwę na potencjalną wyższą wartość podatku (nota nr 35 niniejszego sprawozdania finansowego).

41. Informacja o podmiotach powiązanych

Transakcje z jednostkami powiązanymi są dokonywane w oparciu o ceny rynkowe dostarczanych towarów, produktów i usług lub oparte są koszt ich wytworzenia.

41.1. Jednostki stowarzyszone

Informacje na temat inwestycji w spółkach stowarzyszonych wyceniane metodą praw własności zostały przedstawione w nocie 25 niniejszego sprawozdania finansowego.

	Sprzedaż na rzecz jednostek stowarzyszonych	Zakupy od jednostek stowarzyszonych	Należności handlowe od jednostek stowarzyszonych	Zobowiązania handlowe wobec jednostek stowarzyszonych
Rok 2012	6.481	333	1.038	50
Rok 2011	28.638	29.054	873	36

41.2. Transakcje z udziałem spółek Skarbu Państwa

Dominującym właścicielem PGE Polskiej Grupy Energetycznej S.A. jest Skarb Państwa, w związku z tym zgodnie z MSR 24 *Ujawnianie informacji na temat podmiotów powiązanych* spółki Skarbu Państwa są traktowane jako podmioty powiązane. Spółki Grupy PGE identyfikują szczegółowo transakcje z około 40 najważniejszymi spółkami zależnymi od Skarbu Państwa. Łączna wartość transakcji z działalności kontynuowanej z powyższymi jednostkami została przedstawiona w tabeli poniżej.

	Sprzedaż na rzecz spółek zależnych od Skarbu Państwa	Zakupy od spółek zależnych od Skarbu Państwa	Należności handlowe od spółek zależnych od Skarbu Państwa	w tym przetermi-nowane	Zobowiązania handlowe wobec spółek zależnych od Skarbu Państwa	w tym zaległe, po upływie terminu płatności
Rok 2012	2.422.095	4.647.636	260.621	855	545.675	654
Rok 2011	2.069.502	4.921.790	229.712	12.219	539.635	75

Największe transakcje z udziałem spółek Skarbu Państwa dotyczą spółki PSE-Operator S.A., elektrowni zawodowych, spółek obrotu energia elektryczną, spółek sprzedaży detalicznej oraz zakupu węgla od polskich kopalń.

Ponadto Grupa Kapitałowa PGE dokonuje istotnych transakcji na rynku energii za pośrednictwem Towarowej Giełdy Energii S.A. Z uwagi na fakt, iż jednostka ta zajmuje się jedynie organizacją obrotu giełdowego, zakup i sprzedaż za jej pośrednictwem nie jest traktowana jako transakcja z podmiotem powiązanym.

41.3. Wynagrodzenie kadry kierowniczej

Główna kadra kierownicza obejmuje Zarządy oraz Rady Nadzorcze jednostki dominującej, spółek koncernowych podstawowych linii biznesowych, a także: PGE Energia Jądrowa S.A., PGE EJ1 sp. z o.o., PGE Systemy S.A. oraz Exatel S.A.

	Rok zakończony 31 grudnia 2012	Rok zakończony 31 grudnia 2011 *(dane przekształcone)*
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze (wynagrodzenia i narzuty)	22.946	22.069
Nagrody jubileuszowe i odprawy emerytalne	-	121
Świadczenia po okresie zatrudnienia oraz z tytułu rozwiązania stosunku pracy	6.641	3.065
Kwota wynagrodzenia głównej kadry kierowniczej	**29.586**	**25.255**
Wynagrodzenie kadry kierowniczej spółek działalności pozostałej	17.925	21.590
Łączna kwota wynagrodzenia kadry kierowniczej	**47.511**	**46.845**

	Rok zakończony 31 grudnia 2012	Rok zakończony 31 grudnia 2011 *(dane przekształcone)*
Zarząd Jednostki dominującej	8.473	2.662
Rada Nadzorcza Jednostki dominującej	325	373
Zarządy - jednostki zależne	19.655	20.620
Rady Nadzorcze - jednostki zależne	1.133	1.600
Kwota wynagrodzenia głównej kadry kierowniczej	**29.586**	**25.255**
Wynagrodzenie kadry kierowniczej spółek działalności pozostałej	17.925	21.590
Łączna kwota wynagrodzenia kadry kierowniczej	**47.511**	**46.845**

Członkowie Zarządów niektórych spółek Grupy Kapitałowej zatrudnieni są na podstawie umów cywilno-prawnych o zarządzanie (tzw. kontrakty menadżerskie). W sprawozdaniu z całkowitych dochodów wynagrodzenia z tego tytułu są prezentowane w pozycji pozostałych kosztów rodzajowych.

Dane w powyższych tabelach przedstawiają koszty wynagrodzeń kadry kierowniczej ujęte w danym okresie w spółkach Grupy Kapitałowej PGE. W okresie zakończonym dnia 31 grudnia 2012 w pozycji wynagrodzeń ujęto również odpowiednią część naliczenia rezerw na nagrody, do których kluczowa kadra kierownicza jest uprawniona. Ostateczna wysokość premii lub nagród zależeć będzie między innymi od wyników osiąganych przez poszczególne jednostki i całą Grupę Kapitałową PGE.

Wzrost wynagrodzeń Zarządu jednostki dominującej w 2012 roku w porównaniu do 2011 roku wynika głównie ze zmiany struktury wynagradzania. W okresie porównywalnym Członkowie Zarządu PGE S.A. zasiadali również w zarządach oraz Radach Nadzorczych kluczowych spółek zależnych w Grupie Kapitałowej PGE i pobierali z tego tytułu wynagrodzenie. W bieżącym okresie Członkowie Zarządu Spółki nie zasiadali w zarządach spółek zależnych a z tytułu zasiadania w Radach Nadzorczych nie pobierali wynagrodzenia.

Szczegółowe informacje o wynagrodzeniu Zarządu i Rady Nadzorczej jednostki dominującej przedstawiono w notach 7.4.2 i 7.4.3 Sprawozdania Zarządu z działalności Grupy Kapitałowej PGE.

42. Instrumenty finansowe

42.1. Wartość w sprawozdaniu z sytuacji finansowej i wartość godziwa kategorii i klas instrumentów finansowych

		Wartość w sprawozdaniu z sytuacji finansowej						Wartość godziwa	
		Stan na 31 grudnia 2012			Stan na 31 grudnia 2011			31 grudnia 2012	31 grudnia 2011
Kategorie i klasy aktywów finansowych:	**Pozycja w sprawo-zdaniu z sytuacji finansowej**	**Część długo-terminowa**	**Część krótko-terminowa**	**Razem**	**Część długo-terminowa**	**Część krótko-terminowa**	**Razem**	**Razem**	**Razem**
1. Inwestycje utrzymywane do terminu wymagalności		-	-	-	-	-	-	-	**-**
2. Pożyczki i należności, w tym:									
(i) Należności z tytułu dostaw i usług	a)	-	1.894.733	**1.894.733**	-	1.767.739	**1.767.739**	**1.891.515**	**1.764.435**
(ii) Lokaty i depozyty		-	10.217	**10.217**	-	2.107.368	**2.107.368**	**10.217**	**2.107.368**
(iii) Pozostałe pożyczki i należności finansowe		329.287	757.870	**1.087.157**	321.895	675.807	**997.702**	**1.087.157**	**997.702**
▪ Nabyte obligacje, weksle, bony	b)	321.341	-	**321.341**	313.739	-	**313.739**	**321.341**	**313.739***
▪ Pożyczki udzielone	b)	2.681	336	**3.017**	874	191.031	**191.905**	**3.017**	**191.905**
▪ Pozostałe należności finansowe	b)	5.265	143.386	**148.651**	7.282	445.112	**452.394**	**148.651**	**452.394**
▪ Rekompensaty z tytułu KDT	b)	-	614.148	**614.148**	-	39.664	**39.664**	**614.148**	**39.664**
Pożyczki i należności, razem:		**329.287**	**2.662.820**	**2.992.107**	**321.895**	**4.550.914**	**4.872.809**	**2.988.889**	**4.869.505**
3. Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży, w tym:									
(i) Udziały i akcje w podmiotach nie notowanych na aktywnych rynkach		33.242	550	**33.792**	98.422	5.309	**103.731**	**-**	**-**
(ii) Akcje notowane na aktywnych rynkach		14	90	**104**	2.329	-	**2.329**	**104**	**2.329**
(iii) Jednostki uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych		-	3.737	**3.737**	-	3.121	**3.121**	**3.737**	**3.121**
(iv) Pozostałe aktywa finansowe dostępne do sprzedaży		-	-	**-**	-	2	**2**	**-**	**2**
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży, razem:		**33.256**	**4.377**	**37.633**	**100.751**	**8.432**	**109.183**	**3.841**	**5.452**

Kategorie i klasy aktywów finansowych:	Pozycja w sprawo-zdaniu z sytuacji finansowej	Wartość w sprawozdaniu z sytuacji finansowej						Wartość godziwa	
		Stan na 31 grudnia 2012			Stan na 31 grudnia 2011			31 grudnia 2012	31 grudnia 2011
		Część długo-terminowa	Część krótko-terminowa	Razem	Część długo-terminowa	Część krótko-terminowa	Razem	Razem	Razem
4. Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy									
(i) Instrumenty pochodne		-	5.526	**5.526**	-	-	**-**	**5.526**	**-**
5. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty		-	4.795.493	**4.795.493**	**-**	4.052.238	4.052.238	**4.795.493**	**4.052.238**
Aktywa finansowe wyłączone z zakresu MSR 39									
(i) Należności z tytułu leasingu	b)	108	113	**221**	1.578	825	**2.403**	**221**	**2.403**

* Jak opisano w nocie 43.8 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego głównym składnikiem pozycji „nabyte obligacje, weksle, bony" stanowią obligacje wyemitowane przez spółkę Autostrada Wielkopolska S.A. Obligacje są wyceniane według zamortyzowanego kosztu za pomocą efektywnej stopy procentowej. Biorąc pod uwagę fakt, iż obligacje te nie są kwotowane na aktywnym rynku i mają charakter obligacji zmiennoprocentowej, oraz z uwagi na brak dostępnych rynkowych informacji o aktualnej rynkowej marży kredytowej właściwej dla podobnych instrumentów finansowych, Spółka przyjęła założenie, iż wartość księgowa obligacji jest przybliżeniem oszacowania wartości godziwej na potrzeby ujawnienia zgodnie z MSSF 7.

a) Część długoterminowa należności z tytułu dostaw i usług prezentowana w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji „Pozostałe aktywa finansowe długoterminowe". Część krótkoterminowa prezentowana w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w osobnej pozycji „Należności z tytułu dostaw i usług".

b) Prezentowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji „Pożyczki i należności".

Kategorie i klasy zobowiązań finansowych:	Pozycja w sprawo-zdaniu z sytuacji finansowej	Wartość w sprawozdaniu z sytuacji finansowej Stan na 31 grudnia 2012			Stan na 31 grudnia 2011			Wartość godziwa 31 grudnia 2012	31 grudnia 2011
		Część długo-terminowa	Część krótko-terminowa	Razem	Część długo-terminowa	Część krótko-terminowa	Razem	Razem	Razem
1. Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy przeznaczone do obrotu:									
(i) Instrumenty pochodne		-	36.513	**36.513**	-	48.093	**48.093**	**36.513**	**48.093**
Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy, razem:		**-**	**36.513**	**36.513**	**-**	**48.093**	**48.093**	**36.513**	**48.093**
2. Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu:									
(i) Oprocentowane kredyty i pożyczki	a)	1.082.987	809.234	**1.892.221**	1.335.575	693.731	**2.029.306**	**1.892.221**	**2.032.614**
(ii) Zobowiązania z tytułu dostaw i usług		-	1.201.870	**1.201.870**	-	1.117.172	**1.117.172**	**1.199.965**	**1.115.226**
(iii) Rekompensaty z tytułu KDT		-	393.568	**393.568**	-	1.063.707	**1.063.707**	**393.568**	**1.063.707**
(iv) Pozostałe zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu	b)	22.038	1.152.752	**1.174.790**	17.864	762.906	**780.770**	**1.174.790**	**780.770**
Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu, razem:		**1.105.025**	**3.557.424**	**4.662.449**	**1.353.439**	**3.637.516**	**4.990.955**	**4.660.544**	**4.992.317**
3. Pozostałe zobowiązania finansowe wyłączone z zakresu MSR 39									
(i) Zobowiązania z tytułu leasingu i umów dzierżawy z opcją zakupu	a)	2.257	2.213	**4.470**	5.776	3.930	**9.706**	**-**	**-**
Pozostałe zobowiązania finansowe, razem:		**2.257**	**2.213**	**4.470**	**5.776**	**3.930**	**9.706**	**-**	**-**

a) Prezentowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji „Oprocentowane kredyty i pożyczki”

b) Prezentowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji „Pozostałe zobowiązania finansowe”

42.2. Sprawozdanie z całkowitych dochodów

	Aktywa i zobowiązania wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy i środki pieniężne	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności	Pożyczki i należności	Zobowiązania finansowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	Kategorie Instrumentów Finansowych ogółem
Za rok zakończony dnia 31 grudnia 2012 roku						
Dywidendy	-	3.944	-	-	-	**3.944**
Przychody/ (Koszty) z tytułu odsetek	262.350	120	-	114.585	(69.031)	**308.024**
Różnice kursowe	(19.132)	2.272	-	(29.473)	94.350	**48.017**
Rozwiązanie odpisów aktualizujących / zwiększenie wartości/	17.254	681	-	32.559	16	**50.510**
Utworzenie odpisów aktualizujących/ zmniejszenie wartości	(148)	(65.065)	-	(69.193)	-	**(134.406)**
Zysk/ (strata) ze zbycia inwestycji	-	58.285	-	-	-	**58.285**
Ogółem zysk/ (strata)	**260.324**	**237**	**-**	**48.478**	**25.335**	**334.374**

	Aktywa i zobowiązania wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy i środki pieniężne	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności	Pożyczki i należności	Zobowiązania finansowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	Kategorie Instrumentów Finansowych ogółem
Za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku						
Dywidendy	-	4.290	-	-	-	**4.290**
Przychody/ (Koszty) z tytułu odsetek	130.168	155	-	77.168	(115.702)	**91.789**
Różnice kursowe	26.991	(3)	-	39.371	(119.779)	**(53.420)**
Rozwiązanie odpisów aktualizujących / zwiększenie wartości/	-	2.072	-	54.993	-	**57.065**
Utworzenie odpisów aktualizujących/ zmniejszenie wartości	(6.928)	(2.252)	-	(44.003)	-	**(53.183)**
Zysk/ (strata) ze zbycia inwestycji	-	1.997.428	-	10	-	**1.997.438**
Ogółem zysk/ (strata)	**150.231**	**2.001.690**	**-**	**127.539**	**(235.481)**	**2.043.979**

W trakcie okresu zakończonego dnia 31 grudnia 2012 roku, po uwzględnieniu efektu podatku odroczonego, kwota 959 tysięcy złotych z tytułu wyceny aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży została ujęta w innych całkowitych dochodach.

42.3. Wartość godziwa instrumentów finansowych

Wartość księgowa następujących aktywów oraz zobowiązań finansowych stanowi racjonalne przybliżenie ich wartości godziwych:

- inwestycje utrzymywane do terminu wymagalności, oparte o zmienne stopy procentowe,
- aktywa finansowe dostępne do sprzedaży z wyjątkiem udziałów i akcji w podmiotach nie notowanych na aktywnych rynkach,
- aktywa oraz zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy.

42.3.1 Instrumenty notowane na aktywnych rynkach (akcje, obligacje)

Wartość godziwa notowanych na giełdzie akcji oraz obligacji została ustalona na podstawie kursów zamknięcia tych papierów wartościowych, opublikowanych na stronie internetowej Giełdy Papierów Wartościowych S.A. z dnia bilansowego.

42.3.2 Instrumenty nienotowane na aktywnych rynkach, dla których wiarygodne ustalenie wartości godziwej jest możliwe

Wartość godziwa instrumentów nienotowanych na aktywnych rynkach Grupa ustala stosując odpowiednie techniki wyceny o ile możliwe jest wiarygodne oszacowanie tej wartości z wykorzystaniem cen z ostatnio przeprowadzonych transakcji na normalnych zasadach rynkowych, porównanie do cen z aktywnego rynku innych instrumentów, które są w swojej istocie identyczne, analizę zdyskontowanych przepływów pieniężnych oraz inne techniki/modele wyceny powszechnie stosowane na rynku, dostosowane do konkretnej specyfiki i parametrów wycenianego instrumentu finansowego oraz sytuacji wystawcy (emitenta).

Wartości godziwe instrumentów finansowych Grupy nienotowanych na aktywnych rynkach są ustalane przy zastosowaniu modeli wyceny wykorzystujących jako dane wejściowe wyłącznie obserwowalne zmienne rynkowe z aktywnych rynków, które są uzyskiwane z renomowanych serwisów dostarczających informacje finansowe.

Wartość godziwa transakcji pochodnych wykorzystywanych przez Grupę ustalana jest na podstawie rynkowej krzywej terminowej stóp procentowych. Stopy procentowe wykorzystywane przy dyskontowaniu przyszłych przepływów pieniężnych są obliczane na podstawie notowań transakcji IRS z rynku międzybankowego, uzyskiwanych z serwisu Reuters.

42.3.3 Instrumenty nienotowane na aktywnych rynkach, dla których wiarygodne ustalenie wartości godziwej nie jest możliwe

Do podstawowych aktywów Grupy zakwalifikowanych do kategorii aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży należą udziały i akcje w spółkach nienotowanych na aktywnych rynkach. Dla udziałów nienotowanych na giełdzie nie istnieje aktywny rynek, ani też nie ma możliwości zastosowania w ich przypadku technik wyceny dających wiarygodne wartości, w związku z tym Grupa nie jest w stanie ustalić zakresu, w którym mogłaby mieścić się ich wartość godziwa. Aktywa te wyceniane są według ceny nabycia pomniejszonej o odpisy z tytułu utraty wartości.

Na dzień bilansowy największą pozycją prezentowaną w udziałach i akcjach w podmiotach nienotowanych na aktywnych rynkach są akcje w Energo-Utech, stanowiące 34% salda powyższej pozycji.

42.4. Opis istotnych pozycji w ramach poszczególnych kategorii instrumentów finansowych

42.4.1 Pożyczki i należności

Kluczową pozycję kategorii instrumentów finansowych ujmowanych jako pożyczki i należności stanowią należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe pożyczki i należności finansowe.

Należności z tytułu dostaw i usług

Należności z tytułu dostaw i usług wynoszą 1.894.733 tysięcy złotych i stanowią 63% salda kategorii instrumentów finansowych prezentowanych jako pożyczki i należności. Szczegółowa charakterystyka pozycji została zaprezentowana w nocie 43.6 sprawozdania finansowego.

Pozostałe pożyczki i należności finansowe

Istotną pozycję w powyższej klasie stanowią obligacje wyemitowane przez spółkę Autostrada Wielkopolska S.A. w kwocie 321.341 tysięcy złotych, które stanowią 11% salda pozycji pożyczek i należności finansowych.

Poprzedni test na utratę wartości obligacji spółki Autostrada Wielkopolska S.A. został wykonany wg stanu na dzień 31 grudnia 2010 roku. Ponieważ wyniki finansowe spółki Autostrada Wielkopolska S.A. są niższe niż zakładane uprzednio w planach przedsięwzięcia Spółka zleciła ponowne sporządzenie niezależnego testu na utratę wartości obligacji. Ponieważ obligacje Autostrady Wielkopolskiej S.A. nie znajdują się w obrocie i nie są znane ich rynkowe notowania test został przeprowadzony na podstawie modelu finansowego spółki. Model zakłada, między innymi, wygraną Autostrady Wielkopolskiej S.A. w sporze ze Skarbem Państwa dotyczącym rekompensat za zwolnienie z opłat za przejazd pojazdów ciężarowych posiadających winiety. Skarb Państwa wniósł roszczenie o zasądzenie od spółki zwrotu nadpłaconej rekompensaty w wysokości prawie 900 milionów złotych.

Mając na względzie powyższe założenia w wyniku testu nie stwierdzono konieczności dokonywania odpisu z tytułu utraty wartości na dzień 31 grudnia 2012 roku. Do dnia sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego spór Autostrady Wielkopolskiej S.A. ze Skarbem Państwa nie został rozstrzygnięty. W razie przegranej spółki konieczna byłaby ponowna ocena powiązanych aktywów i prawdopodobna aktualizacja ich wartości odzyskiwalnej.

W powyższej pozycji ujęte są również rekompensaty z tytułu Kontraktów Długoterminowych w kwocie 614.148 tysięcy złotych, co stanowi 21% salda pożyczek i należności finansowych. Kwestia rekompensat z tytułu rozwiązania Kontaktów Długoterminowych została szczegółowo opisana w nocie 45.1 sprawozdania finansowego.

Pozostałe należności finansowe stanowią 5% salda prezentowanej pozycji pożyczek i należności finansowych. Na wartość pozostałych należności finansowych składają się głównie należności z tytułu kaucji, wadiów i zabepieczeń wykonania umów, a także należności z tytułu zabezpieczenia rynku bilansującego oraz należności z tytułu oddzkodowań i kar.

42.4.2 Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

Kluczowymi pozycjami kategorii instrumentów finansowych ujmowanych jako aktywa finansowe dostępne do sprzedaży są udziały i akcje w podmiotach nienotowanych na aktywnych rynkach oraz akcje notowane na aktywnych rynkach co zostało szczegółowo omówione w nocie 42.3.3. niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego. Grupa nie jest w stanie w wiarygodny sposób określić wartości godziwej akcji spółek nienotowanych na aktywnych rynkach, w związku z czym prezentowane są one według ceny nabycia, skorygowanej w razie konieczności o odpisy z tytułu utraty wartości.

42.4.3 Aktywa i zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy

Na dzień 31 grudnia 2012 roku Grupa wykazała w powyższej kategorii instrumenty pochodne typu forward i swap.

W okresie sprawozdawczym PGE Polska Grupa Energetyczna S.A. zawarła szereg transakcji terminowych (forward) na rynku walutowym. Celem zawarcia tych transakcji było zabezpieczenie Spółki przed ryzykiem kursowym (EUR/PLN) związanym przede wszystkim z obrotem na rynku uprawnieniami do emisji dwutlenku węgla. Na dzień 31 grudnia 2012 roku transakcje forward wyceniono w aktywach w wysokości 5.526 tysięcy złotych, w zobowiązaniach w wysokości 148 tysięcy złotych.

Dodatkowo w kategorii zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy Grupa wykazała transakcje zabezpieczające IRS – swap w PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. Oddział Elektrownia Turów. Transakcje te zostały zawarte w dniu 18 września 2003 roku z Citibank N.A. London Branch. Zabezpieczają one w wysokości składowych zmiennych (USD LIBOR 6m) oprocentowania kredytów inwestycyjnych 30, 40 i 80 milionów USD z Nordic Investment Bank.

W transakcji tej bank-kontrahent płaci dla spółki odsetki oparte na stopie zmiennej, z kolei PGE Górnictwo i Energetyka S.A. Oddział Elektrownia Turów płaci dla Citibanku odsetki oparte na stałej stopie. Nałożenie transakcji IRS na zabezpieczone kredyty z Nordic Investment Bank powoduje w końcowym efekcie zamianę oprocentowania zmiennego na stałe.

Zestawienie posiadanych instrumentów przedstawia tabela poniżej:

Rodzaj zabezpieczenia	Opis instrumentu zabezpieczającego	Wartość godziwa instrumentu zabezpieczającego na dzień bilansowy	Charakterystyka zabezpieczanego rodzaju ryzyka
Zabezpieczenie przepływów pieniężnych	Transakcja IRS - zamiana stopy zmiennej USD LIBOR 6m na stałą (5,20%) w kredycie z NIB 40; płatności półrocznie, amortyzowane zgodnie z harmonogramem spłaty kredytu	(2.192)	kredyt walutowy na kwotę 40 mln USD, oprocentowany 6 mies. LIBOR + 0,23% marży; płatności półroczne,
Zabezpieczenie przepływów pieniężnych	Transakcja IRS - zamiana stopy zmiennej USD LIBOR 6m na stałą (5,2050%) w kredycie z NIB 30; płatności półrocznie, amortyzowane zgodnie z harmonogramem spłaty kredytu	(3.874)	kredyt walutowy na kwotę 30 mln USD, oprocentowany 6 mies. LIBOR +0,18% marży; płatności półroczne
Zabezpieczenie przepływów pieniężnych	Transakcja IRS - zamiana stopy zmiennej USD LIBOR 6m na stałą (5,61%) w kredycie z NIB 80; płatności półrocznie, amortyzowane zgodnie z harmonogramem spłaty kredytu	(30.299)	kredyt walutowy na kwotę 80 mln USD, oprocentowany 6 mies. LIBOR +0,86% marży; płatności półroczne
Razem		**(36.365)**	

Ponieważ Grupa nie stosuje rachunkowości zabezpieczeń zmiany wartości godziwej powyższych instrumentów zabezpieczających ujmowane są w sprawozdaniu z całkowitych dochodów danego okresu sprawozdawczego.

Umowy wymienione w powyższej tabeli wygasają w latach 2015, 2016 oraz 2019. Ustalenie wartości godziwej instrumentów IRS odbywa się w oparciu o porównanie zdyskontowanych przyszłych przepływów pieniężnych, tzw. "nóg swapowych". Wielkość przepływów pieniężnych wynikających z oprocentowania „nogi zmiennej" transakcji oraz wysokość dyskonta wyliczana jest na podstawie krzywej rynkowych stóp procentowych.

W ciągu okresu zakończonego dnia 31 grudnia 2012 roku Grupa dokonała aktualizacji wartości godziwej transakcji IRS i ujęła w sprawozdaniu z całkowitych dochodów wycenę memoriałową w wysokości 11.728 tysięcy złotych. Dodatkowo w ciągu okresu Grupa poniosła koszt płatności swapowych w wysokości 14.489 tysięcy złotych. Z uwagi na długookresowy charakter zawartych

transakcji oraz brak naruszenia przyznanego przez stronę transakcji limitu kredytowego jednostka nie podejmowała działań mających na celu zamknięcie ww. transakcji.

Dane przyjęte do wyceny wartości godziwej powyższych zabezpieczających instrumentów finansowych zaliczają się do Poziomu 2 według klasyfikacji wprowadzonej przez zaktualizowany w 2009 roku MSSF 7 par. 27A oraz 27B.

42.4.4 Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu

42.4.4.1 Oprocentowane kredyty i pożyczki

Zaciągnięte kredyty i pożyczki według stanu na dzień 31 grudnia 2012 roku.

Waluta Kredytu	Stopa Referencyjna	Wartość kredytu/ pożyczki na dzień bilansowy (w tys.)		Z tego o terminie spłaty przypadającym:					
		w walucie	w złotych	Do 1 roku	Od 1 do 2 lat	Od 2 do 3 lat	Od 3 do 4 lat	Od 4 do 5 lat	Powyżej 5 lat
PLN	Zmienna	887.552	887.552	715.960	37.591	29.994	23.598	21.918	58.491
	Stała	7.386	7.386	922	1.295	2.438	1.982	749	-
Razem PLN		**894.938**	**894.938**	**716.882**	**38.886**	**32.432**	**25.580**	**22.667**	**58.491**
EURO	Zmienna	150.000	605.702	176	12.644	33.420	49.785	72.819	436.858
	Stała	-	-	-	-	-	-	-	-
Razem EURO		**150.000**	**605.702**	**176**	**12.644**	**33.420**	**49.785**	**72.819**	**436.858**
USD	Zmienna	78.123	242.152	46.876	46.494	40.295	34.096	24.797	49.594
	Stała	-	-	-	-	-	-	-	-
Razem USD		**78.123**	**242.152**	**46.876**	**46.494**	**40.295**	**34.096**	**24.797**	**49.594**
CHF	Zmienna	44.121	149.429	45.300	45.087	37.127	21.915	-	-
	Stała	-	-	-	-	-	-	-	-
Razem CHF		**44.121**	**149.429**	**45.300**	**45.087**	**37.127**	**21.915**	**-**	**-**
Razem kredyty i pożyczki			**1.892.221**	**809.234**	**143.111**	**143.274**	**131.376**	**120.283**	**544.943**

Zaciągnięte kredyty i pożyczki według stanu na dzień 31 grudnia 2011 roku.

Waluta Kredytu	Stopa Referencyjna	Wartość kredytu/ pożyczki na dzień bilansowy (w tys.)		Z tego o terminie spłaty przypadającym:					
		w walucie	w złotych	Do 1 roku	Od 1 do 2 lat	Od 2 do 3 lat	Od 3 do 4 lat	Od 4 do 5 lat	Powyżej 5 lat
PLN	Zmienna	438.736	438.736	185.172	94.761	31.295	25.194	21.905	80.409
	Stała	409.681	409.681	407.666	806	806	403	-	-
Razem PLN		**848.417**	**848.417**	**592.838**	**95.567**	**32.101**	**25.597**	**21.905**	**80.409**
EURO	Zmienna	150.000	653.855	492	18.061	18.011	33.289	66.230	517.772
	Stała	-	-	-	-	-	-	-	-
Razem EURO		**150.000**	**635.855**	**492**	**18.061**	**18.011**	**33.289**	**66.230**	**517.772**
USD	Zmienna	93.149	318.327	51.771	51.261	51.261	44.426	37.591	82.017
	Stała	-	-	-	-	-	-	-	-
Razem USD		**93.149**	**318.327**	**51.771**	**51.261**	**51.261**	**44.426**	**37.591**	**82.017**
CHF	Zmienna	57.443	208.707	48.630	48.369	48.369	39.829	23.510	-
	Stała	-	-	-	-	-	-	-	-
Razem CHF		**57.443**	**208.707**	**48.630**	**48.369**	**48.369**	**39.829**	**23.510**	**-**
Razem kredyty i pożyczki			**2.029.306**	**693.731**	**213.258**	**149.742**	**143.141**	**149.236**	**680.198**

W ramach zaprezentowanych wyżej kredytów i pożyczek Grupa wykazuje między innymi:

- kredyt inwestycyjny zaciągnięty przez PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. Oddział Elektrownia Bełchatów w Nordyckim Banku Inwestycyjnym w celu sfinansowania budowy bloku 858 MW o wartości wykazanej w sprawozdaniu z sytuacji finansowej na dzień 31 grudnia 2012 roku równej 605.702 tysięcy złotych;
- Na dzień 31 grudnia 2012 roku Grupa wykazała kredyty w rachunku bieżącym na łączna kwotę 616.683 tysięcy złotych.

Na dzień 31 grudnia 2012 roku wartość pozostających do dyspozycji limitów kredytowych w rachunku bieżącym istotnych spółek Grupy Kapitałowej wyniosła 983.580 tysięcy złotych. Terminy spłaty wykorzystanych przyznanych linii kredytowych w rachunkach bieżących głównych Spółek Grupy Kapitałowej przypadają do marca 2015 roku.

42.4.4.2 Zobowiązania z tytułu wyemitowanych obligacji

Zarówno na dzień 31 grudnia 2012 roku jak i na dzień 31 grudnia 2011 Grupa nie posiadała zobowiązań z tytułu wyemitowanych obligacji.

PGE Polska Grupa Energetyczna S.A. w ciągu 2012 roku posiadała możliwość emisji obligacji w ramach 3 programów emisji obligacji: programu skierowanego do nabywców zewnętrznych na kwotę maksymalną 10 miliardów złotych, programu skierowanego do inwestorów na polskim rynku kapitałowym na kwotę 5 miliardów złotych oraz programu skierowanego do podmiotów w ramach Grupy Kapitałowej PGE na kwotę 5 miliardów złotych.

Program emisji obligacji na kwotę 10 miliardów złotych

W dniu 9 listopada 2010 roku PGE S.A. zawarła z konsorcjum banków dwie umowy, na mocy których został ustanowiony program emisji obligacji:

- Umowę Zobowiązującą do Nabycia Obligacji („Umowa Zobowiązująca”),
- Umowę Programu Emisji Obligacji („Umowa Programu”),

Maksymalna kwota niniejszego programu (stanowiąca maksymalną dopuszczalną łączną kwotę nominalną wyemitowanych i niewykupionych obligacji w ramach programu) wynosi 10 miliardów złotych. Program został zawarty na okres 36 miesięcy od dnia podpisania umów i wygasa nie później niż w dniu 8 listopada 2013 roku.

Obligacje objęte są częściową gwarancją emisji, tj. zobowiązaniem gwarantów emisji do nabywania obligacji emitowanych przez emitenta w ramach programu, zawartym w Umowie Zobowiązującej. Pierwotne zobowiązanie banków wynosiło 7,3 miliarda złotych ale zostało zmniejszone o 5,8 miliarda złotych w dniu 4 sierpnia 2011 roku. Na dzień 31 grudnia 2012 roku obligacje były objęte gwarancją emisji do kwoty 1,5 miliarda złotych przez następujące banki: Banca Infrastrutture Innovazione e Sviluppo S.p.A., Bank Polska Kasa Opieki S.A., Nordea Bank Polska S.A., Nordea Bank AB, ING Bank N.V., ING Bank Śląski S.A. oraz Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski S.A. Gwaranci emisji zobowiązani są do nabywania obligacji w okresie od dnia 15 listopada 2010 roku do dnia 31 października 2013 roku.

Obligacje mają być emitowane w sposób określony w art. 9 ust. 3 Ustawy z dnia 29 czerwca 1995 roku o obligacjach (Dz. U. z 2001 roku Nr 120, poz. 1300 ze zmianami) na podstawie Umowy Programu oraz Warunków Emisji, jako obligacje nie mające formy dokumentu, na okaziciela, z dyskontem (zerokuponowe) o okresie zapadalności, co do zasady, wynoszącym 1, 3 albo 6 miesięcy, przy czym okres zapadalności nie będzie dłuższy niż 6 miesięcy. Okres zapadalności ostatniej serii obligacji może być odmienny (z tym, że nie krótszy niż 7 dni i nie dłuższy niż 6 miesięcy) i ustalony tak, aby dzień wykupu ostatniej serii obligacji przypadał nie później niż w dniu zapadalności niniejszego programu.

Emisje obligacji w ramach programu będą dokonywane w złotych polskich, przy czym wartość nominalna jednej obligacji będzie wynosić 100.000 złotych. Co do zasady obligacje będą posiadać rentowność gwarantowaną, określoną jako stopa referencyjna powiększona o marżę gwarantowaną. Stopa referencyjna oznacza odpowiedni WIBOR dla depozytów o okresie odpowiadającym danemu okresowi zapadalności obligacji (odmienne zasady ustalania rentowności mają zastosowanie dla obligacji ostatniej serii i obligacji emitowanych w celu tzw. rolowania obligacji poprzednich serii).

Z tytułu posiadania obligacji obligatariuszom będą przysługiwały wyłącznie świadczenia o charakterze pieniężnym.

Na dzień 31 grudnia 2012 roku PGE Polska Grupa Energetyczna S.A. nie posiadała wyemitowanych obligacji w ramach opisywanego Programu.

Program emisji obligacji na kwotę 5 miliardów złotych kierowany do inwestorów z polskiego rynku kapitałowego

W dniu 29 sierpnia 2011 roku Spółka zawarła Umowę Emisyjną na czas nieokreślony z Bankiem Polska Kasa Opieki S.A. (jako Agentem, Agentem ds. Płatności i Depozytariuszem) oraz ING Bankiem Śląskim S.A. (jako Sub-Agentem, Sub-Agentem ds. Płatności oraz Sub-Depozytariuszem), na mocy której został ustanowiony program emisji obligacji.

Maksymalna kwota zadłużenia z tytułu wyemitowanych obligacji (stanowiąca maksymalną dopuszczalną łączną kwotę nominalną wyemitowanych i niewykupionych obligacji) w ramach programu nie może przekroczyć kwoty 5 miliardów złotych.

Obligacje mają być emitowane w sposób określony w art. 9 ust. 3 Ustawy z dnia 29 czerwca 1995 roku o obligacjach (Dz. U. z 2001 roku Nr 120, poz. 1300 ze zmianami) na podstawie Umowy Programu oraz Warunków Emisji, jako obligacje nie mające formy dokumentu, na okaziciela, kuponowe lub zerokuponowe o okresie zapadalności nie krótszym niż 1 miesiąc i nie dłuższym niż 10 lat.

Emisje obligacji w ramach programu będą dokonywane w złotych polskich. Wartość nominalna jednej obligacji wynosić może 10.000 złotych lub wielokrotność tej kwoty. W ramach programu emitent może emitować obligacje kuponowe lub zerokuponowe w oparciu o rynkowe stopy procentowe w trakcie procesu oferowania obligacji na zasadzie *best-effort*.

Z tytułu posiadania obligacji obligatariuszom będą przysługiwały wyłącznie świadczenia o charakterze pieniężnym.

Na dzień 31 grudnia 2012 roku Spółka nie posiadała wyemitowanych obligacji w ramach opisywanego programu.

42.5. Zabezpieczenia spłaty zobowiązań

Jako zabezpieczenia spłaty pożyczek Grupa stosuje wiele instrumentów zabezpieczających oraz ich kombinacje. Do najczęstszych należą umowy przelewu wierzytelności, weksle oraz oświadczenia o poddaniu się egzekucji. Dodatkowo Grupa wykorzystuje pełnomocnictwa do rachunków bankowych i cesje wierzytelności.

Na dzień bilansowy aktywa o następującej wartości stanowiły zabezpieczenia spłaty zobowiązań lub zobowiązań warunkowych:

	Wartość bilansowa aktywów stanowiąca zabezpieczenie spłaty zobowiązań na dzień	
	31 grudnia 2012	31 grudnia 2011
Rzeczowe aktywa trwałe	1.152.235	5.242.971
Zapasy	29.713	23.220
Należności z tytułu dostaw i usług	13.270	-
Środki pieniężne	-	-
Inne aktywa	-	73.080
Razem wartość aktywów stanowiących zabezpieczenie spłaty zobowiązań finansowych	**1.195.218**	**5.339.271**

Rzeczowe aktywa trwałe wykazane w powyższej tabeli stanowią zabezpieczenie zaciągniętych kredytów inwestycyjnych. Najbardziej istotną pozycją na dzień 31 grudnia 2012 roku oraz na dzień 31 grudnia 2011 roku jest hipoteka kaucyjna na nowym bloku 858 MW zbudowanym w PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. Oddział Elektrownia Bełchatów. W tabeli ujęto wartość hipoteki, tj. kwotę 195 milionów euro, lecz wartość aktywów, na których wpisana jest hipoteka wynosi 4.346.286 tysięcy złotych. Na dzień 31 grudnia 2011 roku największą pozycję w powyższej tabeli stanowił zastaw rejestrowy na tym bloku, który został wykreślony w 2012 roku.

Zabezpieczenia ustanowione na zapasach stanowią przede wszystkim zastawy związane z otrzymanymi pożyczkami z funduszy środowiskowych a w pozycji innych aktywów w roku 2011 Grupa Kapitałowa PGE wykazała głównie wartość zdeponowanych uprawnień do emisji gazów cieplarnianych, które są zabezpieczeniem transakcji zawieranych na giełdzie energii.

Spółki z Grupy Kapitałowej, zgodnie z regulaminem Izby Rozliczeniowej Giełdy Towarowej S.A. („IRGiT"), są zobowiązana do utrzymywania określonego stanu środków pieniężnych na rachunku prowadzonym w Banku Ochrony środowiska S.A. oraz do uczestnictwa w funduszu gwarancyjnym. Stan środków pieniężnych na depozyty zabezpieczające oraz fundusz gwarancyjny na dzień 31 grudnia 2012 roku wynosił 121.686 tysięcy złotych.

Ponadto spółki z Grupy Kapitałowej PGE posiadają podobne rachunki bankowe w banku Nordea S.A., na który deponowane są środki pieniężne służące zabezpieczeniu płatności za zakupioną energię elektryczną na poee (platforma obrotu energią elektryczną) Rynek Energii Giełdy Papierów Wartościowych (poee RE GPW) i zabezpieczeniu otwartej tam przez spółki pozycji. Stan środków pieniężnych na tych rachunkach na dzień 31 grudnia 2012 roku wynosił prawie 100 milionów złotych.

43. Cele i zasady zarządzania ryzykiem finansowym

Spółki należące do Grupy Kapitałowej PGE z tytułu prowadzonej działalności narażone są na następujące typy ryzyka finansowego:

- Ryzyko rynkowe, w tym:
  - Ryzyko stopy procentowej;
  - Ryzyko walutowe;
  - Ryzyko cenowe;
- Ryzyko kredytowe;
- Ryzyko płynności;

Od momentu wniesienia spółek do PGE, Grupa zarządza ryzykiem finansowym w formie i zakresie takim, jak zaprezentowano w dalszej części poniższego punktu. Obecnie Grupa jest na etapie opracowywania grupowych procedur i polityk zarządzania ryzykiem finansowym. We wcześniejszym okresie funkcja zarządzania ryzykiem finansowym była realizowana na poziomie poszczególnych spółek wchodzących w skład Grupy Kapitałowej PGE.

Celem zarządzania ryzykiem finansowym w spółkach Grupy Kapitałowej PGE jest ograniczenie wahań poziomu przepływów pieniężnych i wyniku finansowego wynikających z ekspozycji spółek na ryzyko rynkowe oraz innych kategorii ryzyka finansowego, w szczególności ryzyka kredytowego do poziomu akceptowanego przez władze Spółki. Zdefiniowany cel jest realizowany na poziomie Grupy Kapitałowej PGE lub na poziomie każdej spółki, o ile nie pozostaje to w sprzeczności z celem na poziomie Grupy.

Zarówno na poziomie Grupy Kapitałowej PGE jak i pojedynczych spółek realizacja celu odbywa się poprzez wykorzystanie mechanizmu naturalnego zabezpieczenia oraz przy wykorzystaniu instrumentów zabezpieczających, w tym zabezpieczających transakcje pochodne w zakresie w jakim jest to zgodne z wewnętrznymi regulacjami Grupy.

Żadna ze spółek Grupy Kapitałowej PGE nie zawiera transakcji pochodnych w celu innym niż zabezpieczenie zidentyfikowanej ekspozycji na ryzyko rynkowe. Tym samym w Grupie nie jest dozwolone, w zakresie transakcji pochodnych, zawieranie transakcji spekulacyjnych, czyli takich, które zwiększają ekspozycję na ryzyko stopy procentowej lub ryzyko walutowe w porównaniu z ich poziomem wynikającym ze zidentyfikowanych źródeł ekspozycji spółek na wymienione typy ryzyka rynkowego i mają na celu uzyskanie dodatkowych zysków ze zmiany poziomu czynników ryzyka.

Grupa Kapitałowa PGE stosuje aktywne podejście do zarządzania ryzykiem rynkowym. Docelowe podejście do zarządzania ryzykiem stopy procentowej oraz ryzykiem walutowym w Grupie Kapitałowej PGE zakłada dokonywanie transferu ryzyka rynkowego generowanego przez Spółki Grupy PGE do podmiotu dominującego, tzn. PGE S.A. poprzez wykorzystanie transakcji wewnątrz Grupy. Transakcje wewnętrzne są zawierane na warunkach rynkowych. Aktywne podejście do zarządzania ryzykiem rynkowym zakłada:

- Dostosowywanie poziomu zabezpieczenia (współczynnika zabezpieczonej ekspozycji w stosunku do całej ekspozycji na ryzyko stopy procentowej oraz ryzyko walutowe) do oczekiwań Grupy w zakresie kształtowania się czynników ryzyka celem uzyskania korzyści wynikających z oczekiwanych zmian czynników ryzyka;
- Wspieranie realizacji założeń budżetowych Grupy, realizacji programów inwestycyjnych oraz strategii rozwoju Grupy poprzez wykorzystywanie mechanizmu zabezpieczeń ryzyka stopy procentowej oraz ryzyka walutowego.

43.1. Ryzyko płynności

Spółki Grupy Kapitałowej PGE prowadzą aktywną politykę inwestowania wolnych środków pieniężnych. Oznacza to, że spółki monitorują stan nadwyżek finansowych oraz dokonują prognoz przyszłych przepływów pieniężnych i na tej bazie realizują strategię inwestycyjną względem wolnych środków pieniężnych dążąc do realizacji celów strategii inwestycyjnej.

W przypadku niedoborów środków pieniężnych, Spółki Grupy PGE korzystają z dostępnych źródeł finansowania w przedstawionej poniżej kolejności:

- Udzielony przez bank kredyt w rachunku bieżącym;
- Emisja obligacji obejmowanych przez PGE S.A.;
- Emisja obligacji kierowana do nabywców zewnętrznych.

Programy emisji obligacji zostały szczegółowo omówione w nocie 42.4.4.2 niniejszego sprawozdania finansowego.

43.2. Ryzyko stopy procentowej

Spółki Grupy Kapitałowej PGE są narażone na ryzyko stopy procentowej na skutek finansowania swojej działalności operacyjnej oraz inwestycyjnej poprzez pozyskiwanie zadłużenia oprocentowanego według zmiennej stopy procentowej lub poprzez inwestycje w aktywa finansowe oprocentowane według zmiennej lub stałej stopy procentowej. Z drugiej strony finansowanie działalności poprzez pozyskiwanie zadłużenia według stałej stopy procentowej wiąże się z ryzykiem utraconych korzyści w przypadku spadku stóp procentowych.

Narażenie Spółki na ryzyko wywołane zmianami stóp procentowych dotyczy przede wszystkim środków pieniężnych, inwestycji w obligacje spółki Autostrada Wielkopolska S.A. oraz zobowiązań z tytułu otrzymanych kredytów oraz wyemitowanych obligacji.

Poniższa tabela prezentuje lukę stopy procentowej, stanowiącą ekspozycję Grupy na ryzyko stopy procentowej, oraz koncentrację tego ryzyka w podziale na waluty oraz rodzaj oprocentowania:

		Rodzaj oprocentowania	Nominał pozycji na 31 grudnia 2012	Nominał pozycji na 31 grudnia 2011
Aktywa finansowe narażone na ryzyko stopy procentowej	PLN	Stałe	10.886	2.110.326
		Zmienne	4.685.600	3.924.849
	Inne waluty	Stałe	-	190.537*
		Zmienne	433.803	441.941
Zobowiązania finansowe narażone na ryzyko stopy procentowej	PLN	Stałe	7.386	409.681
		Zmienne	887.552	438.736
	Inne waluty	Stałe	-	-
		Zmienne	1.033.648	1.228.982
Ekspozycja netto	PLN	Stałe	**3.500**	**1.700.645**
		Zmienne	**3.798.048**	**3.486.113**
	Inne waluty	Stałe	**-**	**190.537**
		Zmienne	**(599.845)**	**(787.041)**

*W pozycji zaprezentowana jest pożyczka udzielona przez Electra Bohemia s.r.o w kwocie 1.545 tysięcy złotych tj. 9.030 tysięcy koron czeskich. Powyższa kwota z uwagi na nieistotność, nie została zaprezentowana w nocie 43.3 i 43.14 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Oprocentowanie instrumentów finansowych o zmiennym oprocentowaniu jest aktualizowane w okresach krótszych niż jeden rok. Odsetki od instrumentów finansowych o stałym oprocentowaniu są stałe przez cały okres do upływu terminu zapadalności/wymagalności tych instrumentów.

Środki pieniężne prezentowane są w grupie oprocentowania według zmiennej stopy procentowej. Większość środków pieniężnych stanowią lokaty krótkoterminowe (poniżej 3 miesięcy) o stałym oprocentowaniu, ze względu na ryzyko zmian stop procentowych przy negocjowaniu warunków oprocentowania w następnych okresach, Grupa prezentuje je w grupie większego ryzyka.

Grupa narażona jest także na ryzyko zmiany wartości godziwej instrumentów pochodnych typu SWAP, wynikające ze zmian stóp procentowych.

43.3. Ryzyko walutowe

W spółkach Grupy Kapitałowej PGE można zidentyfikować dwie kategorie ekspozycji na ryzyko walutowe:

Ekspozycja na ryzyko transakcyjne

Wynika z faktu, iż część przepływów pieniężnych związanych z podstawową działalnością biznesową spółek jest denominowana lub indeksowana do kursów walut obcych. Ekspozycja na ryzyko transakcyjne powstaje również na skutek realizacji inwestycji kapitałowych oraz finansowania działalności w walutach obcych. Ryzyko walutowe odnosi się do zmienności przyszłych przepływów pieniężnych denominowanych/ indeksowanych do walut obcych na skutek zmian kursów walutowych;

Ekspozycja na ryzyko translacyjne

Powstaje na skutek przeliczania pozycji bilansowych wyrażonych w walutach obcych na walutę sprawozdań finansowych spółek, tj. PLN. Analogicznie jak w przypadku ryzyka transakcyjnego brak pewności, co do przyszłego kształtowania się kursów walutowych, według których dokonywane będzie przeliczenie sprawozdań finansowych na dzień bilansowy powoduje niepewność, co do wartości tych pozycji w PLN na dzień bilansowy oraz związanych z nimi przychodów i/ kosztów finansowych z tytułu różnic kursowych wykazywanych w sprawozdaniu z całkowitych dochodów.
Poniżej przedstawione zostały główne elementy stanowiące źródła ekspozycji na ryzyko walutowe Grupy:

- Wydatki inwestycyjne denominowane/indeksowane do kursów walut obcych;
- Zadłużenie spółek należących do Grupy denominowane w walutach obcych;
- Transakcje sprzedaży energii elektrycznej w eksporcie denominowane w walutach obcych;
- Transakcje zakupu energii elektrycznej denominowane w walutach obcych oraz transakcje zakupu energii elektrycznej, dla których część ceny zakupu indeksowana jest do kursu walutowego;
- Opłaty denominowane/ indeksowane do kursów walut obcych z tytułu zakupu mocy przesyłowych;
- Transakcje sprzedaży uprawnień do emisji CO_2 denominowane/ indeksowane do kursów walut obcych;
- Transakcje zakupu uprawnień do emisji CO_2 denominowane/ indeksowane do kursów walut obcych;
- Wydatki związane z bieżącą eksploatacją środków produkcji denominowane/ indeksowane do kursów walut obcych;
- Aktywa finansowe o charakterze lokacyjnym denominowane w walutach obcych.

Poniższa tabela prezentuje ekspozycję Grupy na ryzyko walutowe w podziale na szczególne klasy instrumentów finansowych:

	Łączna wartość bilansowa	Pozycja walutowa na dzień 31 grudnia 2012							
		EUR		USD		CHF		SEK	
	w PLN	waluta	PLN	waluta	PLN	waluta	PLN	waluta	PLN
Aktywa finansowe									
Lokaty i depozyty	10.217	-	-	-	-	-	-	-	-
Nabyte obligacje, weksle, bony	321.341	78.602	321.341	-	-	-	-	-	-
Należności z tytułu dostaw i usług	1.894.733	4.689	19.261	209	646	-	-	-	-
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	4.795.493	27.490	112.113	62	192	45	153	9	4
Pożyczki udzielone	3.017	-	-	-	-	-	-	-	-
Pozostałe należności finansowe	148.651	-	-	-	-	-	-	-	-
Udziały i akcje w podmiotach nie notowanych na aktywnych rynkach	33.792	-	-	-	-	-	-	-	-
Akcje notowane na aktywnych rynkach	104	-	-	-	-	-	-	-	-
Pozostałe aktywa finansowe	3.737	-	-	-	-	-	-	-	-
Należności z tytułu leasingu	221	-	-	-	-	-	-	-	-
Rekompensaty z tytułu KDT	614.148	-	-	-	-	-	-	-	-
Instrumenty pochodne FORWARD	5.526	59.774	265.351	-	-	-	-	-	-
Zobowiązania finansowe									
Instrumenty pochodne FORWARD	(148)	(3.176)	(13.492)	-	-	-	-	-	-
Instrumenty pochodne SWAP	(36.365)	-	-	(11.732)	(36.365)	-	-	-	-
Oprocentowane kredyty i pożyczki	(1.892.221)	(150.000)	(605.702)	(78.123)	(242.152)	(44.121)	(149.429)	-	-
Wyemitowane obligacje i papiery dłużne	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu	(2.376.660)	(9.984)	(44.199)	(337)	(1.032)	-	-	-	-
Zobowiązania z tytułu KDT	(393.568)	-	-	-	-	-	-	-	-
Zobowiązania z tytułu leasingu i umów dzierżawy z opcją zakupu	(4.470)	-	-	-	-	-	-	-	-
Pozycja walutowa netto		**7 395**	**54 673**	**(89 921)**	**(278 711)**	**(44 076)**	**(149 276)**	**9**	**4**

	Łączna wartość bilansowa w PLN	Pozycja walutowa na dzień 31 grudnia 2011							
		EUR		USD		CHF		SEK	
		waluta	PLN	waluta	PLN	waluta	PLN	waluta	PLN
Aktywa finansowe									
Lokaty i depozyty	2.107.368	-	-	-	-	-	-	-	-
Nabyte obligacje, weksle, bony	313.739	71.033	313.739	-	-	-	-	-	-
Należności z tytułu dostaw i usług	1.767.739	4.852	21.431	297	1.015	-	-	-	-
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	4.052.238	28.961	127.916	39	132	32	117	74	37
Pożyczki udzielone	191.905	-	-	-	-	-	-	381.801	188.992
Pozostałe należności finansowe	452.394	-	-	-	-	-	-	-	-
Udziały i akcje w podmiotach nie notowanych na aktywnych rynkach	103.731	-	-	-	-	-	-	-	-
Akcje notowane na aktywnych rynkach	2.329	-	-	-	-	-	-	-	-
Pozostałe aktywa finansowe	3.123	-	-	-	-	-	-	-	-
Należności z tytułu leasingu	2.403	-	-	-	-	-	-	-	-
Rekompensaty z tytułu KDT	39.664	-	-	-	-	-	-	-	-
Zobowiązania finansowe			-	-	-	-	-	-	-
Instrumenty pochodne	(48.093)	-	-	(14.073)	(48.093)	-	-	-	-
Oprocentowane kredyty i pożyczki	(2.029.306)	(150.000)	(653.855)	(93.149)	(318.327)	(57.443)	(208.707)	-	-
Wyemitowane obligacje i papiery dłużne	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu	(2.961.649)	(27.865)	(123.076)	(203)	(693)	-	-	(36.686)	(18.159)
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego i umów dzierżawy z opcją zakupu	(9.706)	-	-	-	-	-	-	-	-
Pozycja walutowa netto		**(73.019)**	**(313.845)**	**(107.089)**	**(365.966)**	**(57.411)**	**(208.590)**	**345.189**	**170.870**

43.4. Ryzyko cen towarów

Spółki z Grupy PGE z racji prowadzonej działalności narażone są na zmienność przepływów pieniężnych oraz wyników finansowych z tytułu zmian cen następujących czynników ryzyka:

- Energii elektrycznej;
- Energii cieplnej;
- Węgla kamiennego;
- Gazu ziemnego;
- Uprawnień do emisji CO_2;
- Praw majątkowych do świadectw pochodzenia energii elektrycznej wytwarzanej z odnawialnych źródeł energii („zielone certyfikaty") lub z kogeneracji („czerwone/żółte certyfikaty").

W Grupie Kapitałowej PGE znajdują się kopalnie węgla brunatnego, które dostarczają paliwo produkcyjne do dwóch elektrowni działających w ramach Grupy, w związku z tym ekspozycja Grupy na wahania cen rynkowych tego surowca nie jest istotna.

Ekspozycję Grupy na ryzyko cen towarów (w zakresie dotyczącym surowców) odzwierciedla wolumen zakupów zewnętrznych poszczególnych surowców, który został przedstawiony w poniższej tabeli:

	Rok 2012		Rok 2011	
Rodzaj paliwa	**Tonaż - zakup zewnętrzny (tys. ton)**	**Koszty zakupu (mln PLN)**	**Tonaż - zakup zewnętrzny (tys. ton)**	**Koszty zakupu (mln PLN)**
Węgiel kamienny	6.555	1.917	7.316	1.966
Gaz ziemny [tys. m3]	635.477	600	611.987	501
Biomasa	1.374	517	731	254
Olej opałowy	56	133	78	174
Razem		**3.167**		**2.895**

Ponadto, jak przedstawiono w nocie nr 28 niniejszego sprawozdania finansowego, w ciągu okresu zakończonego dnia 31 grudnia 2012 roku Grupa zakupiła uprawnienia do emisji CO_2 o wartości 577 milionów złotych a w ciągu okresu zakończonego dnia 31 grudnia 2011 roku o wartości 724 milionów złotych.

43.5. Ryzyko kredytowe

Ryzyko kredytowe jest związane z potencjalnym zdarzeniem kredytowym, które może mieć formę niewypłacalności kontrahenta, częściowej spłaty należności, istotnego opóźnienia w spłacie należności lub innego odstępstwa od warunków kontraktowych (w tym, w szczególności braku realizacji dostawy i odbioru uzgodnionego towaru zgodnie z zawartą umową i ewentualnego braku płatności odszkodowań i kar umownych).

Spółki Grupy Kapitałowej PGE narażone są na ryzyko kredytowe powstające w obszarze:

- Podstawowej działalność spółek - źródłem ryzyka kredytowego są m.in. transakcje zakupu i sprzedaży energii elektrycznej oraz energii cieplnej, transakcje zakupu i sprzedaży paliw kopalnianych, itp.
- Działalności inwestycyjnej spółek - ryzyko kredytowe generowane jest przez transakcje wynikające z realizacji projektów inwestycyjnych, których powodzenie jest uzależnione od pozycji finansowej dostawców Grupy.
- Zarządzania ryzykiem rynkowym w Grupie - ryzyko kredytowe dotyczy możliwości wystąpienia sytuacji braku realizacji zobowiązań drugiej strony transakcji pochodnej w stosunku do spółki

Grupy Kapitałowej PGE, jeżeli wartość godziwa transakcji pochodnej jest dodatnia z punktu widzenia Grupy.

- Lokowania wolnych środków pieniężnych spółek - ryzyko kredytowe powstaje na skutek lokowania wolnych środków pieniężnych przez spółki Grupy Kapitałowej PGE w instrumenty finansowe obarczone ryzykiem kredytowym tj. inne instrumenty finansowe niż emitowane przez Skarb Państwa.

Klasy instrumentów finansowych, w których powstaje ekspozycja na ryzyko kredytowe, mające odmienną charakterystykę ryzyka kredytowego, to:

- Lokaty i depozyty;
- Nabyte obligacje, weksle, bony;
- Należności z tytułu dostaw i usług;
- Pożyczki udzielone;
- Pozostałe należności finansowe;
- Środki pieniężne i ich ekwiwalenty;
- Instrumenty pochodne;
- Udzielone gwarancje i poręczenia.

W Grupie występują istotne koncentracje ryzyka kredytowego związane z:

- Należnościami z tytułu dostaw i usług u największych odbiorców. Na dzień 31 grudnia 2012 roku udział trzech największych kontrahentów wyniósł około 12% salda należności z tytułu dostaw i usług. Dodatkowo należności spółek sprzedaży detalicznej od gospodarstw domowych stanowią około 18% salda należności z tytułu dostaw i usług.
- Rekompensatami z tytułu rozwiązania Kontraktów Długoterminowych opisanymi w nocie 45.1 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego;
- Obligacje AWSA, które zostały opisane w nocie 42.4.1 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Maksymalna ekspozycja na ryzyko kredytowe wynikająca z aktywów finansowych Grupy jest równa wartościom bilansowym tych pozycji. Łączna maksymalna ekspozycja na ryzyko kredytowe wynikająca z aktywów Grupy wyniosła 7.830.980 tysięcy złotych na dzień 31 grudnia 2012 roku.

43.6. Należności z tytułu dostaw i usług

Należności z tytułu dostaw i usług mają zazwyczaj 2-3 tygodniowe terminy płatności. W 2012 roku Grupa oczekiwała średnio na spłatę należności 25 dni (wskaźnik szybkości obotu należności w głównych spółkach w Grupie wahał się w przedziale od 8 do 41 dni w przypadku spółek sprzedaży detalicznej). Należności z tytułu dostaw i usług dotyczą głównie należności z tytułu sprzedanej energii i usług dodatkowych. Poprzez bieżącą kontrolę należności z tytułu dostaw i usług zdaniem kierownictwa nie istnieje dodatkowe ryzyko kredytowe, ponad poziom określony odpisem aktualizującym.

Grupa Kapitałowa wdrożyła Politykę Zarządzania Ryzykiem Kredytowym w Grupie PGE, która stosowana jest w procesie zarządzania ryzykiem kredytowym głównie poprzez wykorzystanie następujących mechanizmów: ocenę sytuacji finansowej klientów oraz przyznawanie ratingów wewnętrznych i limitów kredytowych, wymaganie zabezpieczeń kredytowych od klientów ze słabszą kondycją finansową, stosowanie zapisów umownych regulujących kwestie w zakresie zarządzania ryzykiem kredytowym oraz standaryzację zabezpieczeń kredytowych, system bieżącego monitoringu płatności oraz system wczesnej windykacji, współpraca z wywiadowniami gospodarczymi i firmami windykacyjnymi.

W ujęciu geograficznym ryzyko kredytowe dotyczące należności z tytułu dostaw i usług prezentuje poniższa tabela:

	31 grudnia 2012 roku		31 grudnia 2011 roku	
Region geograficzny/ kraj	**Saldo należności**	**Udział %**	**Saldo należności**	**Udział %**
Polska	1.841.530	97,2%	1.722.724	97,5%
Wielka Brytania	6.039	0,3%	8.816	0,5%
Niemcy	28.695	1,5%	24.640	1,4%
Czechy	4.480	0,2%	2.008	0,1%
Pozostałe	13.989	0,8%	9.551	0,5%
Razem	**1.894.733**	**100,0%**	**1.767.739**	**100,0%**

43.7. Lokaty, depozyty, środki pieniężne i ich ekwiwalenty

Grupa zarządza ryzykiem kredytowym związanych z środkami pieniężnymi poprzez dywersyfikację banków, w których lokowane są nadwyżki środków pieniężnych. Wszystkie podmioty, z którymi Grupa zawiera transakcje depozytowe działają w sektorze finansowym. Są to wyłącznie banki zarejestrowane w Polsce bądź działające w Polsce w formie oddziałów banków zagranicznych, posiadających rating na wysokim poziomie, a także dysponujące odpowiednim wskaźnikiem wypłacalności i kapitałem własnym oraz silną i ustabilizowaną pozycją rynkową. Udział trzech banków głównych spółek, w których Grupa posiada największe salda środków pieniężnych na dzień 31 grudnia 2012 roku wynosił około 73%.

43.8. Pozostałe pożyczki i należności finansowe

Na wartość pozostałych pożyczek i należności finansowych składają się należności z tytułu rekompensat KDT (kwestia została szczegółowo opisana w nocie nr 45.1 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego), nabyte obligacje Autostrada Wielkopolska S.A., pożyczki udzielone oraz pozostałe należności finansowe. Powyższa pozycja została szczegółowo opisana w nocie 42.4.1.

43.9. Instrumenty pochodne

Wszystkie podmioty, z którymi Grupa zawiera transakcje pochodne działają w sektorze finansowym. Są to banki posiadające wysoki rating finansowy, a także dysponujące odpowiednią wysokością kapitału własnego oraz silną i ustabilizowaną pozycją rynkową. Na dzień bilansowy Grupa posiadała zawarte transakcje pochodne, szczegółowo opisane w nocie nr 42.4.3 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

43.10. Udzielone gwarancje i poręczenia

Gwarancje i poręczenia udzielone przez spółki z Grupy zostały przedstawione w nocie 38 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

43.11. Wiekowanie należności i odpisy aktualizujące

Na dzień 31 grudnia 2012 roku należności z tytułu dostaw i usług oraz udziały i akcje w podmiotach nienotowanych na aktywnych rynkach były objęte odpisami aktualizującymi. Zmiana stanu odpisów aktualizujących dla tych klas instrumentów finansowych została zaprezentowana w poniższej tabeli:

	Należności z tytułu dostaw i usług	Pożyczki udzielone	Udziały i akcje w podmiotach nienotowanych na aktywnych rynkach
Rok zakończony dnia 31 grudnia 2012 roku			
Odpis aktualizujący na dzień 1 stycznia	**(221.833)**	**-**	**(114.969)**
Wykorzystanie odpisów	16.617	-	227
Rozwiązanie odpisów	58.406	-	-
Utworzenie odpisów	(91.740)	-	(64.542)
Zmiana prezentacji	(10.252)	-	475
Odpis aktualizujący na dzień 31 grudnia	**(248.802)**	**-**	**(178.809)**
Wartość pozycji przed uwzględnieniem odpisu aktualizującego	2.143.535	3.017	212.601
Wartość pozycji netto (wartość bilansowa)	1.894.733	3.017	33.792
Rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku			
Odpis aktualizujący na dzień 1 stycznia	**(231.630)**	**-**	**(120.592)**
Wykorzystanie odpisów	20.389	-	988
Rozwiązanie odpisów	65.724	-	410
Utworzenie odpisów	(75.773)	-	(697)
Zmiana prezentacji	(543)	-	4.922
Odpis aktualizujący na dzień 31 grudnia	**(221.833)**	**-**	**(114.969)**
Wartość pozycji przed uwzględnieniem odpisu aktualizującego	1.989.572	191.905	218.700
Wartość pozycji netto (wartość bilansowa)	1.767.739	191.905	103.731

Większość odpisów aktualizujących utworzonych przez Grupę w trakcie okresu dotyczy głównie należności z tytułu dostaw i usług spółek segemtu sprzedaży detalicznej i dsytrybucji. Kwota odpisów aktualizujących należności handlowe spółek segmentu sprzedaży detalicznej i dystrybucji na dzień 31 grudnia 2012 roku wynosi 201.082 tysięcy złotych (w 2011 roku 186.939 tysięcy złotych). Czynniki, które Grupa wzięła pod uwagę ustalając utratę wartości tych składników, zostały opisane w nocie 12 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Poza należnościami z tytułu dostaw i usług Grupa nie posiada istotnych pozycji należności, które na dzień bilansowy były znacznie przeterminowane lecz nie objęte odpisem aktualizującym. Poniżej przedstawiono analizę wiekową należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych pożyczek i należności, uwzględniającą odpisy z tytułu utraty wartości:

Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe pożyczki i należności	Nie przeterminowane	Przeterminowane				
		< 30 dni	30 – 90 dni	90 – 180 dni	180 – 360 dni	>360 dni
31 grudnia 2012 roku						
Przed uwzględnieniem odpisu z tytułu utraty wartości	2.591.674	337.196	91.055	30.246	43.840	273.220
Odpisy aktualizujące	(60.883)	(2.951)	(5.422)	(9.916)	(33.599)	(272.570)
Po uwzględnieniu odpisu aktualizującego	2.530.791	334.245	85.633	20.330	10.241	650

Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe pożyczki i należności	Nie przeterminowane	Przeterminowane				
		< 30 dni	30 – 90 dni	90 – 180 dni	180 – 360 dni	>360 dni
31 grudnia 2011 roku *(dane przekształcone)*						
Przed uwzględnieniem odpisu z tytułu utraty wartości	2.337.770	267.836	108.614	36.303	35.604	348.433
Odpisy aktualizujące	(37.526)	(1.826)	(3.604)	(10.943)	(21.214)	(334.006)
Po uwzględnieniu odpisu aktualizującego	2.340.244	266.010	105.010	25.360	14.390	14.427

Na dzień 31 grudnia 2012 roku powyżej 74% salda przeterminowanych należności z tytułu dostaw i usług i pozostałych pożyczek i należności, które nie zostały objęte odpisami aktualizującymi, dotyczą segmentu sprzedaży detalicznej.

43.12. Ryzyko związane z płynnością

Grupa monitoruje ryzyko braku funduszy przy pomocy narzędzia okresowego planowania płynności. Narzędzie to uwzględnia terminy wymagalności/ zapadalności zarówno inwestycji jak i aktywów finansowych (np. konta należności, pozostałych aktywów finansowych) oraz prognozowane przepływy pieniężne z działalności operacyjnej.

Spółki Grupy Kapitałowej PGE narażone są na ryzyko płynności w obszarze:

- Podstawowej działalność spółek - ryzyko płynności powstaje na skutek niedopasowania struktury terminów operacyjnych przepływów pieniężnych, dat realizacji aktywów i zobowiązań;
- Ekspozycji na ryzyko rynkowe w Grupie - ryzyko płynności powstaje na skutek pojawienia się konieczności rozliczenia zabezpieczających transakcji terminowych, których wartość z punktu widzenia Grupy jest ujemna lub zagwarantowania drugiej stronie transakcji wymaganego poziomu depozytu zabezpieczającego (zabezpieczenie gotówkowe składane np. z racji uczestnictwa w giełdach towarowych), w przypadku ujemnej wyceny wartości rynkowej transakcji do momentu pełnego rozliczenia transakcji.
- Lokowania wolnych środków pieniężnych spółek - ryzyko płynności powstaje na skutek pojawienia się konieczności upłynnienia posiadanych aktywów finansowych, dla których rynek cechuje się niskim wolumenem obrotu i/lub relatywnie dużą rozpiętością cen zakupu i cen sprzedaży.

Tabela poniżej przedstawia wymagalność zobowiązań finansowych Grupy na dni bilansowe roku według daty wymagalności na podstawie umownych niezdyskontowanych płatności.

Stan na 31 grudnia 2012	Poniżej 3 miesięcy	Od 3 do 12 miesięcy	Od 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	Razem
Oprocentowane kredyty i pożyczki	188.557	661.740	565.372	582.310	1.997.979
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług, zobowiązania z tytułu KDT oraz pozostałe zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu	2.337.653	410.416	22.024	135	2.770.228
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego i umów dzierżawy z opcją zakupu	1.589	624	2.257	-	4.470
Instrumenty pochodne	893	10.892	25.031	2.878	39.694
Razem	**2.528.692**	**1.083.672**	**614.684**	**585.323**	**4.812.371**

Stan na 31 grudnia 2011	Poniżej 3 miesięcy	Od 3 do 12 miesięcy	Od 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	Razem
Oprocentowane kredyty i pożyczki	227.729	504.268	673.266	752.991	2.158.254
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług, zobowiązania z tytułu KDT oraz pozostałe zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu	1.855.382	1.088.403	17.487	377	2.961.649
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego i umów dzierżawy z opcją zakupu	3.594	336	5.776	-	9.706
Instrumenty pochodne	1.152	13.350	34.352	6.644	55.498
Razem	**2.087.857**	**1.606.357**	**730.881**	**760.012**	**5.185.107**

43.13. Ryzyko rynkowe (finansowe) – analiza wrażliwości

Spółka identyfikuje następujące główne rodzaje ryzyka rynkowego, na które jest narażona:

- ryzyko stopy procentowej,
- ryzyko walutowe.

Obecnie Grupa Kapitałowa PGE narażona jest głównie na ryzyko zmian kursów walutowych EUR/PLN, USD/PLN, CHF/PLN oraz SEK/PLN. Ponadto Grupa narażona jest na ryzyko zmian referencyjnych stóp procentowych PLN, EUR, USD oraz CHF. Na potrzeby analizy wrażliwości na zmiany czynników ryzyka rynkowego Grupa Kapitałowa PGE wykorzystuje metodę analizy scenariuszowej. Grupa wykorzystuje scenariusze eksperckie odzwierciedlające subiektywną ocenę Grupy odnośnie kształtowania się pojedynczych czynników ryzyka rynkowego w przyszłości.

Prezentowane w niniejszym punkcie analizy scenariuszowe mają na celu analizę wpływu zmian czynników ryzyka rynkowego na wyniki finansowe Grupy. W zakresie ryzyka stopy procentowej i ryzyka walutowego przedmiotem analizy są objęte wyłącznie te pozycje, które spełniają definicję instrumentów finansowych.

Potencjalnie możliwe zmiany kursów walutowych zostały oszacowane na ±8,65% dla kursu EUR/PLN, ±14,51% dla kursu USD/PLN, ±10,34% dla kursu CHF/PLN i ±11,15% dla kursu SEK/PLN.

W analizie wrażliwości na ryzyko stopy procentowej Grupa stosuje równoległe przesunięcie krzywej stóp procentowych o potencjalną możliwą zmianę referencyjnych stóp procentowych w trakcie najbliższego roku. Dla celów analizy wrażliwości na ryzyko zmian stóp procentowych dla walut, w których Grupa posiada ekspozycję na ryzyko stóp procentowych z daty bilansowej potencjalnie możliwe zmiany oszacowano na poziomie ±94 pb dla WIBOR, ±60 pb dla EURIBOR, ±34 pb dla LIBOR USD i ±34 pb dla LIBOR CHF.

W przypadku analizy wrażliwości na zmiany stóp procentowych efekt zmian czynników ryzyka zostałby odniesiony w skonsolidowany sprawozdaniu z całkowitych dochodów do pozycji przychodów/kosztów odsetkowych dla instrumentów finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu oraz do pozycji aktualizacja wartości instrumentów finansowych wycenianych do wartości godziwej.

Poniżej przedstawiono analizę wrażliwości dla każdego rodzaju ryzyka rynkowego, na które Grupa jest narażona na dzień bilansowy, pokazując jaki wpływ na wynik finansowy brutto miałyby potencjalnie możliwe zmiany poszczególnych czynników ryzyka według klas aktywów i zobowiązań finansowych.

43.14. Analiza wrażliwości na ryzyko walutowe

Grupa identyfikuje ekspozycję na ryzyko zmian kursów walutowych EUR/PLN, USD/PLN, CHF/PLN oraz SEK/PLN.

Poniższa tabela przedstawia wrażliwość wyniku finansowego brutto na racjonalnie możliwe do zaistnienia zmiany kursów walutowych, przy założeniu niezmienności innych czynników ryzyka dla tych klas instrumentów finansowych, które są narażone na ryzyko kursów walutowych.

Klasy instrumentów finansowych	31 grudnia 2012		Analiza wrażliwości na ryzyko walutowe na 31 grudnia 2012 roku					
	Wartość w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	Wartość narażona na ryzyko	EUR/PLN		USD/PLN		CHF/PLN	
			wynik finansowy brutto		wynik finansowy brutto		wynik finansowy brutto	
	tys. PLN	tys. PLN	kurs EUR/PLN + 8,65%	kurs EUR/PLN - 8,65%	Kurs USD/PLN + 14,51%	kurs USD/PLN - 14,51%	kurs CHF/PLN + 10,34%	kurs CHF/PLN - 10,34%
Należności z tytułu dostaw i usług	1.894.733	19.907	1.666	(1.666)	94	(94)	-	-
Nabyte obligacje, weksle, bony	321.341	321.341	27.796	(27.796)	-	-	-	-
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	4.795.493	112.462	9.698	(9.698)	28	(28)	16	(16)
Instrumenty pochodne – Forward	5.526	265.351	(19.478)	19.478	-	-	-	-
Instrumenty pochodne – Forward	(148)	(13.492)	621	(621)	-	-	-	-
Instrumenty pochodne – SWAP	(36.365)	(36.365)	-	-	(5.275)	5.275	-	-
Oprocentowane kredyty i pożyczki	(1.892.221)	(997.283)	(52.393)	52.393	(35.124)	35.124	(15.449)	15.449
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług, zobowiązań z tytułu KDToraz pozostałe zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu	(2.770.228)	(45.231)	(3.823)	3.823	(150)	150	-	-
Zmiana zysku brutto			**(35.913)**	**35.913**	**(40.427)**	**40.427**	**(15.433)**	**15.433**

	31 grudnia 2011		Analiza wrażliwości na ryzyko walutowe na 31 grudnia 2011 roku							
	Wartość w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	Wartość narażona na ryzyko	EUR/PLN		USD/PLN		CHF/PLN		SEK/PLN	
			wynik finansowy brutto		wynik finansowy brutto		wynik finansowy brutto		wynik finansowy brutto	
Klasy instrumentów finansowych	tys. PLN	tys. PLN	kurs EUR/PLN + 13,60%	kurs EUR/PLN – 13,60%	kurs USD/PLN + 23,35%	kurs USD/PLN – 23,35%	kurs CHF/PLN + 18,50%	kurs CHF/PLN – 18,50%	kurs SEK/PLN + 13,20%	kurs SEK/PLN – 13,20%
Należności z tytułu dostaw i usług	1.767.739	22.446	2.915	(2.915)	237	(237)	-	-	-	-
Pożyczki udzielone	191.905	188.992	-	-	-	-	-	-	24.947	(24.947)
Nabyte obligacje, weksle, bony	313.739	313.739	42.668	(42.668)	-	-	-	-	-	-
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	4.052.238	128.202	17.397	(17.397)	31	(31)	22	(22)	5	(5)
Instrumenty pochodne	(48.093)	(48.093)	-	-	(11.230)	11.230	-	-	-	-
Oprocentowane kredyty i pożyczki	(2.029.306)	(1.180.889)	(88.924)	88.924	(74.330)	74.330	(38.611)	38.611	-	-
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług, zobowiązań z tytułu KDToraz pozostałe zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu	(2.961.649)	(141.928)	(16.738)	16.738	(162)	162	-	-	(2.397)	2.397
Zmiana zysku brutto			**(42.682)**	**42.682**	**(85.454)**	**85.454**	**(38.589)**	**38.589**	**22.555**	**(22.555)**

43.15. Analiza wrażliwości na ryzyko stopy procentowej

Grupa identyfikuje ekspozycję na ryzyko zmian stóp procentowych WIBOR, EURIBOR oraz LIBOR. Poniższa tabela przedstawia wrażliwość wyniku finansowego brutto na racjonalnie możliwe do zaistnienia zmiany stóp procentowych, przy założeniu niezmienności innych czynników ryzyka dla tych klas instrumentów finansowych, które są narażone na ryzyko stopy procentowej:

Aktywa i zobowiązania Finansowe	31 grudnia 2012		Analiza wrażliwości na ryzyko stopy procentowej na 31 grudnia 2012 roku							
	Wartość w sprawo-zdaniu z sytuacji finansowej	Wartość narażona na ryzyko	WIBOR		EURIBOR		LIBOR USD		LIBOR CHF	
			wynik finansowy brutto		wynik finansowy brutto		wynik finansowy brutto		wynik finansowy brutto	
	tys. PLN	tys. PLN	WIBOR + 94pb	WIBOR – 94pb	EURIBOR+ 60pb	EURIBOR - 60pb	LIBOR USD + 34pb	LIBOR USD – 34pb	LIBOR CHF + 34pb	LIBOR CHF – 34pb
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	4.795.493	4.795.493	40.501	(40.501)	717	(717)	1	(1)	-	-
Obligacje obce	321.341	321.341	-	-	1.896	(1.896)	-	-	-	-
Instrumenty pochodne	(36.513)	(36.365)	-	-	-	-	(2.453)	2.453	-	-
Oprocentowane kredyty i pożyczki	(1.892.221)	(1.884.835)	(8.169)	8.169	(3.761)	3.761	(951)	951	(605)	605
Zmiana zysku brutto			**32.332**	**(32.332)**	**(1.148)**	**1.148**	**(3.403)**	**3.403**	**(605)**	**605**

Aktywa i zobowiązania Finansowe	31 grudnia 2011		Analiza wrażliwości na ryzyko stopy procentowej na 31 grudnia 2011 roku							
	Wartość w sprawo-zdaniu z sytuacji finansowej	Wartość narażona na ryzyko	WIBOR		EURIBOR		LIBOR USD		LIBOR CHF	
			wynik finansowy brutto		wynik finansowy brutto		wynik finansowy brutto		wynik finansowy brutto	
	tys. PLN	tys. PLN	WIBOR + 113pb	WIBOR - 113pb	EURIBOR+ 83pb	EURIBOR - 83pb	LIBOR USD + 63pb	LIBOR USD - 63pb	LIBOR CHF + 25pb	LIBOR CHF - 25pb
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	4.052.238	4.052.238	36.944	(36.944)	890	(890)	1	(1)	-	-
Instrumenty pochodne	(48.093)	(48.093)	-	-	-	-	(6.808)	6.808	-	-
Oprocentowane kredyty i pożyczki	(2.029.306)	(1.619.625)	(11.402)	11.402	(5.150)	5.150	(2.004)	2.004	(551)	551
Zmiana zysku brutto			**25.542**	**(25.542)**	**(4.260)**	**4.260**	**(8.811)**	**8.811**	**(551)**	**551**

Zmiana stóp procentowych będzie miała bezpośredni wpływ na wycenę instrumentów pochodnych dotyczących zamiany stóp zmiennych na stopę stałą. W przypadku pozostałych aktywów i zobowiązań finansowych wykazywanych w powyższych tabelach zmiany stopy procentowej wpłynęłyby na przyszłą wycenę tych instrumentów.

Powyższe zmiany wartości ujmowane są w sprawozdaniu z całkowitych dochodów i w konsekwencji w pozycji zysków zatrzymanych w kapitałach własnych Grupy Kapitałowej. Zmiana stóp procentowych nie wpływa na wartość pozostałych pozycji kapitałów własnych wykazywanych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej.

44. Struktura zatrudnienia

Zatrudnienie w Grupie (w etatach) kształtowało się następująco:

	Stan na 31 grudnia 2012	Stan na 31 grudnia 2011
Pracownicy ogółem, z tego:	**41.276**	**44.317**
Energetyka Konwencjonalna	19.638	21.693
Energetyka Odnawialna	546	522
Obrót Hurtowy	390	350
Dystrybucja	11.306	12.073
Sprzedaż Detaliczna	1.491	1.635
Pozostałe konsolidowane spółki	7.905	8.044

45. Istotne zdarzenia okresu sprawozdawczego oraz zdarzenia następujące po dniu bilansowym

45.1. Rekompensaty z tytułu rozwiązania Kontraktów Długoterminowych

W myśl ustawy z dnia 29 czerwca 2007 roku o zasadach pokrywania kosztów powstałych u wytwórców w związku z przedterminowym rozwiązaniem umów długoterminowych sprzedaży mocy i energii elektrycznej (Dz. U. Nr 130 poz. 905 z 2007 r.) („Ustawa KDT") niektórzy wytwórcy wchodzący obecnie w skład koncernu PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. („PGE GiEK S.A.") otrzymali prawo do środków na pokrycie kosztów osieroconych (tzw. „rekompensat"). Maksymalna wysokość kosztów osieroconych, włączając w to koszty osierocone przypadające na rok 2007, wraz z uwzględnieniem kosztów dodatkowych (o których mowa w art. 44 Ustawy KDT) na podstawie załącznika nr 2 wynosi 6.317 milionów złotych. Zgodnie z Ustawą KDT uprawnieni wytwórcy z Grupy Kapitałowej PGE otrzymują rekompensaty na pokrycie kosztów osieroconych w formie zaliczek kwartalnych. Po upływie każdego roku dokonywana jest korekta roczna, zaś po całym okresie, na który zawarta została umowa KDT, korekta końcowa.

Wytwórcy jako przychód okresu ujmują otrzymane w formie zaliczek środki pieniężne, skorygowane odpowiednio o korektę roczną oraz odpowiednią część planowanej korekty końcowej. Alokacja korekty końcowej do danego okresu sprawozdawczego dokonywana jest w oparciu o planowany rozkład przychodów ze sprzedaży energii elektrycznej i usług systemowych w okresie korygowania.

Zapisy Ustawy KDT są w wielu punktach niejednoznaczne i rodzą istotne wątpliwości interpretacyjne. Przeprowadzając obliczenia prognozowanych wyników poszczególnych wytwórców oraz wynikających z nich rekompensat, korekt rocznych kosztów osieroconych, korekt końcowych oraz wynikających z nich wysokości przychodów ujmowanych w sprawozdaniu z całkowitych dochodów, Grupa zastosowała swoją najlepszą wiedzę w tym zakresie a także korzystała ze wsparcia zewnętrznych ekspertów.

Spór z Prezesem URE dotyczący korekt rocznych kosztów osieroconych oraz kosztów powstałych w jednostkach opalanych gazem ziemnym

Do dnia sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego uprawnieni wytwórcy z Grupy Kapitałowej PGE otrzymali decyzje dotyczące korekt rocznych kosztów osieroconych oraz kosztów powstałych w jednostkach opalanych gazem ziemnym za lata 2008, 2009, 2010 i 2011. W większości decyzje te były niekorzystne dla poszczególnych podmiotów i zdaniem Grupy zostały wydane z naruszeniem Ustawy KDT.

Począwszy od 2009 roku trwa szereg postępowań przed Sądem Okręgowym w Warszawie – Sądem Ochrony Konkurencji i Konsumentów („SOKiK") dotyczących odwołań wytwórców z Grupy Kapitałowej PGE od Decyzji Prezesa URE. Postępowania te znajdują się na różnym etapie zaawansowania.

Postępowania dotyczące korekt rocznych kosztów osieroconych za 2008 rok

W okresie luty – listopad 2012 roku Sąd Apelacyjny wydał wyroki w sześciu analogicznych sprawach dotyczących korekt kosztów osieroconych za rok 2008 wydanych dla poszczególnych jednostek wytwórczych wchodzących w skład PGE GiEK S.A.:

- W trzech sprawach o łącznej wartości przedmiotu sporu 186,8 milionów złotych Sąd Apelacyjny wydał wyroki, w których oddalił apelacje Prezesa URE od wyroków SOKiK jako bezzasadne i zmienił decyzje Prezesa URE zgodnie z żądaniami spółki.
- W jednej sprawie o wartości przedmiotu sporu 26,7 milionów złotych Sąd Apelacyjny wydał wyrok, w którym uwzględnił apelację Prezesa URE od wyroku SOKiK (dotyczy Elektrociepłowni Lublin Wrotków).

Od powyższych wyroków odpowiednio PGE GiEK S.A. lub Prezes URE złożyli skargę kasacyjną do Sądu Najwyższego. Skargi są na różnym etapie postępowania.

- W jednej sprawie o wartości przedmiotu sporu 178,8 milionów złotych Sąd Apelacyjny wydał postanowienie o zawieszeniu przedmiotowego postępowania i nie wydał merytorycznego rozstrzygnięcia do czasu wypowiedzenia się przez Sąd Najwyższy w przedmiocie skarg kasacyjnych.
- W jednej sprawie o wartości przedmiotu sporu 42,4 milionów złotych Sąd Apelacyjny wydał wyrok, którym uchylił wyrok SOKiK i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania przez SOKiK. W dniu 12 listopada 2012 roku SOKiK ponownie rozpoznał sprawę i wydał wyrok, którym zmienił decyzje Prezesa URE zgodnie z żądaniem spółki. Wyrok nie jest prawomocny. Prezesowi URE przysługuje od niego apelacja do Sądu Apelacyjnego w Warszawie.

Postępowania dotyczące korekt rocznych kosztów osieroconych za 2009 i 2010 rok

W czerwcu 2012 roku SOKiK wydał dwa wyroki, w których uwzględnił odwołania PGE GiEK S.A. od decyzji Prezesa URE w sprawie ustalenia wysokości korekt rocznych kosztów osieroconych należnych dwóm wytwórcom za rok 2009. Łączna wartość przedmiotu sporu wynosiła 85,2 milionów złotych. W przypadku obu spraw Prezes URE złożył apelacje, a spółka złożyła na nie odpowiedź. W przypadku jednej ze spraw o wartości sporu 92,9 milionów złotych w styczniu 2013 roku Sąd Apelacyjny wydał wyrok, którym oddalił apelację Prezesa URE. Wyrok jest prawomocny, niemniej Prezesowi URE przysługuje od niego skarga kasacyjna do Sądu Najwyższego.

W październiku 2012 roku odbyła się jedna rozprawa przed SOKiK w sprawie odwołania PGE GiEK S.A. od decyzji Prezesa URE w przedmiocie korekty kosztów osieroconych za 2009 rok o wartości przedmiotu sporu 241,7 milionów złotych. Ostatecznie SOKiK nie wydał orzeczenia w sprawie i odłożył rozprawę na późniejszy termin.

W dniu 5 marca 2013 roku odbyły się dwie rozprawy przed SOKiK dotyczące odwołań PGE GiEK S.A. od decyzji Prezesa URE w sprawie ustalenia wysokości korekty rocznej kosztów osieroconych za rok 2009 oraz korekty rocznej kosztów powstałych w jednostkach opalanych gazem ziemnym za rok 2009 dla Elektrociepłowni Rzeszów o wartości przedmiotu sporu 48,8 milionów złotych. SOKiK nie wydał wyroków w przedmiotowych sprawach. W sprawie dotyczącej korekty kosztów osieroconych sąd zamknął rozprawę i odroczył ogłoszenie wyroku do dnia 18 marca 2013 roku, natomiast w sprawie dotyczącej korekty kosztów powstałych w jednostkach opalanych gazem ziemnym odroczył rozprawę, nie wyznaczając terminu rozprawy.

Pozostałych 12 spraw o łącznej wartości przedmiotu sporu w wysokości 836,8 milionów złotych dotyczących lat 2009 i 2010 nie było jeszcze rozstrzygniętych przez SOKiK.

Decyzje Prezesa URE dotyczące korekt rocznych kosztów osieroconych oraz kosztów powstałych w jednostkach opalanych gazem ziemnym za 2011 rok

W dniu 31 lipca 2012 roku Prezes URE wydał decyzje dotyczące ustalenia korekt rocznych kosztów osieroconych oraz korekty rocznej kosztów powstałych w jednostkach opalanych gazem ziemnym za 2011 rok. Decyzje te były niekorzystne dla PGE GiEK S.A. i zdaniem Grupy zostały wydane z naruszeniem Ustawy KDT (łączna kwota korekt wynikająca z decyzji Prezesa URE dla wytwórców wchodzących w skład PGE GiEK S.A. za rok 2011 wynosiła minus 536,5 milionów złotych). W dniu 16 sierpnia 2012 roku PGE GiEK S.A. odwołała się od wyżej opisanych decyzji Prezesa URE do SOKiK. W wyniku tego odwołania Prezes URE podzielił stanowisko Grupy i w dniu 21 września 2012 roku wydał decyzje zmieniające wcześniejsze decyzje w sprawie wysokości korekty kosztów osieroconych za 2011 rok na kwotę minus 83,8 milionów złotych. Wysokość powyższej korekty jest bezsporna.

W zakresie korekty rocznej kosztów powstałych w jednostkach opalanych gazem ziemnym za 2011 rok Prezes URE nie uwzględnił odwołania Spółki, w związku z czym przekazał przedmiotowe odwołanie do SOKiK. Wartość przedmiotu sporu wynosi 5,8 milionów złotych.

Podsumowanie oraz ujęcie w sprawozdaniu finansowym

Zarządy PGE S.A. oraz PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. nie zgadzają się z wyżej opisanym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w sprawie Elektrociepłowni Lublin Wrotków, tym bardziej, iż jak opisano powyżej, w analogicznych sprawach dotyczących korekt rocznych kosztów osieroconych za rok 2008, Sąd Apelacyjny w Warszawie wydał odmienne rozstrzygnięcia i oddalił apelacje Prezesa URE jako bezzasadne. Tym samym utrzymał w mocy wyroki SOKiK wydane w tych sprawach, uwzględniające odwołania wytwórców i zmieniające decyzje Prezesa URE zgodnie z żądaniami spółki. PGE S.A. i PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. zamierzają wykorzystać wszystkie przewidziane prawem kroki w celu korzystnego rozstrzygnięcia sporów. W przedmiotowej sprawie w dniu 11 czerwca 2012 roku została wniesiona skarga kasacyjna do Sądu Najwyższego.

Ponieważ wyrok dotyczący Elektrociepłowni Lublin Wrotków zapadł przed datą sporządzenia sprawozdania finansowego za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku Grupa Kapitałowa skorygowała swoje szacunki przychodów z tytułu rekompensat KDT za lata 2008-2010 do wysokości otrzymanych zaliczek skorygowanych o korekty roczne ustalone w decyzjach Prezesa URE. Korekty tej nie dokonano dla przychodów za 2008 rok rozpoznanych w Elektrociepłowni Rzeszów, dla której przed Sądem Apelacyjnym uzyskano korzystne rozstrzygnięcie. W związku z powyższym w pozostałych kosztach operacyjnych roku 2011 ujęto kwotę 1.037,6 milionów złotych.

Na dzień 31 grudnia 2012 roku Grupa Kapitałowa PGE dokonała ponownego przeliczenia modelu rekompensat KDT z uwzględnieniem m.in. zaktualizowanej ścieżki cen energii elektrycznej, założeń kosztowych oraz zmiany sposobu alokacji tzw. korekty końcowej. Z uwagi na powyższe zdarzenia łączny przychód z tytułu rekompensat KDT wykazany w pozycji przychodów ze sprzedaży wyniósł 1.327,3 milionów złotych.

Ponadto pozytywne wyroki Sądu Apelacyjnego w sprawie Elektrociepłowni Gorzów, Elektrowni Turów i ZEDO spowodowały w sprawozdaniu finansowym za okres zakończony 31 grudnia 2012 roku korektę rozliczeń rekompensat KDT o kwotę 199,6 milionów złotych. Wartość korekty została ujęta w sprawozdaniu z całkowitych dochodów w pozycji pozostałych przychodów operacyjnych.

Decyzje oraz skorygowane decyzje Prezesa URE w sprawie korekt rocznych za 2011 rok nie miały znaczenia dla przychodów i zysku Grupy Kapitałowej PGE raportowanych w śródrocznych sprawozdaniach finansowych w roku 2012 i były ujmowane jako zmiany rozrachunków ze spółką Zarządca Rozliczeń S.A.

45.2. Umowa dotycząca poszukiwania i wydobycia węglowodoru z łupków.

W dniu 4 lipca 2012 roku PGE S.A. zawarła ramową umowę w sprawie poszukiwania i wydobycia węglowodorów z łupków. Stronami Umowy są PGE Polska Grupa Energetyczna S.A., Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo S.A. (PGNiG), ENEA S.A., KGHM Polska Miedź S.A. oraz TAURON Polska Energia S.A.

Przedmiotem umowy jest poszukiwanie, rozpoznawanie i wydobywanie węglowodorów w utworach geologicznych objętych koncesją na poszukiwanie i rozpoznawanie złóż ropy naftowej i gazu ziemnego dotyczącą obszaru Wejherowo, którą posiada PGNiG (Koncesja Wejherowo). W ramach Koncesji Wejherowo ścisła współpraca dotyczy powierzchni około 160 km² (Obszar Współpracy). Umowa przewiduje ponadto preferencje dla Stron w możliwości współpracy na pozostałym obszarze Koncesji Wejherowo (z wyjątkiem sytuacji, gdy PGNiG dokonuje samodzielnego poszukiwania, rozpoznawania lub wydobywania węglowodorów oraz z wyjątkiem obszaru, na którym PGNiG już prowadzi prace poszukiwawcze w rejonie miejscowości Opalino i Lubocino).

Szacowane nakłady na poszukiwanie, rozpoznawanie i wydobywanie w ramach pierwszych trzech lokalizacji (padów Kochanowo, Częstkowo i Tępcz) w ramach Obszaru Współpracy są przewidziane na kwotę 1,72 miliarda złotych. Zgodnie z Umową oraz aneksami szczegółowe warunki współpracy, w tym: szczegółowy budżet i harmonogram projektu, udziały Stron w finansowaniu wydatków wynikających z uzgodnionego budżetu, udziały w zyskach z projektu oraz zasady odpowiedzialności, w tym kary umowne, na wypadek niewykonania, w szczególności przez PGNiG, niektórych zobowiązań wynikających z umowy, mają zostać ustalone do dnia 4 maja 2013 roku. W przypadku, gdy w terminie do dnia 4 maja 2013 roku strony Umowy nie uzgodnią szczegółowych warunków współpracy, Umowa może zostać wypowiedziana przez każdą ze Stron. Ponadto, jeżeli w ciągu trzech miesięcy po dokonaniu tych uzgodnień, Strony nie uzyskają wszystkich wymaganych zgód korporacyjnych lub jeżeli do dnia 31 grudnia 2013 roku nie zostaną uzyskane wymagane zgody na dokonanie koncentracji, Umowa wygaśnie.

45.3. Podpisanie listu intencyjnego w sprawie wspólnego uczestnictwa w przygotowaniu, budowie i eksploatacji pierwszej polskiej elektrowni jądrowej.

W dniu 5 września 2012 roku PGE S.A. podpisała List Intencyjny dotyczący uczestnictwa w przygotowaniu, budowie i eksploatacji elektrowni jądrowej ("Projekt"). Stronami Listu Intencyjnego są PGE Polska Grupa Energetyczna S.A., KGHM Polska Miedź S.A., Tauron Polska Energia S.A. oraz ENEA S.A. (dalej łącznie "Strony").

Na podstawie podpisanego Listu Intencyjnego Strony podejmą prace nad wypracowaniem projektu umowy nabycia udziałów w spółce celowej PGE EJ1 sp. z o.o. ("Spółka Celowa"), która odpowiada za bezpośrednie przygotowanie procesu inwestycyjnego budowy i eksploatacji pierwszej polskiej elektrowni jądrowej. Projekt umowy uwzględniał będzie prawa i obowiązki każdej ze Stron przy realizacji Projektu, przy założeniu że PGE będzie pełnić, bezpośrednio lub poprzez podmiot zależny rolę wiodącą w procesie realizacji Projektu. Warunki nabycia udziałów w Spółce Celowej uwzględniać będą poniesione dotychczas przez PGE i jej spółki zależne nakłady finansowe związane z dotychczasową realizacją Projektu.

W dniu 28 grudnia 2012 roku Strony Listu Intencyjnego dotyczącego uczestnictwa w przygotowaniu, budowie i eksploatacji elektrowni jądrowej z dnia 5 września 2012 roku, przedłużyły termin jego obowiązywania do dnia 31 marca 2013 roku.

45.4. Umowa nabycia akcji spółki Energa S.A.

W dniu 29 września 2010 roku Zarząd PGE S.A. zawarł ze Skarbem Państwa reprezentowanym przez Ministra Skarbu Państwa umowę sprzedaży akcji spółki Energa S.A. z siedzibą w Gdańsku. Przedmiotem umowy było nabycie 4.183.285.468 akcji Energa S.A., stanowiących 84,19% jej kapitału zakładowego za cenę 7.530 milionów złotych.

Przeprowadzenie transakcji wymagało dla swej skuteczności uzyskania przez PGE S.A. zgody Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów na koncentrację (warunek zawieszający). W dniu 13 stycznia 2011 roku Prezes Urzędu wydał decyzję zakazującą dokonania przez PGE S.A. zakupu akcji Energa S.A. W związku z powyższym w dniu 18 stycznia 2011 roku PGE S.A. zawarła ze sprzedającym aneks do umowy. Na mocy aneksu określono czas trwania Umowy na 12 miesięcy od daty jej zawarcia, przy czym Minister Skarbu Państwa i PGE S.A. postanowili o zawieszeniu biegu terminu obowiązywania umowy do czasu prawomocnego zakończenia postępowania sądowego w przedmiocie odwołania od decyzji.

W dniu 28 stycznia 2011 roku do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, za pośrednictwem Prezesa Urzędu, złożone zostało odwołanie PGE S.A. od wyżej opisanej decyzji. W odwołaniu Spółka wniosła o zmianę decyzji w całości i orzeczenie co do istoty sprawy poprzez wydanie decyzji zezwalającej na koncentrację PGE S.A. i Energa S.A., ewentualnie o uchylenie decyzji.

W dniu 14 maja 2012 roku Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów wydał wyrok, w którym oddalił odwołanie PGE Polska Grupa Energetyczna S.A. od decyzji Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 13 stycznia 2011 roku zakazującej dokonania koncentracji polegającej na przejęciu przez PGE Polska Grupa Energetyczna S.A. kontroli nad Energa S.A., stwierdzając że nie ma podstaw do jego uwzględnienia. Od wyroku Spółka nie złożyła apelacji, w związku z czym wyrok uprawomocnił się w dniu 12 czerwca 2012 roku. Wskutek tego decyzja stała się ostateczna a PGE S.A. wiąże zakaz dokonania koncentracji. Jednocześnie umowa sprzedaży akcji uległa rozwiązaniu.

W związku z powyższym PGE S.A. wystąpiła do naczelnika Pierwszego Mazowieckiego Urzędu Skarbowego w Warszawie o zwrot kwoty 75 milionów złotych zapłaconego podatku od czynności cywilnoprawnych z tytułu zawarcia wyżej wymienionej umowy. Podatek został zwrócony w dniu 18 lipca 2012 roku.

45.5. Spór dotyczący świadectw pochodzenia energii

Spór dotyczący energii wytworzonej z biomasy

W bieżącym okresie sprawozdawczym toczyły się przez Urzędem Regulacji Energetyki postępowania wyjaśniające w zakresie wydania świadectw pochodzenia energii wytworzonej w roku 2011 z biomasy w oddziałach Elektrownia Bełchatów oraz Zespole Elektrowni Dolna Odra (wchodzących w skład spółki zależnej PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A.). Wątpliwości Prezesa URE budzi spełnienie przez spalane w tych oddziałach rodzaje biomasy (ligninoceluloza pohydrolityczna i wytłoczyny z masłosza) wymogów biodegradowalności i z tego powodu Prezes URE wstrzymuje decyzję o wydanie części świadectw, mimo iż w poprzednich latach wydał świadectwa pochodzenia dla energii wytwarzanej z tych rodzajów biomasy.

W odpowiedzi na kolejne wezwania do złożenia wyjaśnień, oddziały przedstawiły wszelkie wymagane przez URE wyniki analiz dodatkowych, wyjaśnienia oraz opinie akredytowanych jednostek w zakresie analiz laboratoryjnych potwierdzające spełnienie wymogów. Do dnia bilansowego Urząd Regulacji Energetyki wydał decyzje oraz zaległe świadectwa pochodzenia za rok 2011. Przychody z tego tytułu ujęte w niniejszym sprawozdaniu finansowym wyniosły około 97 milionów złotych.

Wydawanie praw pochodzenia energii w roku 2012

Urząd Regulacji Energetyki prowadzi dużą ilością postępowań wyjaśniających dotyczących zarówno świadectw pochodzenia z kogeneracji jak i z odnawialnych źródeł energii („OZE") należnych poszczególnym jednostkom wytwórczym wchodzącym w skład PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. W związku z powyższym Grupa Kapitałowa PGE obserwuje duże opóźnienia w wydawaniu decyzji. Obecnie toczą się postępowania wyjaśniające dotyczące świadectw pochodzenia z OZE w Elektrowni Bełchatów, Elektrowni Turów i Elektrociepłowni Szczecin. Opóźnienia wynikają z różnych kwestii a dotyczą między innymi poziomu biodegradowalności biomasy, stosowanych układów pomiarowych, itp. Grupa szacuje, iż wartość nierozpoznanych przychodów z tego tytułu w roku 2012 wynosi około 101 milionów złotych.

45.6. Pożar w Elektrowni Turów

W dniu 24 lipca 2012 roku na terenie Elektrowni Turów wchodzącej w skład PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. w układzie nawęglania bloków nr 1 i 2, na skośnej galerii nawęglania, w rejonie podawania biomasy, nastąpił wybuch mieszaniny pyłu węglowego z pyłem biomasy, który przeniósł się na instalacje nawęglania bloków 1 – 4 i skośną galerię nawęglania bloków 3 – 4 oraz kotły bloków 1 – 4, powodując uszkodzenia ścian i dachów, a także wzniecając pożary w kilku miejscach na układach nawęglania bloków 1 – 4. Podstawowe urządzenia wytwórcze nie uległy uszkodzeniu.

W niniejszym sprawozdaniu finansowym ujęto wydatki, związane z usuwaniem skutków zdarzenia, na kwotę około 28 milionów złotych.

45.7. Projekt budowy bloków energetycznych w PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. Oddział Elektrownia Opole.

W dniu 15 lutego 2012 roku PGE Elektrownia Opole S.A. (obecne PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. Oddział Elektrownia Opole) zawarła umowę ze spółkami Rafako S.A., Polimex-Mostostal S.A. oraz Mostostal Warszawa S.A. ("Umowa"), tworzącymi konsorcjum: Rafako S.A., Polimex-Mostostal S.A. oraz Mostostal Warszawa S.A. (zwane dalej "Generalnym Wykonawcą"). Wartość netto Umowy wynosi 9,4 miliarda złotych. Przedmiotem Umowy jest budowa dwóch bloków energetycznych w Elektrowni Opole. Przedmiot Umowy realizowany będzie w formule EPC (Engineering, Procurement, Construction – projektowanie, dostawa, budowa, rozruch, przekazanie do eksploatacji, serwis w okresie gwarancyjnym). Zgodnie z warunkami Umowy, Generalny Wykonawca zobowiązuje się zrealizować zamówienie w terminie 54 miesięcy od wystawienia Polecenia Rozpoczęcia Prac w odniesieniu do bloku 5 oraz w terminie 62 miesięcy od wystawienia Polecenia Rozpoczęcia Prac w odniesieniu do bloku 6.

Warunkiem wystawienia Polecenia Rozpoczęcia Prac jest m.in. dostarczenie przez PGE GiEK S.A. decyzji o pozwoleniu na budowę. Otrzymanie decyzji o pozwoleniu na budowę uzależnione jest m.in. od uzyskania pozytywnej decyzji o uwarunkowaniach środowiskowych dla projektu. W dniach 2 i 14 lutego 2012 roku uprawomocniły się pozwolenia na budowę bloków 5 i 6 wydane odpowiednio przez Wojewodę i Starostę Opolskiego, jednakże w dniu 12 stycznia 2012 roku Wojewódzki Sąd Administracyjny (WSA) w Warszawie, po rozpatrzeniu skargi Fundacji ClientEarth Poland na decyzję Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska z dnia 16 sierpnia 2011 roku w sprawie ustalenia uwarunkowań środowiskowych dla realizacji zadania, uchylił decyzje organów I i II instancji (Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Opolu i GDOŚ w Warszawie) dotyczące pozwolenia środowiskowego dla bloków nr 5 i 6. W związku z powyższym w dniu 14 marca 2012 roku PGE GiEK S.A. przesłała do Naczelnego Sądu Administracyjnego (NSA) skargę kasacyjną na wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 12 stycznia 2012 roku. W dniu 2 października 2012 roku NSA uchylił ww. wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 12 stycznia 2012 roku i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania, wydając WSA wiążące zalecenia podczas jej ponownego rozpoznania.

W dniu 6 lutego 2013 roku Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie dokonał ponownego rozpoznania sprawy, a następnie odroczył termin publikacji wyroku do dnia 19 lutego 2013 roku.

W dniu 19 lutego 2013 roku WSA oddalił skargę Fundacji ClientEarth Poland na decyzję Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska z dnia 16 sierpnia 2011 roku utrzymującą w mocy decyzję Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Opolu z dnia 30 grudnia 2010 roku ustalającą środowiskowe uwarunkowania dla przedsięwzięcia polegającego na budowie bloków 5 i 6 w PGE GiEK S.A. Oddział Elektrownia Opole. Powyższy wyrok WSA nie jest prawomocny i przysługuje od niego skarga kasacyjna do Naczelnego Sądu Administracyjnego.

45.8. Umowa ramowa na badania lokalizacyjne i środowiskowe zawarta przez PGE EJ 1 sp.z o.o.

W dniu 7 lutego 2013 roku spółka PGE EJ 1 sp. z o.o. podpisała umowę o charakterze ramowym z wykonawcą badań lokalizacyjnych i środowiskowych, tj. konsorcjum firm: WorleyParsons Nuclear Services JSC, WorleyParsons International Inc, WorleyParsons Group Inc., o wartości netto nieprzekraczającej 253 milionów złotych. Umowa jest wynikiem rozstrzygnięcia postępowania przetargowego na „Badania środowiska, badania lokalizacji oraz usługi związane z uzyskaniem pozwoleń i uprawnień niezbędnych w procesie inwestycyjnym związanym z budową przez PGE EJ 1 sp. z o.o. pierwszej polskiej elektrowni jądrowej o mocy ok. 3000 MW”.

Podpisy Członków Zarządu PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.

Krzysztof Kilian
Prezes Zarządu

Bogusława Matuszewska
Wiceprezes Zarządu

Wojciech Ostrowski
Wiceprezes Zarządu

Paweł Smoleń
Wiceprezes Zarządu

Piotr Szymanek
Wiceprezes Zarządu